

**SPRAWOZDANIE
Z WYKONANIA BUDŻETU PAŃSTWA**

ZA OKRES OD 1 STYCZNIA DO 31 GRUDNIA 2021 R.

**INFORMACJA O WYKONANIU BUDŻETÓW
JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO**

RADA MINISTRÓW

Warszawa

2022

Spis treści

Wprowadzenie.....	5
I. Wykonanie budżetów jednostek samorządu terytorialnego	16
Dochody jednostek samorządu terytorialnego	19
<i>Transfery z budżetu państwa .....</i>	<i>22</i>
<i>Wykonanie subwencji ogólnej w 2021 r. ....</i>	<i>23</i>
<i>Wykonanie części oświatowej subwencji ogólnej w 2021 roku .....</i>	<i>25</i>
Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	28
<i>Wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego .....</i>	<i>31</i>
<i>Wydatki zrealizowane w ramach funduszu sołeckiego .....</i>	<i>32</i>
Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego	34
Zobowiązania według tytułów dłużnych jednostek samorządu terytorialnego	35
Spełnienie relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych	39
Wieloletnie prognozy finansowe jednostek samorządu terytorialnego	42
II. Wykonanie budżetów gmin	44
Dochody gmin	44
<i>Dochody według źródeł pochodzenia .....</i>	<i>46</i>
<i>Subwencja ogólna .....</i>	<i>50</i>
<i>Dotacje i płatności z budżetu środków europejskich .....</i>	<i>54</i>
<i>Dochody gmin według działów .....</i>	<i>64</i>
<i>Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca .....</i>	<i>67</i>
Wydatki gmin	67
<i>Wydatki według ważniejszych rodzajów wydatków .....</i>	<i>69</i>
<i>Wydatki według działów .....</i>	<i>70</i>
<i>Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca .....</i>	<i>76</i>
Wynik budżetów gmin	76
Przychody i rozchody budżetów gmin	78
Zobowiązania według tytułów dłużnych gmin	79
Przychody i koszty gminnych samorządowych zakładów budżetowych	81
Wydzielony rachunek dochodów gminnych jednostek budżetowych	84
III. Wykonanie budżetów powiatów	86
Dochody powiatów	86
<i>Dochody według źródeł pochodzenia .....</i>	<i>87</i>
<i>Subwencja ogólna .....</i>	<i>89</i>
<i>Dotacje i płatności z budżetu środków europejskich .....</i>	<i>92</i>
<i>Dochody według działów .....</i>	<i>102</i>
<i>Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca .....</i>	<i>105</i>
Wydatki powiatów	105
<i>Wydatki według ważniejszych rodzajów wydatków .....</i>	<i>106</i>
<i>Wydatki według działów .....</i>	<i>107</i>
<i>Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca .....</i>	<i>112</i>

Wynik budżetów powiatów.....	113
Przychody i rozchody budżetów powiatów	113
Zobowiązania według tytułów dłużnych powiatów.....	115
Przychody i koszty powiatowych samorządowych zakładów budżetowych	117
Wydzielony rachunek dochodów powiatowych jednostek budżetowych.....	119
IV. Wykonanie budżetów miast na prawach powiatu	120
Dochody miast na prawach powiatu	120
<i>Dochody według źródeł pochodzenia .....</i>	<i>121</i>
<i>Subwencja ogólna.....</i>	<i>125</i>
<i>Dotacje i płatności z budżetu środków europejskich .....</i>	<i>128</i>
<i>Dochody według działów .....</i>	<i>140</i>
<i>Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca .....</i>	<i>141</i>
Wydatki miast na prawach powiatu	142
<i>Wydatki według ważniejszych rodzajów wydatków .....</i>	<i>143</i>
<i>Wydatki według działów .....</i>	<i>144</i>
<i>Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca .....</i>	<i>149</i>
Wynik budżetów miast na prawach powiatu	149
Przychody i rozchody budżetów miast na prawach powiatu	150
Zobowiązania według tytułów dłużnych miast na prawach powiatu	151
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych miast na prawach powiatu.....	153
Wydzielony rachunek dochodów jednostek budżetowych miast na prawach powiatu.....	156
V. Wykonanie budżetów województw.....	157
Dochody województw	157
<i>Dochody według źródeł pochodzenia .....</i>	<i>158</i>
<i>Subwencja ogólna.....</i>	<i>159</i>
<i>Dotacje i płatności z budżetu środków europejskich .....</i>	<i>163</i>
<i>Dochody według działów .....</i>	<i>172</i>
<i>Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca .....</i>	<i>173</i>
Wydatki województw.....	174
<i>Wydatki według ważniejszych rodzajów wydatków .....</i>	<i>175</i>
<i>Wydatki według działów .....</i>	<i>176</i>
Wynik budżetów województw	182
Przychody i rozchody budżetów województw.....	182
Zobowiązania według tytułów dłużnych województw	184
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych województw	186
Wydzielony rachunek dochodów jednostek budżetowych województw	187
VI. Zbiorcze informacje dotyczące środków na realizację projektów i programów realizowanych z udziałem środków z Unii Europejskiej, innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, środków	

z budżetu państwa na współfinansowanie oraz płatności z budżetu środków europejskich.	189
VII. Zbiorcze wykonanie budżetów związków jednostek samorządu terytorialnego	193
VIII. Zbiorcze wykonanie budżetu związku metropolitalnego	194
Spis tablic.....	195

Wprowadzenie

Podstawę gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego w roku 2021 stanowiły:

- ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych².

Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego określa:

- źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego oraz zasady ustalania i gromadzenia tych dochodów,
- zasady ustalania i przekazywania subwencji ogólnej oraz dotacji celowych z budżetu państwa.

Istotnym źródłem dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego są udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT).

Wielkość udziału we wpływach z podatku PIT w latach 2020 i 2021 przedstawiała się następująco:

	2020	2021
Gminy	38,16%	38,23%
Powiaty	10,25%	10,25%
Województwa	1,60%	1,60%
RAZEM	50,01%	50,08%

Ustalona na 2021 r. wielkość udziału gmin we wpływach z podatku PIT była wyższa o 0,07 punktu procentowego od udziału ustalonego na 2020 r.

Wskaźnik udziału gmin we wpływach z podatku PIT, określony w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego wynosi 39,34%, z zastrzeżeniem art. 89 ustawy. Zgodnie z regulacją art. 89 tej ustawy udział gmin we wpływach z podatku PIT zmniejsza się o liczbę punktów procentowych odpowiadających iloczynowi 3,81 punktu procentowego i wskaźnika obliczonego łącznie dla całego kraju. Wskaźnik ten ustala się dzieląc liczbę mieszkańców przyjętych przed dniem 1 stycznia 2004 r. do domów pomocy społecznej, według stanu na dzień 30 czerwca roku bazowego, przez liczbę mieszkańców przyjętych przed dniem 1 stycznia 2004 r., według stanu na dzień 31 grudnia 2003 r.

---

¹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1672, z późn. zm.

² Dz. U. z 2021 r. poz. 305, z późn. zm.

W 2021 r. wielkość udziału gmin we wpływach z podatku PIT wyniosła 38,23%.

Wskaźnik udziału we wpływach z CIT w 2021 r., w porównaniu, do wskaźnika obowiązującego w roku 2020, nie uległ zmianie i przedstawia się następująco:

	2020	2021
Gminy	6,71%	6,71%
Powiaty	1,40%	1,40%
Województwa	14,75%	14,75%
RAZEM	22,86%	22,86%

Realizacja budżetów jednostek samorządu terytorialnego w roku 2021, podobnie jak i wszystkich dysponentów budżetu państwa, przebiegała w warunkach stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Jednakże, w przeciwieństwie do roku 2020, w którym epidemia wpłynęła na osłabienie aktywności gospodarczej, w 2021 r. gospodarka znalazła się na ścieżce odbudowy aktywności gospodarczej.

W 2021 r. jednostki samorządu terytorialnego sporządzały uchwały budżetowe i wieloletnie prognozy finansowe, zgodnie z przepisami określonymi w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, z uwzględnieniem wprowadzonych szczegółowych rozwiązań prawnych mających na celu m.in. ułatwienie samorządom realizowanie ich zadań w warunkach epidemii oraz nadanie im impulsu inwestycyjnego.

Stosownie do przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych jednostki samorządu terytorialnego obowiązane były stosować zasadę zrównoważenia budżetu w części bieżącej, zgodnie z którą organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego nie może uchwalić budżetu, w którym planowane wydatki bieżące są wyższe niż dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki (będące nadwyżką środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikające z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych). Na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, z zastrzeżeniem przypadku realizacji zadań bieżących ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej (UE) oraz niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA). Wówczas, wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków UE i EFTA, w przypadku, gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym.

W związku z utrzymującą się pandemią - dla 2021 r. - utrzymane były odstępstwa od reguły zrównoważenia budżetu w części bieżącej. Jednostka samorządu terytorialnego planując i wykonując budżet w 2021 r. mogła przekroczyć relację dotyczącą zrównoważenia dochodów i wydatków bieżących o kwotę:

- ubytku w dochodach jednostki będącego skutkiem wystąpienia epidemii COVID-19³,
- wydatków bieżących poniesionych w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 w części, w jakiej zostały sfinansowane dochodami majątkowymi lub przychodami, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 1-4 i 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Istotnym elementem zabezpieczającym jednostki samorządu terytorialnego przed nadmiernym zadłużeniem jest indywidualny wskaźnik spłaty zadłużenia odzwierciedlający ekonomiczną zdolność jednostki samorządu terytorialnego do spłaty zobowiązań. Reguła, określona w art. 243 ustawy o finansach publicznych, zakazuje jednostkom samorządu terytorialnego uchwalania budżetu, którego realizacja spowodowałaby, że w roku budżetowym oraz w każdym roku następującym po roku budżetowym relacja spłaty zobowiązań wraz z opłatami związanymi z obsługą zadłużenia do dochodów bieżących budżetu byłaby wyższa niż średnia arytmetyczna, z obliczonych dla ostatnich trzech lat, relacji jej dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące, do dochodów bieżących budżetu.

Wskaźnik zadłużenia, liczony na podstawie wielkości z trzech poprzednich lat, z jednej strony znosi ograniczenia wiążące jednostki samorządu terytorialnego, dla których zaciąganie nawet dość znacznych zobowiązań finansowych może być instrumentem bezpiecznej polityki rozwojowej, z drugiej zaś dyscyplinuje te jednostki, którym wysokie obciążenie dochodów spłatami zobowiązań nakazuje dużą ostrożność przy zaciąganiu nowych kredytów i pożyczek, czy też emisji papierów wartościowych. Limit spłaty zadłużenia ma za zadanie zabezpieczyć jednostki samorządu terytorialnego przed nadmierną kumulacją płatności z tytułu obsługi zadłużenia w stosunku do ich dochodów, nie ogranicza natomiast możliwości absorpcji środków europejskich przeznaczonych na realizację projektów objętych dofinansowaniem z tych środków. Z limitu tego wyłączone są bowiem spłaty kredytów, pożyczek oraz wykup wyemitowanych papierów wartościowych na realizację projektów z udziałem środków unijnych.

W 2021 r. również w przypadku limitu spłaty zadłużenia przedłużono dodatkowe wyłączenia związane z epidemią. Wyłączeniu podlegają zobowiązania z tytułu pożyczek, kredytów

---

³ Ubytkiem w dochodach roku 2021 będącym skutkiem wystąpienia COVID-19 jest zmniejszenie dochodów, obliczane, jako różnica między dochodami jednostki wykonanymi w roku 2021 a prognozami dochodów na rok 2021 wykazanymi przez jednostkę w wieloletniej prognozie finansowej obowiązującej na dzień 31 marca 2020 r.

i emisji obligacji, zaciągnięte w roku 2020, jak również te zaciągnięte w 2021 r., w związku z ubytkiem dochodów jednostki wynikającym z wystąpienia epidemii COVID-19. Należy podkreślić, że wyłączone ze wskaźnika mogły być zobowiązania w kwocie ubytku dochodów, a samo wyłączenie będzie mieć charakter długoterminowy – tzn. spłata pożyczki, kredytu, obligacji będzie poza limitem przez cały okres jego spłaty. Dodatkowo wydatki poniesione w latach 2020-2021 w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 nie są uwzględniane przy ustalaniu relacji ograniczającej wysokość spłaty długu. Takie rozwiązanie ogranicza niekorzystne skutki epidemii COVID-19 - wpływające na spełnienie wskaźnika spłaty zadłużenia.

Mając na uwadze kwestie zachowania bezpieczeństwa finansowego jednostek samorządu terytorialnego, w związku z wprowadzonymi poluzowaniami reguł fiskalnych obowiązujących jednostki samorządu terytorialnego w roku 2021, podobnie jak 2020 r., obowiązywał dodatkowy mechanizm zabezpieczający finanse jednostek samorządu terytorialnego w postaci jednorocznego limitu długu na poziomie 80% dochodów ogółem jednostki. Jednostki, które nie wyłączając spłaty zobowiązań zaciągniętych w związku z ubytkami w dochodach będą spełniać limit spłaty długu, określony w art 243 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, będą mogły nie spełniać limitu w postaci 80% dochodów.

W przypadku sytuacji zagrożenia realizacji zadań publicznych i braku możliwości uchwalenia przez jednostkę samorządu terytorialnego wieloletniej prognozy finansowej lub budżetu z zachowaniem indywidualnego limitu spłaty zadłużenia - regionalna izba obrachunkowa wzywa jednostkę samorządu terytorialnego do opracowania i uchwalenia programu naprawczego. Rozwiązanie – zakładając określone wymogi, co do gospodarki finansowej jednostki prowadzącej postępowanie naprawcze – pozwala na koncentrację środków i wysiłków samorządu niezbędnych z punktu widzenia efektywnej naprawy finansowej.

W 2021 r. wciąż obowiązywało szereg rozwiązań uelastyczniających gospodarowanie środkami publicznymi w ramach samorządu terytorialnego, m. in. w zakresie:

- większych uprawnień organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego do dokonywania szeregu czynności, które ułatwiałyby gospodarkę środkami publicznymi w ramach samorządu terytorialnego, w tym m.in. umożliwienie organom wykonawczym jednostek samorządu terytorialnego dokonywania zmian w planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym przeniesień wydatków między działami klasyfikacji budżetowej,
- możliwości przekazania z budżetu jednostki samorządu terytorialnego samorządowemu zakładowi budżetowemu, który realizuje zadania związane z przeciwdziałaniem COVID-19, dotacji przekraczającej 50% kosztów jego działalności,

- zwiększenia wysokości dotacji udzielanych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz w przepisach odrębnych (mogą być udzielane do wysokości 100% planowanych wydatków jednostki samorządu terytorialnego na realizację danego zadania),
- możliwości udzielania jednostkom samorządu terytorialnego z budżetu państwa dotacji celowych na wsparcie realizacji zadań wynikających z przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (art. 51 ust. 3 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego). Do udzielenia tych dotacji nie stosuje się przepisu ograniczającego wysokość dotacji.

W celu wzmocnienia potencjału finansowego oraz zachowania poziomu inwestycji na szczeblu lokalnym, w 2021 r. kontynuowano wsparcie finansowe jednostek samorządu terytorialnego, umożliwiające przeciwdziałanie negatywnym skutkom społeczno-gospodarczym COVID-19.

Dodatkowe środki dla jednostek samorządu terytorialnego zostały przekazane z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19⁴, który został utworzony w 2020 r. w Banku Gospodarstwa Krajowego w celu finansowania lub dofinansowania realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19. Wsparcie to zostało określone jako dofinansowanie ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych”. Organem wiodącym w zakresie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 jest Prezes Rady Ministrów.

Wsparcie ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych może być przeznaczone przez jednostki samorządu terytorialnego wyłącznie na wydatki majątkowe.

Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, w ramach Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych zostały przyznane w szczególności na dofinansowanie lub sfinansowanie realizacji zadań z obszarów:

- infrastruktury drogowej – budowa/przebudowa dróg gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych oraz infrastruktury technicznej związanej z drogami, budowa oświetlenia ulicznego,
- transportu – rozbudowa i udrożnienie sieci komunikacji zbiorowej,
- ochrony zdrowia – przebudowa i modernizacja budynków ośrodków zdrowia, zakup specjalistycznego sprzętu dla placówek ochrony zdrowia, utworzenie zakładów

---

⁴ Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 powstał na mocy art. 65 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 568, z późn. zm).

opiekuńczo-leczniczych, modernizacja budynków na potrzeby specjalistycznych przychodni, rozbudowa oddziałów szpitalnych,

- edukacji – termomodernizacja placówek oświatowych, budowa/rozbudowa/ przebudowa szkół i przedszkoli, budowa żłobków, budowa boisk szkolnych i sal gimnastycznych, rozbudowa krytych pływalni,
- gospodarki wodno-ściekowej – budowa wodociągów, kanalizacji, oczyszczalni ścieków, przebudowa ujęć wody i stacji uzdatniania wody, budowa hydroforni,
- gospodarki komunalnej – budowa systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
- kultury – budowa/przebudowa domów kultury, świetlic, przebudowa budynków na potrzeby bibliotek publicznych, modernizacja pomieszczeń z przeznaczeniem na izby pamięci,
- pomocy społecznej – budowa/przebudowa dziennych domów lub klubów dla seniorów, klubów i centrów integracji społecznej, domów dla bezdomnych i schronisk, domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, placówek opiekuńczo-wychowawczych, adaptacja budynków na siedziby ośrodków pomocy społecznej,
- sportu i rekreacji – budowa/przebudowa boisk sportowych, hal sportowych, hal widowiskowych,
- bezpieczeństwa - przebudowa budynków ochotniczej straży pożarnej, zakup sprzętu dla ochotniczej straży pożarnej,
- rewitalizacji zdegradowanych terenów,
- termomodernizacji budynków użyteczności publicznej.

W 2021 r. rozdysponowane zostały środki w wysokości 2,90 mld zł, z tego:

- 1,89 mld zł – to środki przyznane jednostkom samorządu terytorialnego w marcu 2021 roku, w ramach drugiego konkursu,
- 673 mln zł - to przyznane w marcu 2021 roku gminom górskim środki z przeznaczeniem na zakupy inwestycyjne lub inwestycje w ogólnodostępną infrastrukturę turystyczną oraz w infrastrukturę komunalną związaną z usługami turystycznymi,
- 340 mln zł - to przyznane w czerwcu 2021 roku gminom środki z przeznaczeniem na inwestycje i zakupy inwestycyjne realizowane w miejscowościach, w których funkcjonowały zlikwidowane państwowe przedsiębiorstwa gospodarki rolnej.

Przekazane w 2020 r. i 2021 r. środki finansowe z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych mogą być wydatkowane przez jednostkę samorządu terytorialnego w perspektywie wieloletniej, w latach następnych wykraczających poza 2021 rok budżetowy, na inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym jako wkład własny do projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środki z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego

Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), co pozwoli na realizację zaplanowanych wcześniej inwestycji.

Rok 2021 był kolejnym, w którym jednostki samorządu terytorialnego mogły skorzystać ze wsparcia z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Jest to kompleksowy instrument wsparcia, który umożliwia samorządom dysponowanie większym portfelem środków finansowych na realizację pozostałych zadań własnych. Istniejący mechanizm wsparcia ustanowiony na szczeblu krajowym, umożliwia otrzymanie dofinansowania z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, którego wysokość jest uzależniona od dochodów własnych danej jednostki samorządu terytorialnego, ułatwiając mniej zamożnym samorządom otrzymanie większego dofinansowania na realizację zadań inwestycyjnych. Tym samym, z punktu widzenia ograniczonych możliwości finansowych jednostek samorządu terytorialnego, wygospodarowanie odpowiedniej sumy środków finansowych na realizację zadań inwestycyjnych z własnych środków, może być znacznie utrudnione, natomiast Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg jest narzędziem, które uzupełnia i realizuje potrzeby samorządów w powyższym zakresie. W 2021 r. zadania wynikające z ustawy tworzącej Fundusz wyniosły ponad 3 mld zł (w tym dofinansowanie budowy, przebudowy lub remontu dróg powiatowych i gminnych wraz z rezerwą wyniosło ponad 2,7 mld zł).

Samorządy otrzymały też wsparcie z Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej. W 2021 r. dofinansowanie zadań własnych organizatorów dotyczących zapewnienia funkcjonowania publicznego transportu zbiorowego w zakresie przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej wyniosło ponad 358 mln zł.

Dodatkowo jednostki samorządu terytorialnego zasilane były środkami pochodzącymi z Funduszu Kolejowego. W 2021 r. ze środków Funduszu przekazano kwotę dla samorządów z przeznaczeniem na zakup i modernizację taboru kolejowego w wysokości 110 mln zł, w tym w kwocie równej 6,875 mln zł dla każdego z 16 województw.

W 2021 r. wszystkie jednostki samorządu terytorialnego otrzymały z budżetu państwa dodatkowe środki w ramach subwencji ogólnej w łącznej wysokości 8 mld zł. Środki te stanowiły wsparcie finansowe w realizacji zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego i miały wzmocnić je finansowo jeszcze przed wejściem w życie przepisów podatkowych Programu Polski Ład, pozwalając jednostkom łagodnie przejść przez moment dostosowania się do uwarunkowań związanych z nową sytuacją prawną. Środki te stanowiły dochody bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego roku 2021 a dzielone były

ustawowym⁵ algorytmem opartym na wysokości dochodów z tytułu udziału we wpływach z PIT planowanych na 2022 r. i poziomie zamożności jednostek. Ponieważ jest to subwencja, o jej przeznaczeniu decyduje jednostka samorządu terytorialnego.

W związku z nowelizacją ustawy budżetowej na rok 2021, gminy otrzymały w grudniu 2021 r. kolejne dodatkowe środki na wsparcie inwestycji wodno-kanalizacyjnych w kwocie 4 mld zł. Środki podzielono zgodnie z algorytmem określonym ustawowo⁶ i przekazano do gmin, jako uzupełnienie subwencji ogólnej. Środki z tego tytułu otrzymały te gminy, w których odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej jest mniejszy od 90% oraz gminy, w których odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej jest mniejszy od 60%. Przy czym liczba mieszkańców została skorygowana wskaźnikiem odzwierciedlającym zamożność gminy.

Dodatkowo w celu przeciwdziałania skutkom epidemii COVID-19 w roku 2021 rezerwę części oświatowej subwencji ogólnej, o której mowa w art. 28 ust. 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, zwiększono o kwotę 187 mln zł ze środków budżetu państwa.

Na budżety jednostek samorządu terytorialnego w 2021 r. miały wpływ także wdrażane w 2020 r. zmiany w podatkach wprowadzone m.in.:

- 1) Ustawą z 28 maja 2020 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o podatku od towarów i usług, ustawy o wymianie informacji podatkowych z innymi państwami oraz niektórych innych ustaw⁷.

Wprowadzone przepisy służą ograniczaniu możliwości korzystania z optymalizacji podatkowej opartej na strukturach hybrydowych.

- 2) Ustawą z dnia 28 listopada 2020 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw⁸.

Ustawa wprowadziła alternatywne opodatkowanie ryczałtem od dochodów spółek kapitałowych, gdzie podatnicy nie płacą zaliczek miesięcznych lub kwartalnych, lecz zapłata ryczałtu związana jest z wypłatą dywidendy lub innymi wypłatami polegającymi ryczałtowi. Od ogólnego systemu CIT system ten różni się też innymi stawkami podatku. Wprowadzając do ustawy CIT opodatkowanie spółek podatkiem

---

⁵ Art. 8 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 1927, z późn. zm.).

⁶ Art. 70e i art. 70f ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1672, z późn. zm.).

⁷ Dz. U. z 2020 r. poz. 1106, z późn. zm.

⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 2122.

zryczałtowanym, tzw. podatek estoński, wprowadzono również zmiany w ustawie PIT dotyczące opodatkowania dochodów wspólników (osób fizycznych) takich spółek.

- 3) Ustawą z dnia 28 listopada 2020 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne oraz niektórych innych ustaw⁹.

Ustawą podwyższono limit przychodów uprawniających do stosowania przez podatników 9% stawki podatku dochodowego od osób prawnych do 2 mln euro, ponadto wdrożono przepisy mające na celu uszczelnienie systemu podatkowego. Przedłużono obowiązywanie ulg i zwolnień z podatku PIT wprowadzone w związku z epidemią COVID-19.

Na poziom dochodów gmin i miast na prawach powiatu w 2021 r. z tytułu podatku od nieruchomości mogły mieć wpływ działania podejmowane przez ich organy stanowiące w ramach przeciwdziałania skutkom epidemii. Rada gminy mogła wprowadzić, w drodze uchwały, za wybrane miesiące 2021 r., zwolnienia z podatku od nieruchomości: gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, wskazanym grupom przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19. Decyzje o zastosowaniu i zakresie wsparcia wobec przedsiębiorców, były samodzielnie podejmowane przez rady gmin, zgodnie z własną polityką fiskalną dostosowaną do lokalnej sytuacji.

Na mocy art. 31zzm ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, z późn. zm.) zawieszono pobór opłaty targowej w 2021 r. Jednakże z tego tytułu jednostkom samorządu terytorialnego została przekazana rekompensata z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Rekompensata ta stanowiła dochód budżetu gminy, a jej wykorzystanie (przeznaczenie) podlegało ogólnym zasadom gospodarki budżetowej. Podstawę do wyliczenia rekompensaty stanowiły dochody z tytułu opłaty targowej wykazane w sprawozdaniach jednostek samorządu terytorialnego za rok 2019, których obowiązek sporządzania wynika z przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, z uwzględnieniem korekt sprawozdań złożonych do właściwych regionalnych izb obrachunkowych, w terminie do dnia 30 czerwca 2020 r.

---

⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 2123.

Z dniem 1 stycznia 2021 r. weszły w życie przepisy wprowadzające opłatę za zezwolenie na obrót hurtowy napojami alkoholowymi oraz za zezwolenie na wyprzedaż posiadanych zapasów napojów alkoholowych, w części dotyczącej opłaty za napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Opłata stanowi w 50% dochód gmin, na terenie których jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych. W 2021 r. gminy otrzymały dochody z tytułu tej opłaty za I półrocze roku 2021. Za II półrocze 2021 r. środki zostaną przekazane do gmin w 2022 r.

* * *

Miasto na prawach powiatu – na podstawie art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną¹⁰ – sporządza jeden budżet.

Uchwała budżetowa miasta na prawach powiatu określa poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gmin, powiatów oraz rodzajów wydatków przewidzianych na zadania realizowane przez gminy i powiaty.

W związku z powyższym, analogicznie jak w latach poprzednich, zaprezentowano w opracowaniu część danych dotyczących dochodów miast na prawach powiatu w podziale na część gminną i powiatową.

* * *

Podstawowym źródłem danych, dotyczących wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2021 r., były sprawozdania z wykonania planów dochodów i wydatków oraz zobowiązań tych jednostek, sporządzone według zasad określonych rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹¹ oraz rozporządzeniem Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych¹², wieloletnie prognozy finansowe jednostek samorządu terytorialnego sporządzone według zasad określonych rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego¹³.

---

¹⁰ Dz. U. Nr 133, poz. 872, z późn. zm.

¹¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1564, z późn. zm.

¹² Dz.U. z 2020 r. poz. 2396, z późn. zm.

¹³ Dz.U z 2021 r. poz. 83.

Zgodnie z przepisami tych rozporządzeń, wszystkie jednostki samorządu terytorialnego sporządzają i przekazują do Ministerstwa Finansów, raz na kwartał, sprawozdania z wykonania planów dochodów budżetowych w pełnej szczegółowości, tj. dział, rozdział, paragraf, sprawozdania z wykonania planów wydatków budżetowych: w zakresie planu w szczególności dział, rozdział, grupa paragrafów albo paragraf stosownie do szczegółowości planu finansowego jednostki, w zakresie zaangażowania, wydatków wykonanych, zobowiązań ogółem, zobowiązań wymagalnych, wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego oraz wydatków zrealizowanych w ramach funduszu sołeckiego w szczególności dział, rozdział paragraf, sprawozdania o nadwyżce/deficycie budżetowym, sprawozdania o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń.

Sprawozdania, o których mowa wyżej oraz wieloletnie prognozy finansowe jednostki samorządu terytorialnego przekazują do Ministerstwa Finansów – za pośrednictwem regionalnych izb obrachunkowych – w formie elektronicznej.

We wszystkich tablicach zbiorczych prezentowane są dane, zestawione na podstawie sprawozdań rocznych, otrzymanych przez Ministerstwo Finansów od jednostek samorządu terytorialnego, obejmujących jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe (działające na mocy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych), rachunki dochodów i wydatków, o których mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych¹⁴.

W części opisowej, dotyczącej dotacji celowych z budżetu państwa przeznaczonych na dofinansowanie zadań z zakresu administracji rządowej, zadań własnych oraz zadań realizowanych na podstawie porozumień z organami administracji rządowej, wykorzystano dane ze sprawozdań z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

---

¹⁴ Dane liczbowe zostały opracowane w oparciu o sprawozdania jednostek samorządu terytorialnego za 2021 rok według stanu bazy na dzień 21 marca 2022 r. oraz dane z wieloletnich prognoz finansowych JST na lata 2021-2024 według stanu bazy na dzień 30 listopada 2021 r. Dane te nie uwzględniają korekt nadesłanych w późniejszym terminie. Wielkości ujęto w zaokrągleniu do tysiąca złotych, na skutek czego powstały niewielkie rozbieżności w prezentowanych danych liczbowych.

I. Wykonanie budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2021 r. przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody	304 930 106	324 566 986	333 409 106	102,7	109,3
Wydatki	299 240 624	343 995 521	315 967 268	91,9	105,6
Wynik	5 689 483	-19 428 535	17 441 838	-	-

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.
(Min. Fin.)

Wielkości budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2021 r. przedstawia poniższa tabela:

Wielkość budżetu* (w mln zł)	Liczba jednostek samorządu terytorialnego wg typów				
	Gminy	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwa	JST Ogółem
(do 25>	449	0	0	0	449
(25 do 50>	942	0	17	0	959
(50 do 75>	450	0	70	0	520
(75 do 100>	201	0	75	0	276
(100 do 250>	310	0	148	0	458
(250 do 500>	58	12	4	0	74
więcej niż 500	1	54	0	16	71
Razem	2411	66	314	16	2807

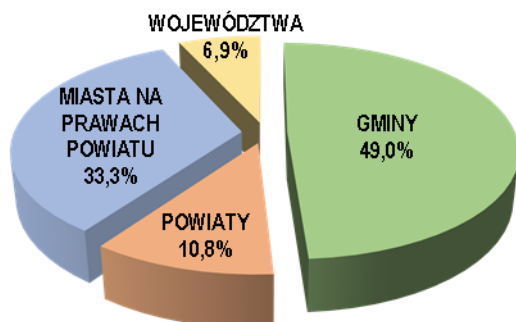
* Wielkość budżetu mierzona wysokością wykonanych wydatków budżetowych

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.
(Min. Fin.)

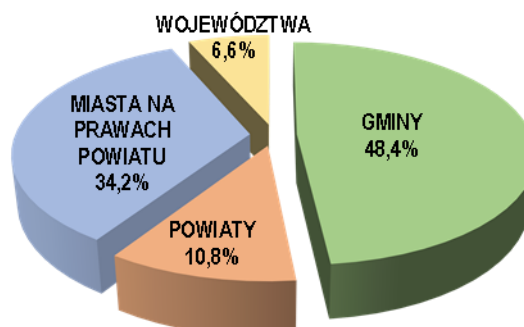
W 2021 r. jednostki samorządu terytorialnego zrealizowały dochody ogółem w wysokości 333 409 106 tys. zł, tj. 102,7% planu rocznego oraz wydatki w wysokości 315 967 268 tys. zł, tj. 91,9% planu. Budżety jednostek samorządu terytorialnego zamknęły się nadwyżką w wysokości 17 441 838 tys. zł, przy planowanym deficycie w wysokości 19 428 535 tys. zł.

**STRUKTURA DOCHODÓW
WG KATEGORII JST W 2021 R.**

**STRUKTURA WYDATKÓW
WG KATEGORII JST W 2021 R.**

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze dochodów ogółem, zrealizowanych w 2021 r. przez jednostki samorządu terytorialnego, dochody ogółem gmin i miast na prawach powiatu stanowiły 82,3% dochodów ogółem zrealizowanych przez wszystkie jednostki samorządu terytorialnego, a ich wydatki ogółem stanowiły 82,6% wszystkich wydatków finansowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego ogółem w tym środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Dochody ogółem	304 930 106	324 566 986	333 409 106	102,7	-	109,3
w tym:						
na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych	19 292 083	19 538 324	15 442 174	79,0	100,0	80,0
z tego:						
- Gminy	6 359 469	6 971 352	4 866 176	69,8	31,5	76,5
- Powiaty	1 801 219	1 631 149	1 278 758	78,4	8,3	71,0
- Miasta na prawach powiatu	4 856 658	5 330 997	4 182 449	78,5	27,1	86,1
- Województwa	6 274 736	5 604 825	5 114 791	91,3	33,1	81,5
Wydatki ogółem,	299 240 624	343 995 521	315 967 268	91,9	-	105,6
w tym:						
na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych	23 981 959	27 521 764	21 661 317	78,7	100,0	90,3
z tego:						

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
- Gminy	8 408 316	9 940 617	7 333 351	73,8	33,8	87,2
- Powiaty	1 874 632	2 125 767	1 585 057	74,6	7,3	84,6
- Miasta na prawach powiatu	6 671 042	8 222 926	6 509 807	79,2	30,1	97,6
- Województwa	7 027 969	7 232 454	6 233 102	86,2	28,8	88,7
<i>udział dochodów na programy i projekty unijne w dochodach ogółem</i>	6,3	6,0	4,6	-	-	-
<i>udział wydatków na programy i projekty unijne w wydatkach ogółem</i>	8,0	8,0	6,9	-	-	-

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.
(Min. Fin.)

W 2021 r. wykonane dochody jednostek samorządu terytorialnego, związane z realizacją programów i projektów unijnych stanowiły 4,6% dochodów ogółem. Natomiast wydatki na realizację programów i projektów unijnych stanowiły 6,9% wydatków ogółem.

Dochody i wydatki bez środków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wg kategorii jednostek samorządu terytorialnego prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4: 2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody ogółem	304 930 106	324 566 986	333 409 106	102,7	109,3
- Dochody bez dochodów na realizację programów i projektów unijnych, z tego:	285 638 024	305 028 662	317 966 931	104,2	111,3
- Gminy	142 731 001	152 295 647	158 617 539	104,2	111,1
- Powiaty	32 767 402	33 814 915	34 774 519	102,8	106,1
- Miasta na prawach powiatu	95 457 771	102 679 282	106 863 106	104,1	111,9
- Województwa	14 681 850	16 238 818	17 711 767	109,1	120,6
Wydatki ogółem	299 240 624	343 995 521	315 967 268	91,9	105,6
- Wydatki bez wydatków na realizację programów i projektów unijnych, z tego:	275 258 664	316 473 758	294 305 951	93,0	106,9
- Gminy	135 308 245	158 268 674	145 455 638	91,9	107,5
- Powiaty	30 439 294	35 524 788	32 587 662	91,7	107,1
- Miasta na prawach powiatu	96 831 126	106 949 561	101 693 679	95,1	105,0
- Województwa	12 679 999	15 730 735	14 568 972	92,6	114,9

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.
(Min. Fin.)

W 2021 r., w porównaniu do 2020 r., dochody ogółem wzrosły o 9,3%, natomiast dochody ogółem wyłączając dochody na realizację programów i projektów unijnych wzrosły o 11,3%.

W tym okresie wydatki ogółem wzrosły o 5,6%, natomiast wydatki ogółem bez wydatków na realizację programów i projektów unijnych wzrosły o 6,9%.

Dochody jednostek samorządu terytorialnego

W 2021 r. jednostki samorządu terytorialnego wykonały dochody ogółem wyższe o 9,3% w porównaniu do dochodów wykonanych w 2020 r.

Dochody zrealizowane przez gminy, powiaty, miasta na prawach powiatu i województwa prezentuje tabela poniżej:

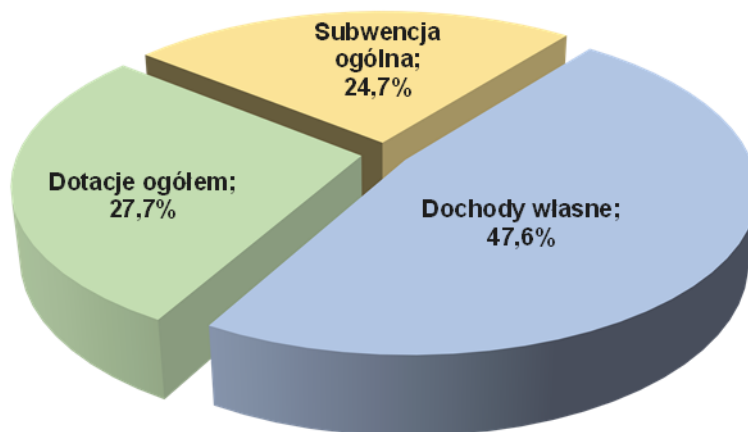
Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Gminy	149 090 470	159 266 999	163 483 715	102,6	109,7
Powiaty	34 568 622	35 446 064	36 053 278	101,7	104,3
Miasta na prawach powiatu	100 314 429	108 010 280	111 045 555	102,8	110,7
Województwa	20 956 586	21 843 643	22 826 558	104,5	108,9
OGÓŁEM JST	304 930 106	324 566 986	333 409 106	102,7	109,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.

(Min. Fin.)

Dochody ogółem wykonane w 2021 r. w gminach, miastach na prawach powiatu, powiatach i województwach były wyższe niż wykonane w 2020 r. Najwyższą dynamikę wykonanych dochodów odnotowano w miastach na prawach powiatu i gminach (110,7% i 109,7%).

STRUKTURA DOCHODÓW JST W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze dochodów ogółem jednostek samorządu terytorialnego w 2021 r. dochody własne stanowiły 47,6%, dotacje 27,7%, a subwencja ogólna 24,7%.

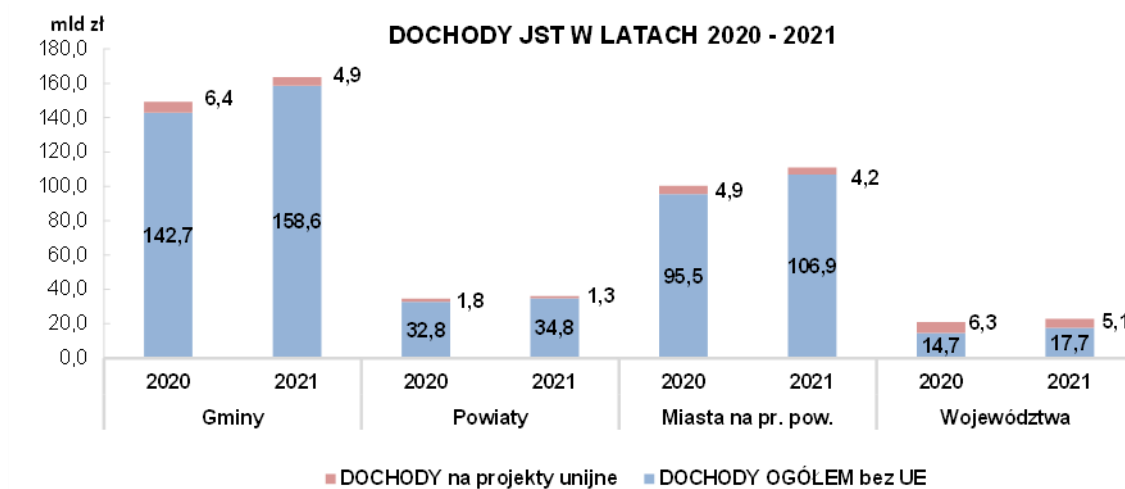
Wykonanie i dynamikę dochodów jednostek samorządu terytorialnego prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody ogółem, z tego:	304 930 106	324 566 986	333 409 106	102,7	109,3
Dochody własne	146 356 484	150 168 867	158 619 648	105,6	108,4
Dotacje ogółem	91 544 208	95 950 320	92 471 066	96,4	101,0
Subwencja ogólna	67 029 414	78 447 800	82 318 392	104,9	122,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.
(Min. Fin.)

W 2021 r. najwyższą dynamiką charakteryzowała się subwencja ogólna (122,8%). Dochody własne wykonane w 2021 r., w stosunku do dochodów wykonanych w 2020 r., zwiększyły się o 8,4%.

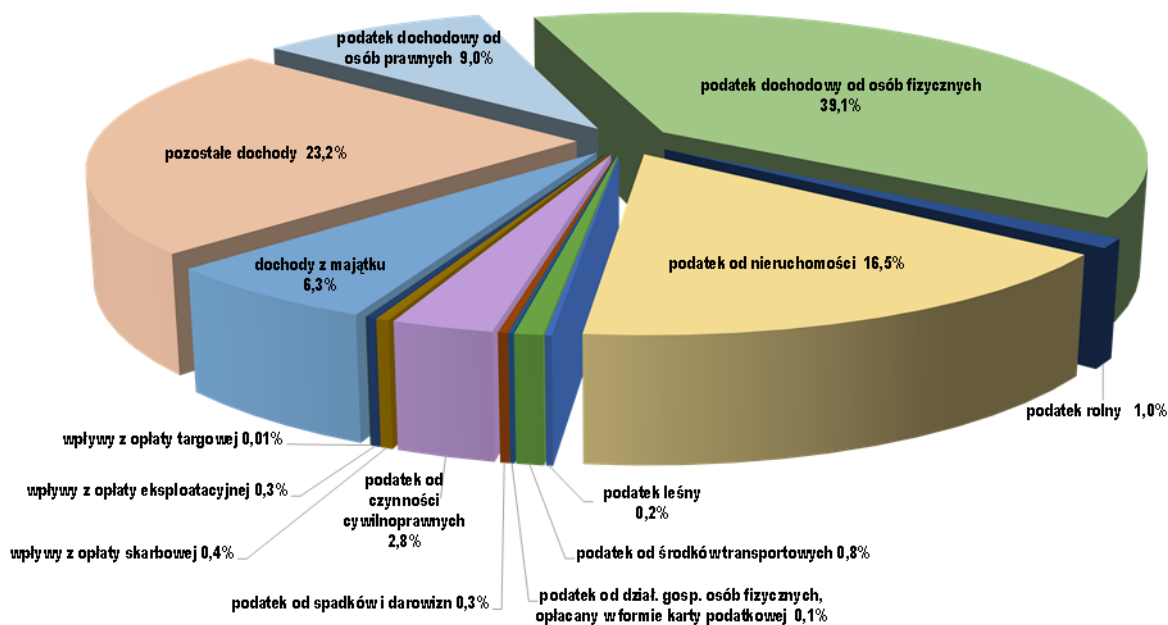
Dochody jednostek samorządu terytorialnego bez dochodów na realizację programów i projektów unijnych oraz dochody na realizację programów i projektów unijnych przedstawia poniższy wykres:

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r., w porównaniu do 2020 r., udział dochodów na programy i projekty unijne w dochodach ogółem jednostek samorządu terytorialnego zmniejszył się z 6,3% do 4,6%.

Struktura dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego w 2021 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego w 2021 r. największy udział miały dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób

fizycznych 39,1%, pozostałe dochody 23,2%, dochody z podatku od nieruchomości 16,5%, dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych 9,0% oraz dochody z majątku 6,3%.

W 2021 r. na rachunki jednostek samorządu terytorialnego przekazane zostały dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych w wysokości 62 081 420 tys. zł w porównaniu z przekazanymi udziałami w roku 2020 były one wyższe o 12,7%. Plan tych dochodów w 2021 r. został zrealizowany w 107,3%.

Kolejnym istotnym źródłem dochodów własnych były dochody z podatku od nieruchomości, które w 2021 r. stanowiły 16,5% dochodów własnych, plan tych dochodów został zrealizowany w 101,8%, a wykonanie było wyższe o 7,9% od wykonania w 2020 r.

Szczegółowe dane dotyczące dochodów jednostek samorządu terytorialnego przedstawiono w tabelach załączonych do sprawozdania.

Transfery z budżetu państwa

W 2021 r., według sprawozdań budżetowych jednostek samorządu terytorialnego, łączne dochody jednostek samorządu terytorialnego z tytułu dotacji z budżetu państwa i subwencji ogólnej wyniosły 151 732 313 tys. zł i były wyższe niż w 2020 r. o 10,8%.

W 2021 r. dotacje z budżetu państwa wyniosły łącznie 69 413 921 tys. zł, w tym na zadania inwestycyjne 705 185 tys. zł. Łączna kwota dotacji z budżetu państwa dla jednostek samorządu terytorialnego w 2021 r., w porównaniu do 2020 r., była niższa o 0,7%.

Dotacje z budżetu państwa przekazane w kwocie 69 413 921 tys. zł dla wszystkich kategorii jednostek samorządu terytorialnego przeznaczone były na realizację zadań:

- 1) z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami w kwocie 63 086 584 tys. zł, z tego na zadania bieżące 62 944 890 tys. zł,
- 2) własnych w wysokości 6 129 212 tys. zł, z tego na zadania bieżące 5 580 354 tys. zł,
- 3) na podstawie porozumień z organami administracji rządowej w kwocie 198 125 tys. zł, z tego na zadania bieżące 183 493 tys. zł.

Szczegółowe informacje o wielkości dotacji dla poszczególnych kategorii jednostek samorządu terytorialnego zostały przedstawione w dalszych częściach niniejszego sprawozdania.

W 2021 r., na rachunki jednostek samorządu terytorialnego – według danych Ministerstwa Finansów – przekazano środki z tytułu subwencji ogólnej w łącznej wysokości 69 239 004 tys. zł (bez rezerw), co stanowiło 100,0% kwot zaplanowanych na ten cel (po zmianach).

Ponadto, zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, środki z rezerwy subwencji ogólnej, w wysokości 335 999 tys. zł, otrzymało 120 jednostek samorządu terytorialnego, a także - na podstawie art. 36 ust. 4 pkt 1 ww. ustawy - środki rezerwy subwencji ogólnej, w wysokości 423 389 tys. zł, otrzymało 1 600 jednostek samorządu terytorialnego.

Wykonanie subwencji ogólnej w 2021 r.

W 2021 r. – według danych Ministerstwa Finansów – na rachunki jednostek samorządu terytorialnego przekazano środki z tytułu subwencji ogólnej w łącznej wysokości 69 239 004 tys. zł (bez rezerw), co stanowiło 100,0% kwot zaplanowanych na ten cel (po zmianach) i 104,9% kwot przekazanych na analogiczne cele w 2020 r.

Na powyższą kwotę subwencji ogólnej składały się:

- część oświatowa w wysokości 52 222 758 tys. zł,
- część wyrównawcza w wysokości 14 239 060 tys. zł,
- część równoważąca w wysokości 2 135 200 tys. zł,
- część regionalna w wysokości 638 823 tys. zł,
- część rekompensująca w wysokości 3 163 tys. zł.

Część rekompensująca subwencji ogólnej, stosownie do ustawy z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz.U. Nr 188, poz. 1840, z późn. zm.), przeznaczona jest na wyrównanie ubytku dochodów, wynikającego ze zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów, budowli i budynków, które są zajęte na prowadzenie przez przedsiębiorcę, na podstawie zmienionego zezwolenia, działalności gospodarczej na terenie specjalnych stref ekonomicznych. W 2021 r. tę część subwencji ogólnej otrzymały miasta na prawach powiatu (w części gminnej), uprawnione do otrzymania tej rekompensaty i wymienione w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w budżecie państwa tworzy się rezerwę subwencji ogólnej przeznaczoną na dofinansowanie:

- 1) inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu,

- 2) utrzymania rzecznych przepraw promowych o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej 2000 pojazdów na dobę, wskazanych przez ministra właściwego do spraw transportu,
- 3) remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu.

Na podstawie art. 26 ust. 3 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, rezerwą dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, po zasięgnięciu opinii reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego.

Rezerwa ta została w całości rozdysponowana w sposób uzgodniony z ministrem właściwym do spraw transportu oraz stroną samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Minister Finansów przekazał środki w pełnej wysokości do właściwych samorządów według harmonogramu zaproponowanego przez Ministra Infrastruktury.

Środki z rezerwy, o której mowa wyżej, w łącznej wysokości 335 999 tys. zł, otrzymało 120 jednostek samorządu terytorialnego, z tego:

- 157 996 tys. zł otrzymało 36 miast na prawach powiatu,
- 118 517 tys. zł otrzymały 73 powiaty,
- 59 486 tys. zł otrzymało 11 województw.

Zgodnie z art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, uzyskane nienależnie przez jednostki samorządu terytorialnego kwoty części wyrównawczej, równoważącej i regionalnej subwencji ogólnej, w zakresie subwencji na rok budżetowy, podlegają zwrotowi do budżetu państwa i tworzą rezerwę subwencji przeznaczoną dla jednostek samorządu terytorialnego, którą dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z reprezentacją jednostek samorządu terytorialnego.

Rezerwa ta jest dodatkowo zwiększana o nierozdzielone środki części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin. Zgodnie bowiem z art. 21a ust. 3 pkt 6 i ust. 4 pkt 6 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, jeżeli wyliczona kwota części równoważącej subwencji ogólnej jest wyższa od kwoty należnej, wówczas gminy otrzymują kwoty należne, a pozostałe nierozdzielone środki zwiększają rezerwę, o której mowa wyżej.

Stosownie do art. 36a ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, podziału rezerwy subwencji ogólnej, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 tej ustawy, dokonuje minister właściwy do spraw finansów publicznych po uzgodnieniu z reprezentacją jednostek samorządu terytorialnego:

- 1) kryteriów, według których rozdzielana będzie rezerwa, spośród kryteriów określonych ustawowo,
- 2) wielkości środków rozdzielanych na podstawie poszczególnych kryteriów,
- 3) szczegółowego sposobu podziału rezerwy na podstawie poszczególnych kryteriów.

W 2021 r. środki rezerwy subwencji ogólnej, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w łącznej wysokości 423 389 tys. zł, po uzgodnieniu kryteriów podziału z reprezentacją jednostek samorządu terytorialnego, zostały przeznaczone dla 1 600 jednostek samorządu terytorialnego, z tego:

- 1 281 gmin otrzymało	230 452 tys. zł,
- 60 miast na prawach powiatu otrzymało	112 830 tys. zł,
- 259 powiatów otrzymało	80 107 tys. zł.

Wykonanie części oświatowej subwencji ogólnej w 2021 roku

Środki części oświatowej subwencji ogólnej przeznaczane są na realizację zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 11 ust. 2-4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie szkół i placówek, a także na dotowanie szkół i placówek niepublicznych oraz publicznych prowadzonych przez osoby prawne inne niż jednostki samorządu terytorialnego oraz przez osoby fizyczne.

Zgodnie z art. 27 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustalana jest corocznie w ustawie budżetowej. Kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych (art. 28 ust. 1 ustawy).

Na poziom dochodów i wydatków oświatowych wykazywanych w sprawozdaniach z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego w 2021 r. miały wpływ przepisy ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, na podstawie których w kwocie części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez jednostki samorządu terytorialnego z budżetu państwa uwzględnione zostały środki naliczone dla dzieci w wieku 6 lat i powyżej objętych wychowaniem przedszkolnym (art. 28 ust. 6 pkt 4 i 5 ustawy), oraz zmiany dotyczące ustroju szkolnego wprowadzonego od 1 września 2017 r. na mocy przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego na 2021 r. ustalona została w wysokości 52 035 758 tys. zł. W trakcie roku budżetowego część oświatowa subwencji ogólnej została zwiększona o kwotę 187 000 tys. zł, z przeznaczeniem na zwiększenie rezerwy tej części subwencji, na podstawie art. 15zof ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 1842, z późn. zm.).

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. na rachunki jednostek samorządu terytorialnego przekazane zostały środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej wysokości 52 222 758 tys. zł, z tego dla:

- gmin	23 329 374 tys. zł,
z tego:	
- gminom wiejskim	10 714 505 tys. zł,
- gminom miejskim	4 580 954 tys. zł,
- gminom miejsko-wiejskim	8 033 915 tys. zł,
- powiatów	10 166 281 tys. zł,
- miast na prawach powiatu	18 066 052 tys. zł,
- województw	661 051 tys. zł.

Z części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2021 wydzielona została rezerwa stanowiąca 0,4% tej części subwencji, w łącznej wysokości 208 144 tys. zł.

W trakcie roku budżetowego uległa ona zwiększeniu do łącznej wysokości 402 885 tys. zł, tj. o kwotę 7 741 tys. zł, uzyskaną w wyniku zmniejszenia części oświatowej subwencji ogólnej 46 jednostkom samorządu terytorialnego oraz kwotę 187 000 tys. zł zwiększającą ww. rezerwę, na podstawie art. 15zof ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

W świetle przepisu art. 28 ust. 3 i 4 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, rezerwą części oświatowej subwencji ogólnej dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz reprezentacji jednostek samorządu terytorialnego. Podział rezerwy tej części subwencji następuje nie później niż do 30 listopada każdego roku.

Zgodnie z „Kryteriami podziału rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2021”, przyjętymi przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, minister właściwy do spraw finansów publicznych – na wniosek ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania – rozdysponował dla poszczególnych jednostek

samorządu terytorialnego środki w wysokości 402 885 tys. zł (co stanowi 100% środków ww. rezerwy), z tego:

- gminom	213 192 tys. zł,
z tym:	
- gminom wiejskim	97 416 tys. zł,
- gminom miejskim	42 319 tys. zł,
- gminom miejsko-wiejskim	73 457 tys. zł,
- powiatom	41 346 tys. zł,
- miastom na prawach powiatu	147 093 tys. zł,
- województwom	1 254 tys. zł.

Należy zauważyć, że zgodnie z przepisami obowiązującymi w roku 2021, tj. art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, środki niezbędne do realizacji zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 11 ust. 2-4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, są zagwarantowane w dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zadania oświatowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego są ich zadaniami własnymi. Dochodami samorządów terytorialnych są: dochody własne, subwencja ogólna oraz dotacje celowe z budżetu państwa. Subwencja ogólna (w tym jej część oświatowa) jest zatem jednym ze źródeł dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

* * *

W ustawie budżetowej na rok 2021 w części 83 – Rezerwy celowe w poz. 52 zaplanowane zostały środki na zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego w wysokości 1 584 000 tys. zł, uwzględniającej ustalony w art. 110 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 2029, z późn. zm.) maksymalny limit wydatków z budżetu państwa przeznaczonych na dotację celową na dofinansowanie jednostek samorządu terytorialnego w zakresie wychowania przedszkolnego w 2021 roku.

Na podstawie dokonanego przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania podziału środków budżetu państwa przeznaczonych w roku 2021 na dotacje celowe dla jednostek samorządu terytorialnego oraz stosownych wniosków wojewodów, decyzjami ministra właściwego do spraw finansów publicznych w sprawie zmian w budżecie państwa na 2021 r., zostały uruchomione środki w łącznej wysokości 1 527 052 tys. zł (tj. 96,4% planu) z przeznaczeniem na udzielenie jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie wydatków bieżących związanych z realizacją zadań w zakresie wychowania przedszkolnego w 2021 roku.

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego

W 2021 r. jednostki samorządu terytorialnego wykonały wydatki ogółem w wysokości 315 967 268 tys. zł.

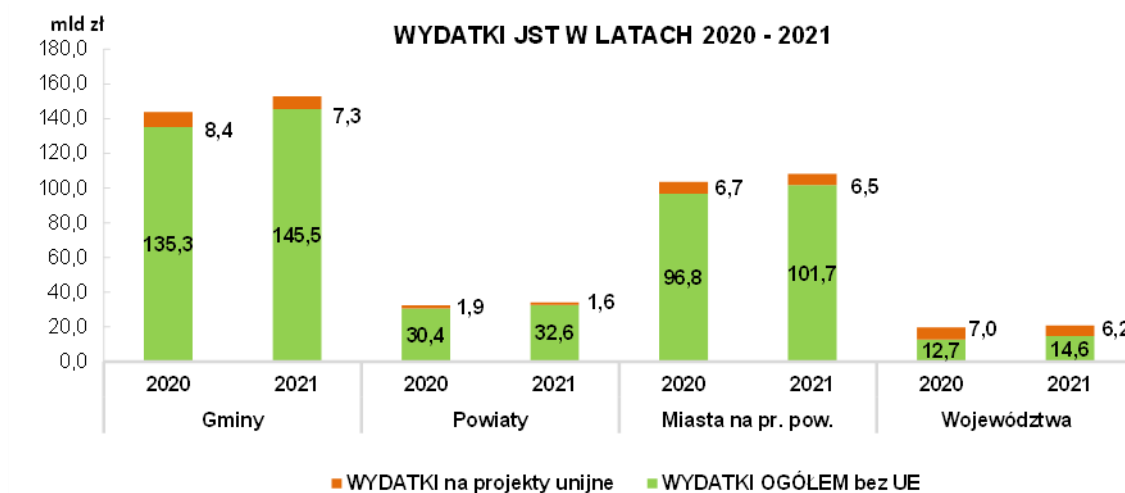
Wykonanie wydatków w poszczególnych kategoriach jednostek samorządu terytorialnego przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
GMINY					
Wydatki ogółem	143 716 562	168 209 291	152 788 989	90,8	106,3
w tym: wydatki majątkowe	21 251 907	31 435 409	23 252 898	74,0	109,4
POWIATY					
Wydatki ogółem	32 313 926	37 650 555	34 172 719	90,8	105,8
w tym: wydatki majątkowe	5 286 027	7 170 547	5 427 666	75,7	102,7
MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
Wydatki ogółem	103 502 168	115 172 487	108 203 486	93,9	104,5
w tym: wydatki majątkowe	15 226 010	19 431 334	15 648 194	80,5	102,8
WOJEWÓDZTWA					
Wydatki ogółem	19 707 968	22 963 189	20 802 074	90,6	105,6
w tym: wydatki majątkowe	6 987 871	8 535 394	7 511 419	88,0	107,5
OGÓŁEM JST					
Wydatki ogółem	299 240 624	343 995 521	315 967 268	91,9	105,6
w tym: wydatki majątkowe	48 751 815	66 572 683	51 840 177	77,9	106,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.
(Min. Fin.)

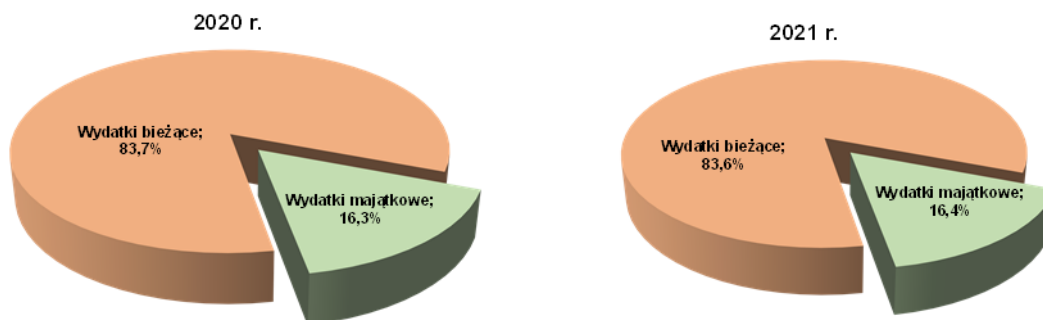
Wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego w 2021 r. we wszystkich kategoriach jednostek samorządu były wyższe, w porównaniu do zrealizowanych wydatków w 2020 r. Największe wzrosty odnotowano w gminach i powiatach, odpowiednio o 6,3% i 5,8%.

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego bez środków unijnych oraz wydatki na projekty unijne przedstawia poniższy wykres:

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.
(Min. Fin.)

W 2021 r., w porównaniu do 2020 r., udział wydatków jednostek samorządu terytorialnego na programy i projekty unijne w wydatkach ogółem zmniejszył się z 8,0% do 6,9%.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.
(Min. Fin.)

W 2021 r., w porównaniu do 2020 r., w strukturze wykonanych wydatków ogółem zmniejszył się udział wydatków bieżących z 83,7% do 83,6%, natomiast zwiększył się udział wydatków majątkowych z 16,3% do 16,4%.

Udział wydatków majątkowych w ogólnej kwocie wydatków w poszczególnych kategoriach jednostek samorządu terytorialnego przedstawia poniższa tabela:

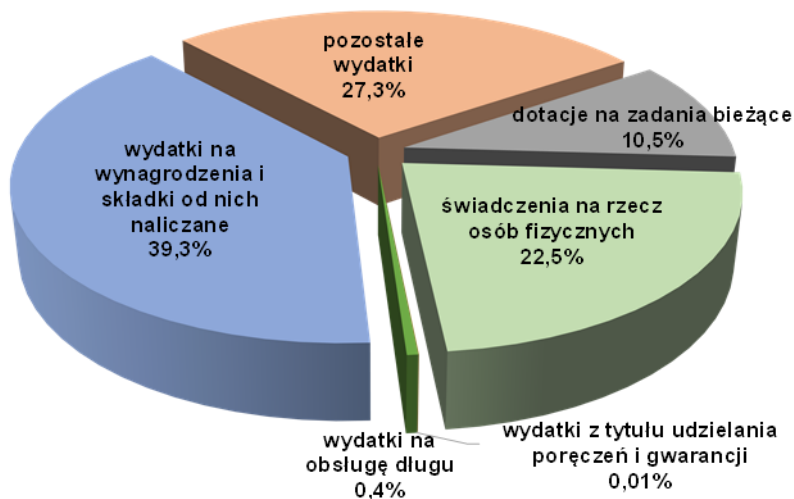
Wyszczególnienie	2020	2021
	% %	
1	2	3
Gminy	14,8	15,2
Powiaty	16,4	15,9
Miasta na prawach powiatu	14,7	14,5
Województwa	35,5	36,1
OGÓŁEM JST	16,3	16,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.
(Min. Fin.)

Najwyższy udział wydatków majątkowych w kwocie wydatków ogółem w 2021 r. odnotowano w województwach (36,1%), a najniższy w miastach na prawach powiatu (14,5%).

Zgodnie z art. 236 ustawy o finansach publicznych, przez wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego rozumie się wydatki budżetowe niebędące wydatkami majątkowymi.

Struktura wydatków bieżących jednostek samorządu terytorialnego w 2021 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze wydatków bieżących w 2021 r. najwyższy udział stanowiły wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane - 39,3%.

Wydatki bieżące jednostek samorządu terytorialnego według głównych kierunków ich rozdysonowania.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Wydatki bieżące, z tego:	250 488 809	277 422 838	264 127 090	95,2	100,0	105,4
- wydatki jednostek budżetowych, z tego:	161 866 738	186 978 328	175 864 101	94,1	66,6	108,6
- wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	96 456 211	106 730 649	103 785 261	97,2	39,3	107,6
- pozostałe wydatki	65 410 527	80 247 678	72 078 840	89,8	27,3	110,2
- dotacje na zadania bieżące	26 234 186	28 541 393	27 649 636	96,9	10,5	105,4
- świadczenia na rzecz osób fizycznych	60 728 595	60 043 454	59 393 886	98,9	22,5	97,8
- wydatki z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	21 424	219 896	32 323	14,7	0,0	150,9
- wydatki na obsługę długu	1 637 866	1 639 768	1 187 144	72,4	0,4	72,5

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.
(Min. Fin.)

W 2021 r. wydatki bieżące były wyższe o 5,4%, niż wykonane w 2020 r. W kategorii wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane wydatki były wyższe o 7,6% w stosunku do roku poprzedniego.

Wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego

Zgodnie z art. 263 ustawy o finansach publicznych organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może ustalić wykaz kwot wydatków niezrealizowanych w roku budżetowym oraz określić ostateczny termin dokonania każdego wydatku ujętego w tym wykazie w następnym roku budżetowym. W wykazie tym ujmuje się wydatki związane z realizacją umów:

- 1) w sprawie zamówienia publicznego,
- 2) które zostaną zawarte w wyniku zakończonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w którym dokonano wyboru wykonawcy.

Ostateczny termin realizacji wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego, upływa 30 czerwca roku następnego.

Wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2020	2021	Dynamika (3:2)	Struktura
	tys. zł		%%	
1	2	3	4	5
WYDATKI OGÓŁEM, w tym:	299 240 624	315 967 268	105,6	100,0
Wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego	1 658 822	2 817 866	169,9	0,9
w tym: wydatki na realizację programów i projektów unijnych	318 248	383 511	120,5	0,1

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.
(Min. Fin.)

W 2021 r. wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego, stanowiły 0,9% wydatków ogółem. W porównaniu do 2020 r. wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego, zwiększyły się o 69,9%. Wydatki niewygasające związane z realizacją programów i projektów unijnych stanowiły 13,6% wszystkich wydatków, które nie wygasły z upływem 2021 r.

Wydatki zrealizowane w ramach funduszu sołeckiego

Na mocy ustawy z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (Dz.U. poz. 301, z późn. zm.) rada gminy rozstrzyga o wyodrębnieniu w budżecie gminy środków stanowiących fundusz sołecki.

Zwrot części wydatków wykonanych przez gminy w ramach funduszu sołeckiego, jest realizowany na podstawie art. 3 ust. 7 ustawy o funduszu sołeckim, który stanowi, że gminy otrzymują z budżetu państwa zwrot, w formie dotacji celowej, części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego w roku poprzedzającym rok budżetowy.

Regulacje dotyczące zwrotu części tych wydatków zostały zawarte w rozporządzeniu Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie wzorów informacji przekazywanych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wojewodę, trybu zwrotu części wydatków gmin wykonanych w ramach funduszu sołeckiego oraz wzoru wniosku o ten zwrot (Dz.U. poz. 916, z późn. zm.). Zgodnie z § 4 ww. rozporządzenia zwrot tych wydatków następuje na rachunek gminy w terminie do dnia 31 sierpnia roku następującego po roku, w którym dokonano wydatków.

Środki funduszu sołeckiego, zgodnie z ustawą o funduszu sołeckim, przeznacza się na realizację przedsięwzięć stanowiących zadania własne gminy, służących poprawie warunków życia mieszkańców i będących zgodnymi ze strategią rozwoju gminy. Środki z funduszu mogą być też przeznaczone na pokrycie wydatków na działania zmierzające do usunięcia skutków klęski żywiołowej w rozumieniu ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz.U. z 2017 r. poz. 1897).

Wydatki zrealizowane w 2021 r. przez jednostki samorządu terytorialnego w ramach funduszu sołeckiego przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	WYDATKI OGÓŁEM		Wydatki, zrealizowane w ramach funduszu sołeckiego		Udział wydatków funduszu sołeckiego w wydatkach ogółem (5:3)
	liczba jednostek	kwota (w tys. zł)	liczba jednostek	kwota (w tys. zł)	
1	2	3	4	5	6
JST OGÓŁEM,	2 807	315 967 268	1 494	622 264	0,2
w tym:					
- GMINY	2 411	152 788 989	1 491	621 042	0,4
z tego:					
- gminy miejskie	236	33 572 388	5	734	0,0
- gminy wiejskie	1 523	65 835 522	961	390 009	0,6
- gminy miejsko-wiejskie	652	53 381 080	525	230 299	0,4
- MIASTA NA PRAWACH POWIATU	66	108 203 486	3	1 222	0,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2021 r. (Min. Fin.)

Wydatki zrealizowane w ramach funduszu sołeckiego wykazały 1 491 gmin i 3 miasta na prawach powiatu na kwotę 622 264 tys. zł, co stanowiło 0,2% wydatków ogółem jednostek samorządu terytorialnego.

W 2021 r. wydatki zrealizowane w ramach funduszu sołeckiego wykazało o 57 jednostek mniej niż w 2020 r. Wydatki wykonane w 2021 r. na ten cel były wyższe o 7,7% od wydatków wykonanych na ten cel w 2020 r.

Wydatki w ramach funduszu sołeckiego wykonane zostały głównie w działach:

- Transport i łączność (31,1%),
- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (23,2%),
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (21,2%),
- Kultura fizyczna (8,8%).

Wydatki wykonane w ramach funduszu sołeckiego w tych działach stanowiły łącznie 84,3% wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego.

Wynik budżetów jednostek samorządu terytorialnego

W 2021 r. budżety jednostek samorządu terytorialnego zamknęły się zbiorczo nadwyżką w wysokości 17 441 838 tys. zł przy planowanym deficycie w wysokości 19 428 535 tys. zł.

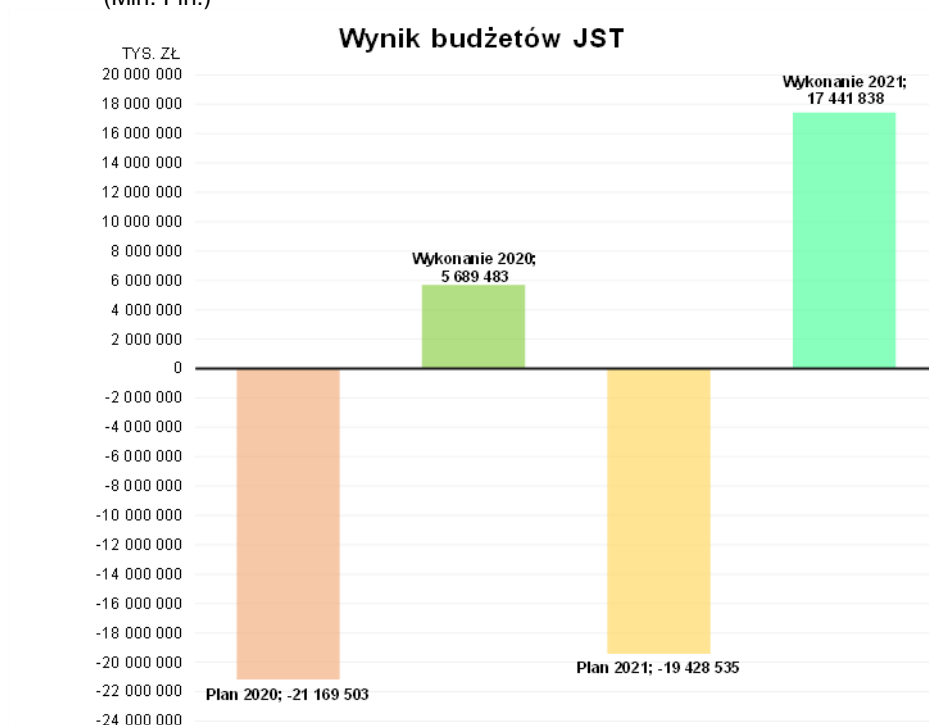
W 2021 r. budżety 2 447 jednostek samorządu terytorialnego zamknęło się nadwyżką na łączną kwotę 19 359 741 tys. zł, a 360 jednostek samorządu terytorialnego zamknęło swoje budżety deficytem w wysokości 1 917 903 tys. zł.

Wynik jednostek samorządu terytorialnego prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021
	tys. zł		
1	2	3	4
JST OGÓŁEM	5 689 483	-19 428 535	17 441 838
Gminy	5 373 908	-8 942 292	10 694 725
Powiaty	2 254 696	-2 204 491	1 880 558
Miasta na prawach powiatu	-3 187 739	-7 162 207	2 842 069
Województwa	1 248 618	-1 119 545	2 024 485

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.

(Min. Fin.)

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.

(Min. Fin.)

Liczbę jednostek samorządu terytorialnego, według relacji wyniku do dochodów zrealizowanych w 2020 i 2021 roku, przedstawiają poniższe tabele:

Wyszczególnienie	Relacja wyniku do dochodów JST w 2020 r.					
	Razem	poniżej 5%	5-10%	10-15%	15-20%	powyżej 20%
JST z nadwyżką budżetową	2 242	915	801	353	116	57
JST z deficytem budżetowym	565	403	116	33	9	4

Wyszczególnienie	Relacja wyniku do dochodów JST w 2021 r.					
	Razem	poniżej 5%	5-10%	10-15%	15-20%	powyżej 20%
JST z nadwyżką budżetową	2 447	686	846	601	217	97
JST z deficytem budżetowym	360	281	54	14	8	3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.
(Min. Fin.)

W 2021 r. budżety 2 447, tj. 87,2% jednostek samorządu terytorialnego zamknęły się nadwyżką budżetową. Wśród jednostek, które wypracowały nadwyżkę, najliczniejszą grupę stanowiły jednostki o relacji nadwyżki do dochodów ogółem poniżej 10%. Udział tych jednostek w grupie jednostek, które osiągnęły nadwyżkę wyniósł 62,6%.

Wśród jednostek samorządu terytorialnego z deficytem budżetowym w 2021 r. najliczniejszą grupę stanowiły jednostki o relacji deficytu do dochodów ogółem poniżej 5%. Udział tych jednostek w grupie jednostek, których budżety zamknęły się deficytem wyniósł 78,1%.

Zobowiązania według tytułów dłużnych jednostek samorządu terytorialnego

W 2021 r. zobowiązania według tytułów dłużnych ogółem jednostek samorządu terytorialnego, w stosunku do 2020 r., były wyższe o 1,4%.

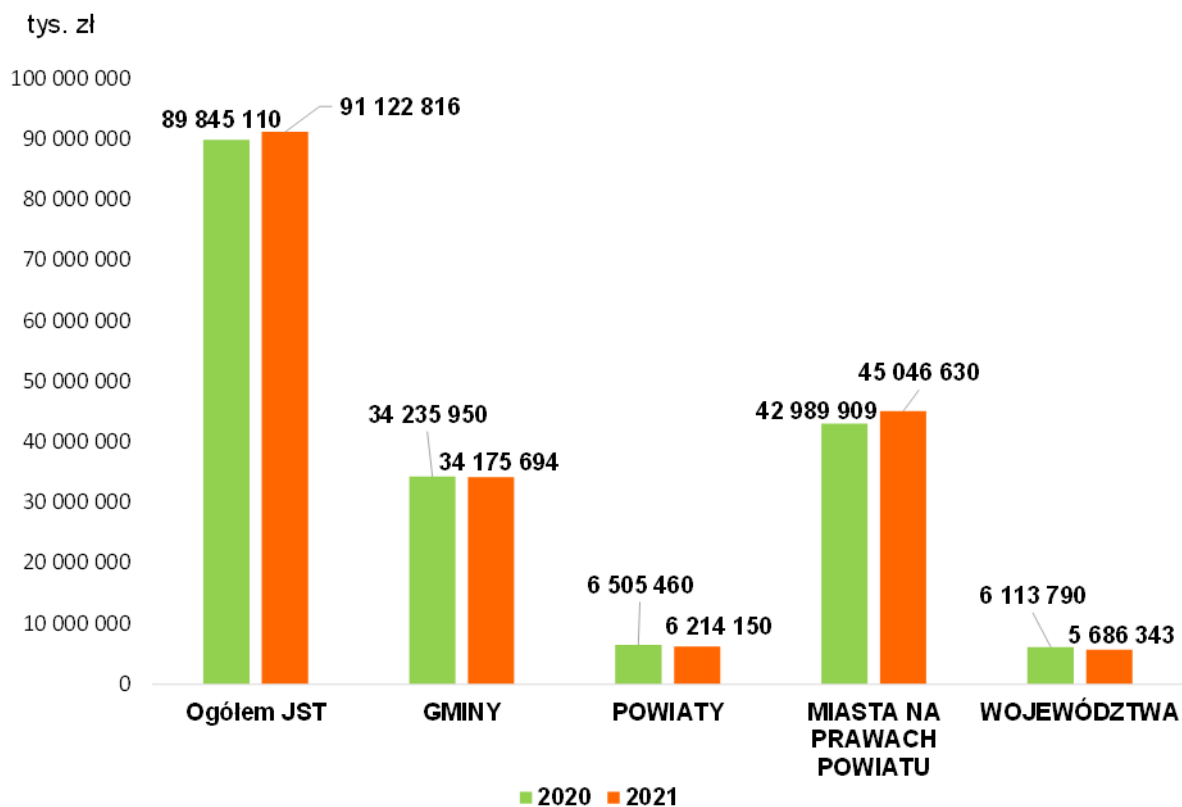
Zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego w latach 2020 - 2021 zostały zestawione w poniższej tabeli:

Wyszczególnienie	2020	2021	(3:2)
	tys. zł		%%
1	2	3	4
Zobowiązania JST według tytułów dłużnych,	89 845 110	91 122 816	101,4
w tym:			
- papiery wartościowe	3 596 772	4 036 809	112,2
- w tym: długoterminowe	3 596 772	4 032 809	112,1
- kredyty i pożyczki	86 189 683	87 024 656	101,0
- w tym: długoterminowe	86 065 642	86 921 850	101,0
- wymagalne zobowiązania	55 655	57 352	103,0
- w tym z tytułu: dostaw towarów i usług	33 519	27 450	81,9

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.
(Min. Fin.)

W strukturze zobowiązań ogółem jednostek samorządu terytorialnego w 2021 r. największy udział stanowiły kredyty i pożyczki (95,5%) - ich udział w porównaniu z rokiem poprzednim zmniejszył się o 0,4 punktu procentowego.

Zobowiązania według tytułów dłużnych w poszczególnych kategoriach jednostek samorządu terytorialnego w latach 2020 - 2021 przedstawia poniższy wykres:

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.
(Min. Fin.)

W 2021 r. zadłużenie w kategorii ogółem jednostki samorządu terytorialnego oraz miasta na prawach powiatu wzrosło w porównaniu do 2020 r., natomiast w gminach, powiatach oraz województwach zadłużenie zmalało.

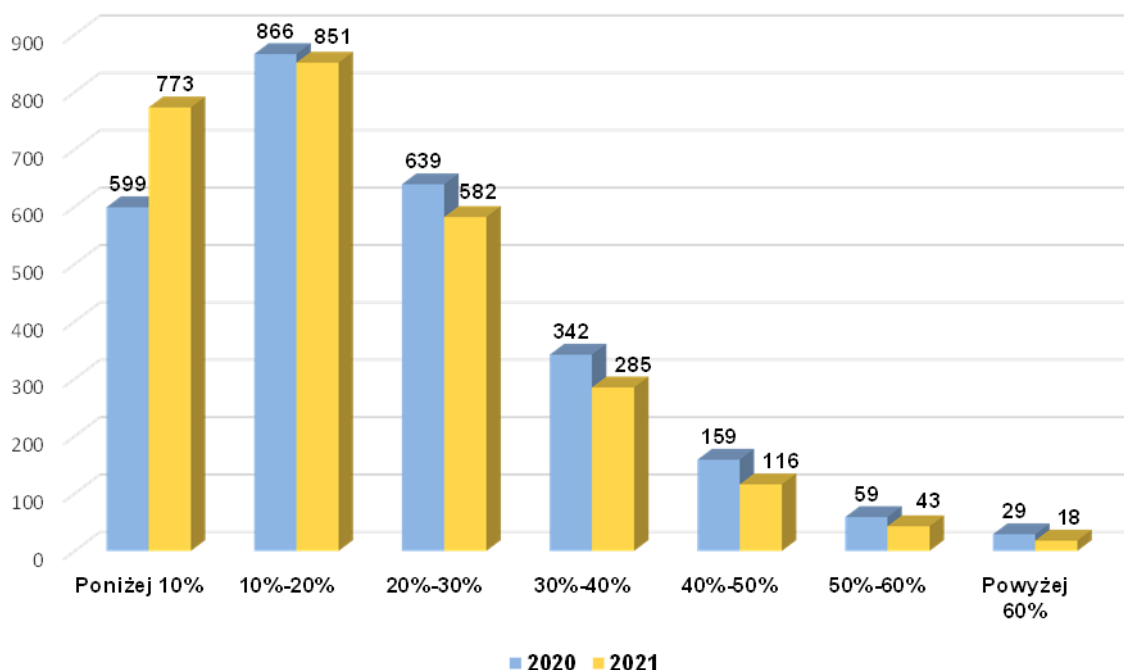
Kredyty i pożyczki na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych w poszczególnych kategoriach jednostek samorządu terytorialnego zostały zestawione poniżej:

Wyszczególnienie	2020	2021	(3:2)
	tys. zł		%%
1	2	3	4
Zobowiązania JST z tytułu kredytów i pożyczek na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych, z tego:	6 715 850	7 008 459	104,4
Gminy	1 831 805	2 144 980	117,1
Powiaty	166 799	160 261	96,1
Miasta na prawach powiatu	4 115 185	4 237 436	103,0
Województwa	602 061	465 782	77,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.
(Min. Fin.)

W 2021 r. zadłużenie na programy i projekty unijne stanowiło 7,7% zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego i było wyższe niż w 2020 r. o 4,4%.

Liczba JST wg poziomu zadłużenia bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych do wykonanych dochodów tych jednostek w latach 2020 - 2021 przedstawia poniższy wykres:

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.
(Min. Fin.)

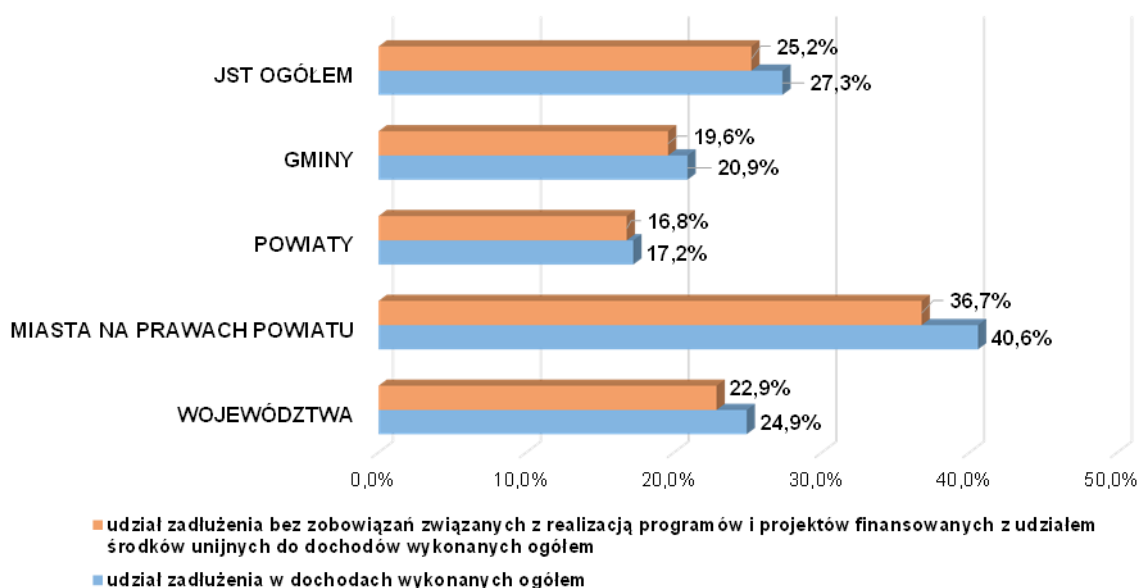
Liczbę jednostek samorządu terytorialnego wg poziomu zadłużenia bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych do wykonanych dochodów tych jednostek prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Liczba jednostek								
	OGÓŁEM	Zadłużonych	Poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%	40%-50%	50%-60%	Powyżej 60%
Gminy	2 411	2 283	681	734	493	235	94	36	10
Miasta na prawach powiatu	66	66	4	9	13	17	11	7	5
Powiaty	314	303	85	103	74	29	9	0	3
Województwa	16	16	3	5	2	4	2	0	0
RAZEM	2 807	2 668	773	851	582	285	116	43	18

Źródło: Sprawozdania roczne jednostek samorządu terytorialnego za 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r. 95,0% ogółu jednostek samorządu terytorialnego wykazało zadłużenie bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych, a zadłużenie do 40% w stosunku do wykonanych dochodów wystąpiło w 93,4% zadłużonych jednostek.

Udział zadłużenia JST w dochodach wykonanych w 2021 r.

Źródło: Sprawozdania roczne jednostek samorządu terytorialnego za 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r. zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego w relacji do dochodów wykonanych stanowiło 27,3%.

Udział zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych w wykonanych dochodach w 2021 r. wyniósł 25,2%.

Spełnienie relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych

Od 1 stycznia 2014 r. obowiązuje indywidualny wskaźnik spłaty zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego, określony w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Omówienie indywidualnego wskaźnika spłaty zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego, o którym mowa w art. 243, jak również kwestie dotyczące złagodzenia w 2021 r. reguły fiskalnej ograniczającej zadłużenie jednostek samorządu terytorialnego zawarte zostały we wprowadzeniu do sprawozdania.

Liczba JST, które nie spełniają relacji z art. 243

(do wskaźnika na 2021 r. przyjęto dane z wykonania budżetów JST w latach 2018-2020)

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024
GMINY	5	4	8	9
- gm. miejskie	1	0	1	1
- gm. wiejskie	1	2	6	5
- gm. miejsko-wiejskie	3	2	1	3
MIASTA NA PRAWACH POWIATU	0	0	0	1
POWIATY	1	0	0	5
WOJEWÓDZTWA	0	0	0	0
J S T	6	4	8	15

Źródło: Wieloletnie prognozy finansowe JST na lata 2021-2024 (wg stanu na dzień 30 listopada 2021 r.)

Na 2021 r., wg danych zawartych w uchwałach jednostek samorządu terytorialnego w sprawie wieloletnich prognoz finansowych (wg stanu na dzień 30 listopada 2021 r.), przy przyjęciu do wyliczeń danych z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za lata 2018-2020, indywidualnego wskaźnika spłaty zadłużenia, określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych, nie spełniało 6 jednostek, tj. 0,2% wszystkich JST z tego:

- 5 gmin (0,2% gmin),
- 1 powiat (0,3% powiatów).

Najwięcej jednostek samorządu terytorialnego, które nie spełniały relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych, pochodzi z terenu województwa kujawsko-pomorskiego (2 jednostki samorządu terytorialnego). W województwach: śląskim, świętokrzyskim, wielkopolskim oraz zachodniopomorskim nie spełniała ww. relacji jedna jednostka w danym województwie. W pozostałych województwach wszystkie jednostki spełniały relację z art. 243 o finansach publicznych.

Liczba JST, które w 2021 r. nie spełniały relacji z art. 243 wg województw

WK	Nazwa województwa	Liczba JST	Liczba JST, które nie spełniały art. 243	(4:3)
1	2	3	4	5
02	dolnośląskie	196	0	0,0%
04	kujawsko-pomorskie	164	2	1,2%
06	lubelskie	234	0	0,0%
08	lubuskie	95	0	0,0%
10	łódzkie	199	0	0,0%
12	małopolskie	202	0	0,0%
14	mazowieckie	352	0	0,0%
16	opolskie	83	0	0,0%

WK	Nazwa województwa	Liczba JST	Liczba JST, które nie spełniały art. 243	(4:3)
1	2	3	4	5
18	podkarpackie	182	0	0,0%
20	podlaskie	133	0	0,0%
22	pomorskie	140	0	0,0%
24	śląskie	185	1	0,5%
26	świętokrzyskie	116	1	0,9%
28	warmińsko-mazurskie	136	0	0,0%
30	wielkopolskie	258	1	0,4%
32	zachodniopomorskie	132	1	0,8%
J S T		2 807	6	0,2%

Źródło: Wieloletnie prognozy finansowe JST na lata 2021-2024 (wg stanu na dzień 30 listopada 2021 r.)

Wśród 6 jednostek samorządu terytorialnego, które nie spełniały relacji z art. 243 ustawy są jednostki, które:

- na etapie planowania budżetu na 2021 r. spełniały wskaźnik określony w art. 243, a nie spełniały tego wskaźnika na podstawie danych wykonanych,
- otrzymały pożyczkę z budżetu państwa,
- zostały wezwane przez regionalne izby obrachunkowe do uchwalenia programu postępowania naprawczego,
- miały budżet ustalony przez RIO.

Zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych, w razie braku możliwości uchwalenia przez jednostkę samorządu terytorialnego uchwały budżetowej, wieloletniej prognozy finansowej lub zagrożeniem realizacji zadań publicznych przez jednostkę samorządu terytorialnego, kolegium regionalnej izby obrachunkowej wzywa jednostkę samorządu terytorialnego do opracowania i uchwalenia programu postępowania naprawczego. Uchwalenie tego programu umożliwia jednostce samorządu terytorialnego realizowanie przedsięwzięć naprawczych, w tym również związanych z zadłużeniem.

Zgodnie z danymi zawartymi w uchwałach jednostek samorządu terytorialnego w sprawie wieloletnich prognoz finansowych na 2021 r. (wg stanu na dzień 30 listopada 2021 r.), wynika, że 17 jednostek samorządu terytorialnego zostało wezwanych przez kolegium właściwej regionalnej izby obrachunkowej do opracowania programu postępowania naprawczego, w tym 12 jednostek samorządu terytorialnego uzyskało pozytywną opinię właściwej regionalnej izby obrachunkowej o przedłożonym programie naprawczym.

Ponadto, ustawa o finansach publicznych przewiduje możliwość udzielenia pomocy jednostkom samorządu terytorialnego, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej w formie pożyczki z budżetu państwa. Szczegółowe zasady udzielania pożyczki z budżetu

państwa określają przepisy art. 224 ustawy o finansach publicznych. Jednostce samorządu terytorialnego może być udzielona pożyczka z budżetu państwa, jeżeli jednostka samorządu terytorialnego realizuje postępowanie naprawcze lub przystępuje do jego realizacji, jak również z analizy programu postępowania naprawczego wynika, że w stopniu wysoce prawdopodobnym nastąpi poprawa sytuacji tej jednostki, skuteczności w wykonywaniu jej ustawowych zadań oraz zachowane zostaną zasady dotyczące zrównoważenia wydatków bieżących oraz indywidualnego wskaźnika zadłużenia na koniec roku, w którym upływa termin spłaty pożyczki i zostanie zapewniona spłata pożyczki wraz z odsetkami.

Z tej formy pomocy skorzystały dotychczas 43 jednostki samorządu terytorialnego, w tym żadna jednostka nie wniosła o ww. pożyczkę w 2021 r.

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. do spłaty otrzymanych pożyczek z budżetu państwa w latach kolejnych zobligowane było 25 jednostek samorządu terytorialnego. Łączną kwota należności głównej z tytułu udzielonych tym jednostkom pożyczek tj. kwota kapitału pozostająca do spłaty w latach kolejnych wyniosła 565.557 tys. zł.

Wieloletnie prognozy finansowe jednostek samorządu terytorialnego

Od 2013 r. Ministerstwo Finansów otrzymuje dane z wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego, sporządzanych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego.

Dane prognostyczne zawierające podstawowe kategorie finansowe występujące w jednostkach samorządu terytorialnego, m. in. dochody, wydatki, wynik, przychody, rozchody, kwota długu, podlegają przekazaniu w formie dokumentu elektronicznego z wykorzystaniem systemu informatycznego.

Sytuacja finansowa jednostek samorządu terytorialnego, opracowana na podstawie danych z uchwał w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostek samorządu terytorialnego (WPF) na lata 2021 - 2024 wg stanu bazy na dzień 30 listopada 2021 r. została przedstawiona w poniższej tabeli.

Dochody, wydatki i wynik według przyjętych uchwał jednostek samorządu terytorialnego na 2021 r. w sprawie wieloletnich prognoz finansowych na lata 2021-2024:

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2022/2021	2023/2022	2024/2023
	tys. zł				%%		
DOCHODY OGÓŁEM	319 049 753	305 978 103	295 602 697	291 864 833	95,9	96,6	98,7
WYDATKI OGÓŁEM	344 496 884	318 268 760	295 685 297	286 443 344	92,4	92,9	96,9
WYNIK	-25 447 131	-12 290 657	-82 600	5 421 489	-	-	-

Źródło: Wieloletnie prognozy finansowe JST na lata 2021-2024 (wg stanu na dzień 30 listopada 2021 r.)

Z danych zawartych w przyjętych uchwałach jednostek samorządu terytorialnego na 2021 r. w sprawie wieloletnich prognoz finansowych na lata 2021 - 2024 wynika, że jednostki samorządu terytorialnego na lata 2021 - 2023 r. planują deficyt, a w 2024 nadwyżkę w wysokości 5 421 489 tys. zł.

Zadłużenie, według przyjętych uchwał jednostek samorządu terytorialnego na lata 2021-2024, zaprezentowano w poniższej tabeli:

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024	2022/2021	2023/2022	2024/2023
	tys. zł				%%		
Zadłużenie	96 115 848	101 078 342	100 131 701	94 157 120	105,2	99,1	94,0
<i>udział zadłużenia w dochodach ogółem</i>	30,1%	33,0%	33,9%	32,3%	-	-	-

Źródło: Wieloletnie prognozy finansowe JST na lata 2021-2024 (wg stanu na dzień 30 listopada 2021 r.)

Według danych zawartych w uchwałach w sprawie wieloletnich prognoz finansowych, jednostki samorządu terytorialnego planują na lata 2021 - 2024 zmniejszenie poziomu zadłużenia z kwoty 96 115 848 tys. zł w 2021 r. do 94 157 120 tys. zł w 2024 r., tj. o 2,0% mniej niż w roku 2021.

II. Wykonanie budżetów gmin

Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetów gmin przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
GMINY OGÓŁEM					
Dochody	149 090 470	159 266 999	163 483 715	102,6	109,7
Wydatki	143 716 562	168 209 291	152 788 989	90,8	106,3
Wynik	5 373 908	-8 942 292	10 694 725		
w tym:					
GMINY WIEJSKIE					
Dochody	65 222 309	69 687 335	71 734 805	102,9	110,0
Wydatki	62 024 201	73 462 539	65 835 522	89,6	106,1
Wynik	3 198 107	-3 775 203	5 899 283		

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r. gminy wykonały dochody w wysokości 163 483 715 tys. zł, a wydatki w wysokości 152 788 989 tys. zł.

Budżety gmin, przy planowanym deficycie w kwocie 8 942 292 tys. zł, zamknęły się nadwyżką w łącznej kwocie 10 694 725 tys. zł, w tym nadwyżka w gminach wiejskich wyniosła 5 899 283 tys. zł.

W 2021 r., w porównaniu do 2020 r., dochody wykonane przez gminy były wyższe o 9,7% (w gminach wiejskich o 10,0%), natomiast wykonane wydatki w gminach były wyższe o 6,3% (w gminach wiejskich o 6,1%).

Dochody gmin

W 2021 r. dochody ogółem gmin zostały wykonane w wysokości 163 483 715 tys. zł i były wyższe niż dochody ogółem wykonane w 2020 r. o 9,7%. Dochody własne wykonane w 2021 r. - w stosunku do dochodów własnych wykonanych w gminach w 2020 r. - zwiększyły się o 5,5%.

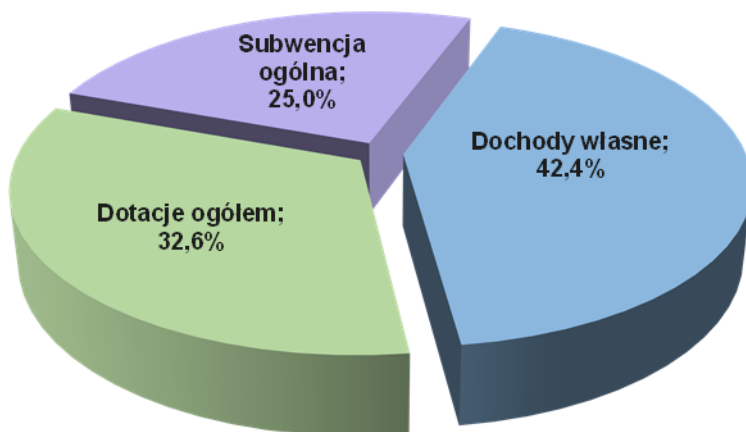
Wykonanie i dynamikę dochodów gmin, według ich kategorii, prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
GMINY OGÓŁEM					
Dochody ogółem,	149 090 470	159 266 999	163 483 715	102,6	109,7
z tego:					
- Dochody własne	65 617 629	66 348 561	69 231 325	104,3	105,5
- Dotacje ogółem	51 861 105	54 707 126	53 360 405	97,5	102,9
- Subwencja ogólna	31 611 736	38 211 312	40 891 984	107,0	129,4
GMINY WIEJSKIE					
- Dochody ogółem,	65 222 309	69 687 335	71 734 805	102,9	110,0
z tego:					
- Dochody własne	25 980 039	25 474 728	26 530 635	104,1	102,1
- Dotacje ogółem	23 132 116	24 609 675	24 043 103	97,7	103,9
- Subwencja ogólna	16 110 154	19 602 933	21 161 067	107,9	131,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W roku 2021, w strukturze dochodów ogółem gmin, dochody własne stanowiły 42,4%, dotacje ogółem – 32,6%, zaś subwencja ogólna – 25,0%.

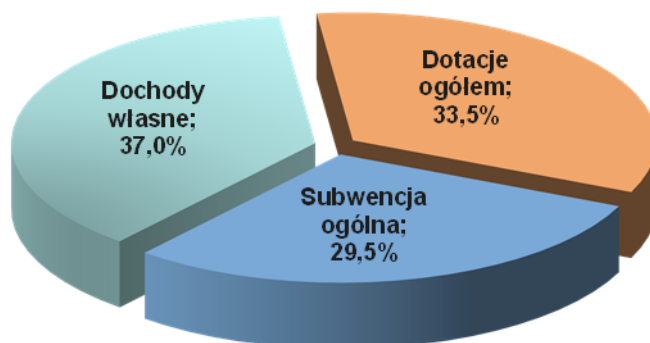
STRUKTURA DOCHODÓW GMIN W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze dochodów gmin wiejskich, dochody własne stanowiły 37,0%, dotacje ogółem – 33,5% a subwencja ogólna – 29,5%.

STRUKTURA DOCHODÓW GMIN WIEJSKICH W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin wiejskich za 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r., w porównaniu do 2020 r., w strukturze dochodów gmin ogółem zmniejszył się udział dochodów własnych o 1,6 punktu procentowego (w gminach wiejskich o 2,8 punktu procentowego) oraz dotacji ogółem o 2,2 punktu procentowego (w gminach wiejskich o 2,0 punktu procentowego), natomiast zwiększył się udział subwencji ogólnej o 3,8 punktu procentowego (w gminach wiejskich o 4,8 punktu procentowego).

Dochody według źródeł pochodzenia

Dochody gmin według źródeł ich pochodzenia

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM,	149 090 470	159 266 999	163 483 715	102,6	100,0	109,7
z tego:						
DOCHODY WŁASNE,	65 617 629	66 348 561	69 231 325	104,3	42,4	105,5
z tego:						
- podatek dochodowy od osób prawnych	1 187 081	1 331 117	1 603 818	120,5	1,0	135,1
- podatek dochodowy od osób fizycznych	22 980 319	24 012 094	25 885 024	107,8	15,9	112,6
- podatek rolny	1 597 553	1 651 697	1 626 332	98,5	1,0	101,8
- podatek od nieruchomości	14 989 196	15 821 264	16 127 216	101,9	9,9	107,6
- podatek leśny	296 716	302 455	301 843	99,8	0,2	101,7

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
- podatek od środków transportowych	821 634	881 105	894 746	101,5	0,5	108,9
- podatek od dział. gosp. osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej	36 079	67 807	93 170	137,4	0,1	258,2
- podatek od spadków i darowizn	133 422	149 192	187 551	125,7	0,1	140,6
- podatek od czynności cywilnoprawnych	1 414 053	1 609 013	2 022 684	125,7	1,2	143,0
- wpływy z opłaty skarbowej	173 549	189 561	209 854	110,7	0,1	120,9
- wpływy z opłaty eksploatacyjnej	370 578	392 630	378 320	96,4	0,2	102,1
- wpływy z opłaty targowej	97 733	2 348	1 498	63,8	0,0	1,5
- dochody z majątku	3 353 517	4 230 748	4 294 968	101,5	2,6	128,1
- pozostałe dochody	18 166 200	15 707 530	15 604 299	99,3	9,5	85,9
DOTACJE OGÓŁEM	51 861 105	54 707 126	53 360 405	97,5	32,6	102,9
z tego:						
- Dotacje celowe	45 932 603	48 311 935	48 890 665	101,2	29,9	106,4
- Przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich	5 928 502	6 395 191	4 469 740	69,9	2,7	75,4
SUBWENCJA OGÓLNA	31 611 736	38 211 312	40 891 984	107,0	25,0	129,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze dochodów własnych gmin istotną część stanowiły dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (37,4%) i podatek od nieruchomości (23,3%).

W 2021 r. udział gmin we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, w porównaniu do roku 2020, zwiększył się z 38,16% do 38,23%.

W 2021 r. dochody z tytułu udziału gmin we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych zostały zrealizowane w wysokości 25 885 024 tys. zł, tj. o 12,6% wyższej niż w 2020 r.

W porównaniu do 2020 roku na wyższym poziomie zostały zrealizowane m.in. dochody własne z tytułu podatku od działalności gospodarczej osób fizycznych opłacany w formie

karty podatkowej (258,2%), z tytułu podatku od czynności cywilnoprawnych (143,0%) oraz z tytułu podatku od spadków i darowizn (140,6%).

W 2021 r. plan dochodów z podatku od nieruchomości został zrealizowany w 101,9%, a wykonanie było wyższe, w porównaniu z wykonaniem roku 2020 o 7,6%.

Natomiast w 2021 r. plan dochodów z podatku od dział. gosp. osób fizycznych opłacany w formie karty podatkowej został zrealizowany w 137,4%, dochodów z podatku od czynności cywilnoprawnych został zrealizowany w 125,7%, a plan dochodów z podatku od spadków i darowizn – również w 125,7%.

Skutki obniżenia górnych stawek podatków, udzielonych ulg i zwolnień oraz decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy - Ordynacja podatkowa

W wyniku obniżenia górnych stawek podatków, udzielenia ulg i zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) oraz podjęcia decyzji o umorzeniu, rozłożeniu na raty i odroczeniu terminu płatności, w 2021 r. do budżetów gmin nie wpłynęła kwota 4 160 716 tys. zł, co stanowiło 2,5% dochodów ogółem (bez zmian w stosunku do 2020 r.) i 6,0% dochodów własnych (zwiększenie o 0,3 punktu procentowego w stosunku do 2020 r.).

Skutki udzielonych przez gminy w 2021 r. ulg i zwolnień przedstawia poniższe zestawienie:

Strona 4 z 10
Przebieg choroby w 2021 r. i ulgi przewidziane przepisami podatkowymi

Wyszczególnienie	Wykonanie	Razem ulgi (4+5+6+7)	z tego:				Wskaźnik (3:2)
			Obniżenie górných stawek podatków	Ulgi i zwolnienia (bez ulg i zwolnień ustawowych)	Umorzenie zaległości podatkowych	Rozłożenia na raty, odroczenia terminu płatności	
1	2	3	4	5	6	7	8
DOCHODY OGÓŁEM	163 483 715	4 160 716	3 125 845	819 998	129 654	85 219	2,5
DOCHODY WŁASNE, w tym:	69 231 325	4 160 716	3 125 845	819 998	129 654	85 219	6,0
podatek rolny	1 626 332	148 213	142 420	1 008	4 030	754	9,1
podatek od nieruchomości	16 127 216	2 965 180	2 116 204	679 339	101 816	67 821	18,4
podatek leśny	301 843	1 708	930	584	189	5	0,6
podatek od środków transportowych	894 746	875 214	861 526	4 697	6 190	2 800	97,8
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	93 170	222	0	0	58	164	0,2
podatek od spadków i darowizn	187 551	9 614	0	0	4 361	5 253	5,1

Wyszczególnienie	Wykonanie	Razem ulgi (4+5+6+7)	z tego:				Wskaźnik (3:2)
			Obniżenie górných stawek podatków	Ulgi i zwolnienia (bez ulg i zwolnień ustawowych)	Umorzenie zaległości podatkowych	Rozłożenia na raty, odroczenia terminu płatności	
	tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8
podatek od czynności cywilnoprawnych	2 022 684	808	0	0	204	604	0,0
wpływy z opłaty skarbowej	209 854	9	0	6	0	2	0,0
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	378 320	56	0	0	12	43	0,0
wpływy z opłaty targowej	1 498	213	89	0	3	121	14,2
dochody z majątku	4 294 968	332	0	186	0	146	0,0
pozostałe dochody	15 604 299	159 149	4 677	134 177	12 789	7 505	1,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2021 r. (Min. Fin.)

STRUKTURA ULG UDZIELONYCH PRZEZ GMINY W 2021 ROKU

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetów gmin za 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze udzielonych przez gminy w 2021 r. ulg i zwolnień 75,1% stanowiły obniżenia górnych stawek podatków.

W łącznej kwocie obniżenia górnych stawek podatkowych, największy udział miały obniżenia stawek w podatku od nieruchomości (67,7%) i w podatku od środków transportowych (27,6%).

Największy udział w łącznej kwocie udzielonych przez gminy ulg i zwolnień miały w 2021 r. ulgi i zwolnienia w podatku od nieruchomości – 82,8%.

W roku 2021 najwięcej umorzeń zaległości podatkowych dokonano w podatku od nieruchomości i w podatku od środków transportowych (odpowiednio 78,5% i 4,8%).

W łącznej kwocie rozłożeń na raty, odroczenia terminu płatności największy udział miał podatek od nieruchomości (79,6%), podatek od spadków i darowizn (6,2%) i podatek od środków transportowych (3,3%).

W 2021 r. rada gminy mogła wprowadzić, w drodze uchwały, za wybrane miesiące roku 2021, zwolnienia z podatku od nieruchomości wskazanym grupom przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19 (art.15p w ustawie o COVID-19).

Zaznaczyć jednak należy, że rady gmin samodzielnie podejmowały decyzje o zastosowaniu i zakresie wsparcia wobec przedsiębiorców.

Subwencja ogólna

Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wszystkie gminy otrzymują z budżetu państwa subwencję ogólną.

Subwencja ogólna dla gmin składa się z części: oświatowej, wyrównawczej i równoważącej.

W 2021 r. – według danych Ministerstwa Finansów – na rachunki gmin przekazano środki z tytułu subwencji ogólnej w wysokości 32 928 556 tys. zł, co stanowiło 100,0% kwot zaplanowanych na ten cel (po zmianach) i 104,9% analogicznych kwot przekazanych w 2020 r.

Na powyższą kwotę subwencji ogólnej składały się:

- część oświatowa w wysokości -	23 329 374 tys. zł,
- część wyrównawcza w wysokości -	9 262 774 tys. zł,
- część równoważąca w wysokości	336 408 tys. zł.

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin składa się z kwoty podstawowej i kwoty uzupełniającej.

Podstawę do ustalenia wysokości kwoty podstawowej na 2021 r. stanowiły dane ze sprawozdań z wykonania dochodów podatkowych gminy za 2019 r., z uwzględnieniem korekt, złożonych do właściwych regionalnych izb obrachunkowych, w terminie do dnia

30 czerwca 2020 r. oraz dane o liczbie mieszkańców, według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r., ustalonej przez Główny Urząd Statystyczny.

Zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, kwotę podstawową otrzymały gminy, w których dochód podatkowy na 1 mieszkańca był niższy od 92% średniego dochodu podatkowego na 1 mieszkańca kraju (średni dochód podatkowy na 1 mieszkańca wynosił 2 098,22 zł).

Wysokość kwoty uzupełniającej uzależniona była od gęstości zaludnienia w gminie, w relacji do średniej gęstości zaludnienia w kraju i dochodów podatkowych gminy na 1 mieszkańca.

Kwotę uzupełniającą otrzymały gminy, w których gęstość zaludnienia, ustalona przez Główny Urząd Statystyczny, według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r., była niższa od średniej gęstości zaludnienia w kraju (122,838589928048 osoby na 1 km²), i w których dochód podatkowy na 1 mieszkańca gminy nie był wyższy od 150% średniego dochodu podatkowego na 1 mieszkańca w kraju (3 147,33 zł).

W 2021 r. część wyrównawczą subwencji ogólnej otrzymały 2 124 gminy.

Część równoważąca subwencji ogólnej została rozdzielona między 1 472 gminy zgodnie z art. 21a ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, tj. w następujący sposób:

- 1) 50% - między gminy miejskie, w których wydatki na dodatki mieszkaniowe wykonane w 2019 r., w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, były wyższe od 80% średnich wydatków na dodatki mieszkaniowe wszystkich gmin miejskich wykonanych w 2019 r., w przeliczeniu na jednego mieszkańca tych gmin,
- 2) 25% - między gminy wiejskie i gminy miejsko-wiejskie, w których wydatki na dodatki mieszkaniowe wykonane w 2019 r., w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, były wyższe od 90% średnich wydatków na dodatki mieszkaniowe wszystkich gmin wiejskich i miejsko-wiejskich wykonanych w 2019 r., w przeliczeniu na jednego mieszkańca tych gmin,
- 3) 25% - między gminy wiejskie i gminy miejsko-wiejskie, w których suma dochodów za 2019 r. z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz dochodów z podatku rolnego i z podatku leśnego, w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, jest niższa od 80% średnich dochodów z tych samych tytułów za 2019 r. we wszystkich gminach wiejskich i miejsko-wiejskich, w przeliczeniu na jednego mieszkańca tych gmin.

Ponadto, w 2021 r. gminy otrzymały środki z rezerwy subwencji ogólnej, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Środki te,

w łącznej wysokości 230 452 tys. zł zostały rozdysponowane między 1 281 gmin, w sposób uzgodniony z reprezentacją jednostek samorządu terytorialnego w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Dodatkowo w 2021 r. wszystkie gminy, na podstawie art. 8 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw, otrzymały z budżetu państwa dodatkowe środki z podziału 8 mld zł na uzupełnienie subwencji ogólnej z przeznaczeniem na realizację zadań własnych, w łącznej wysokości 3 736 383 tys. zł.

Na podstawie art. 70e i art. 70f ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dodanych ustawą z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego:

- 908 gmin otrzymało w 2021 r. 996 593 tys. zł z podziału kwoty 1 mld zł na uzupełnienie subwencji ogólnej z przeznaczeniem na wsparcie finansowe inwestycji gmin w zakresie wodociągów i zaopatrzenia w wodę (3 407 tys. zł otrzymały dwa miasta na prawach powiatu),
- 1 528 gmin otrzymało w 2021 r. 3 000 000 tys. zł na uzupełnienie subwencji ogólnej z przeznaczeniem na wsparcie finansowe inwestycji gmin w zakresie kanalizacji.

Część oświatowa subwencji ogólnej

Część oświatowa subwencji ogólnej, na finansowanie zadań oświatowych realizowanych w 2021 r., o której poinformowano gminy po ogłoszeniu ustawy budżetowej, przekazana została w wysokości 23 117 162 tys. zł, z tego dla:

- gmin wiejskich	10 617 825 tys. zł,
- gmin miejskich	4 538 670 tys. zł,
- gmin miejsko-wiejskich	7 960 667 tys. zł.

Dodatkowo zgodnie z „Kryteriami podziału rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2021” przyjętymi przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, minister właściwy do spraw finansów publicznych – na wniosek ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania – rozdysponował dla poszczególnych gmin środki w wysokości 213 192 tys. zł (52,9 % łącznej kwoty wymienionej rezerwy).

Środki rezerwy zostały przeznaczone na:

- 1) dofinansowanie z tytułu wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych, polegającego na wzroście liczby uczniów przeliczeniowych w stosunku do danych przyjętych

do naliczenia algorytmem części oświatowej subwencji ogólnej na 2021 rok – w kwocie 53 137 tys. zł,

- 2) pomoc jednostkom samorządu terytorialnego w usuwaniu skutków zdarzeń losowych w budynkach szkół i placówek oświatowych publicznych, prowadzonych lub dotowanych przez jednostki samorządu terytorialnego – z wyłączeniem przedszkoli ogólnodostępnych oraz innych form wychowania przedszkolnego – w kwocie 3 102 tys. zł,
- 3) dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli w szkołach i placówkach oświatowych w trybie art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela albo przechodzących na emeryturę na podstawie art. 88 ustawy - Karta Nauczyciela w związku z art. 20 ww. ustawy Karta Nauczyciela – w kwocie 17 312 tys. zł,
- 4) dofinansowanie wyposażenia w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych w publicznych szkołach podstawowych – w kwocie 59 650 tys. zł,
- 5) dofinansowanie doposażenia publicznych szkół i placówek oświatowych, prowadzonych lub dotowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, w zakresie pomieszczeń do nauki w nowo wybudowanych budynkach, nowych pomieszczeń do nauki pozyskanych w wyniku adaptacji oraz pomieszczeń dla szkół rozpoczynających kształcenie w nowych zawodach – w kwocie 9 587 tys. zł,
- 6) finansowanie zajęć wspomagających uczniów w opanowaniu i utrwalaniu wiadomości i umiejętności z wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego oraz zajęć z języka mniejszości narodowej, języka mniejszości etnicznej i języka regionalnego - w kwocie 70 398 tys. zł,
- 7) korektę części oświatowej subwencji ogólnej z tytułu błędów statystycznych – w kwocie 6 tys. zł.

Na rachunki gmin, według stanu na 31 grudnia 2021 r., przekazane zostały środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej wysokości 23 329 374 tys. zł z tego dla:

- gmin wiejskich	10 714 505 tys. zł,
- gmin miejskich	4 580 954 tys. zł,
- gmin miejsko-wiejskich	8 033 915 tys. zł.

Należy zauważyć, że zgodnie z przepisami obowiązującymi w roku 2021, tj. art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, środki niezbędne do realizacji zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 11 ust. 2-4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, są zagwarantowane w dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zadania oświatowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego są ich zadaniami własnymi.

Dochodami samorządów terytorialnych są: dochody własne, subwencja ogólna oraz dotacje celowe z budżetu państwa. Subwencja ogólna (w tym jej część oświatowa) jest zatem jednym ze źródeł dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

Dotacje i płatności z budżetu środków europejskich

W 2021 r. dochody gmin z tytułu dotacji, w tym z dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich, zostały zrealizowane w kwocie 53 360 405 tys. zł, z tego:

- 1) dotacje i środki przeznaczone na zadania bieżące zrealizowano w kwocie 45 802 210 tys. zł, z tego:
  - a) dotacje celowe z budżetu państwa na zadania bieżące:
    - własne realizowane z dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
    - pozostałe własne,
    - z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami,
    - realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej zrealizowano w kwocie 44 462 257 tys. zł,
  - b) dotacje celowe na zadania bieżące wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 357 973 tys. zł,
  - c) dotacje celowe na zadania bieżące z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 70 615 tys. zł,
  - d) dotacje z państwowych funduszy celowych na zadania bieżące zrealizowano w wysokości 36 994 tys. zł,
  - e) środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na zadania bieżące zrealizowano w wysokości 874 370 tys. zł,
- 2) dotacje i środki przeznaczone na zadania inwestycyjne zrealizowano w kwocie 7 558 196 tys. zł, z tego:
  - a) dotacje celowe z budżetu państwa na zadania inwestycyjne zrealizowano w kwocie 7 558 196 tys. zł, z tego:
    - własne realizowane z dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
    - pozostałe własne,

- z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami,
  - realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej
- zrealizowano w kwocie 4 073 423 tys. zł,
- b) dotacje celowe na zadania inwestycyjne wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 225 420 tys. zł,
  - c) dotacje celowe na zadania inwestycyjne z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 313 253 tys. zł,
  - d) dotacje z państwowych funduszy celowych zrealizowano w wysokości 249 364 tys. zł,
  - e) środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na zadania inwestycyjne zrealizowano w wysokości 2 696 735 tys. zł.

Dochody z tytułu dotacji z budżetu państwa:

- na zadania własne finansowane z dotacji celowych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
  - na pozostałe zadania własne,
  - na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami,
  - realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej
- zostały wykonane w kwocie 48 535 681 tys. zł, co stanowiło 91,0% łącznej kwoty dotacji otrzymanych przez gminy.

W 2021 r. dotacje ogółem dla gmin, w porównaniu do 2020 r., wzrosły o 2,9%.

Wykonanie dotacji oraz płatności z budżetu środków europejskich przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020		Wykonanie 2021		(4:2)	(5:3)
	Ogółem	w tym: bieżące	Ogółem	w tym: bieżące		
	tys. zł				%%	%%
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem dotacje, z tego:	51 861 105	45 958 161	53 360 405	45 802 210	96,0	97,8
- przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich*	5 928 502	1 095 335	4 469 740	764 050	75,4	69,8
- na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami	41 265 619	41 248 515	40 467 412	40 452 862	98,1	98,1

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020		Wykonanie 2021		(4:2)	(5:3)
	Ogółem	w tym: bieżące	Ogółem	w tym: bieżące		
	tys. zł				%%	%%
1	2	3	4	5	6	7
- na zadania własne, w tym:	3 489 152	3 175 048	3 553 063	3 208 483	101,8	101,1
- na zadania bieżące gmin z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej z budżetu państwa w ramach programów rządowych	6 196	6 196	6 782	6 782	109,5	109,5
- na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami adm. rządowej	28 995	15 110	45 465	36 863	156,8	244,0
- na zadania realizowane na podstawie porozumień między jst	506 757	314 410	583 393	357 973	115,1	113,9
- z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jst	327 280	75 553	383 869	70 615	117,3	93,5
- z funduszy celowych	314 800	34 190	286 358	36 994	91,0	108,2
- środki otrzymane z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19	0	0	3 571 105	874 370		

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Zgodnie z ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, gminy otrzymywały z budżetu państwa dotacje na dofinansowanie zadań własnych, finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, a także dotacje na realizację zadań na podstawie porozumień z organami administracji rządowej.

Najwyższe kwoty dotacji dla gmin przeznaczone zostały – podobnie jak w roku poprzednim - na zadania bieżące z zakresu: rodziny, pomocy społecznej, oświaty i wychowania, rolnictwa i łowiectwa oraz administracji publicznej.

Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami

W 2021 r. gminy otrzymały dotacje na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami w kwocie 40 467 412 tys. zł. W dochodach ogółem, zrealizowanych przez gminy w 2021 r., stanowiły one 24,8%.

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa dla gmin na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, według wybranych ważniejszych działów, przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Ogółem				w tym: na zadania bieżące			
	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik 4:3	Dynamika 4:2	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik 8:7
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:	41 265 619	40 654 674	40 467 412	99,5	98,1	40 637 569	40 452 862	99,5
Rolnictwo i łowiectwo	1 147 155	1 148 296	1 147 807	100,0	100,1	1 148 296	1 147 807	100,0
Administracja publiczna	322 800	360 368	354 405	98,3	109,8	360 348	354 385	98,3
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	202 087	8 799	8 467	96,2	4,2	8 799	8 467	96,2
Oświata i wychowanie	237 229	290 718	285 755	98,3	120,5	290 718	285 755	98,3
Pomoc społeczna	511 686	551 615	539 714	97,8	105,5	534 783	525 430	98,3
Rodzina	38 836 723	38 288 323	38 124 981	99,6	98,2	38 288 266	38 124 927	99,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Dotacje na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami w 2021 r., w porównaniu do 2020 r., były niższe o 1,9%.

Z ogólnej kwoty omawianych dotacji, przekazano:

- na zadania bieżące 40 452 862 tys. zł, co stanowiło 99,96% ogółu tych dotacji,
- na zadania inwestycyjne 14 550 tys. zł, co stanowiło 0,04% ogółu tych dotacji.

W strukturze działowej dotacji na finansowanie zadań bieżących zleconych z zakresu administracji rządowej dominowały dotacje w takich działach, jak: Rodzina, Rolnictwo i łowiectwo, Pomoc społeczna, Administracja publiczna oraz Oświata i wychowanie.

Udział dotacji celowych na realizowane przez gminy zadania z zakresu administracji rządowej w poszczególnych działach w 2021 r., w podziale na zadania bieżące i inwestycyjne oraz strukturę dotacji przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Struktura			Udział dotacji celowych		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem, z tego:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0
Rolnictwo i łowiectwo	2,8	2,8	0,0	100,0	100,0	0,0
Administracja publiczna	0,9	0,9	0,1	100,0	100,0	0,0

Wyszczególnienie	Struktura			Udział dotacji celowych		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	0,0
Oświata i wychowanie	0,7	0,7	0,0	100,0	100,0	0,0
Pomoc społeczna	1,3	1,3	98,2	100,0	97,4	2,6
Rodzina	94,2	94,2	0,4	100,0	100,0	0,0
Pozostałe działy	0,0	0,0	1,3	100,0	96,9	3,1

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2021 r. (Min. Fin.)

W dziale Rodzina – 73,1% dotacji na zadania bieżące zlecone gminom przeznaczono na realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, w szczególności na świadczenia wychowawcze, w 26,5% na wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

W dziale Rolnictwo i łowiectwo całą kwotę dotacji na zadania bieżące przeznaczono w rozdziale - Pozostała działalność, w największym stopniu na realizację zadań bieżących z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminom ustawami. Z kwoty tej środki przeznaczono głównie na zwrot części podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej przez producentów rolnych oraz pokrycie kosztów postępowania poniesionych przez gminy w sprawie jego zwrotu.

W dziale Pomoc społeczna – 99,1% dotacji na zadania bieżące zlecone gminom przeznaczono na realizację zadań przez ośrodki wsparcia, usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, usuwanie skutków klęsk żywiołowych oraz na ośrodki pomocy społecznej.

W dziale Oświata i wychowanie dotacje na zadania bieżące praktycznie w 100,0% przeznaczone były na zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych.

W dziale Administracja publiczna omawiane dotacje przede wszystkim przeznaczone były na zadania realizowane przez urzędy stanu cywilnego, tj. prowadzenie ewidencji ludności, wydawanie dowodów osobistych, a także na realizację zadań związanych z prowadzeniem ewidencji działalności gospodarczej, czynności związanych z wykonywaniem powszechnego obowiązku obrony oraz zadania związane ze spisem rolnym i powszechnym.

W ramach ogólnej kwoty dotacji przekazanych gminom na inwestycje związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, 98,2% środków przeznaczono na dofinansowanie zadań inwestycyjnych w dziale Pomoc społeczna, 1,2% ochrona zdrowia, 0,4% w dziale Rodzina oraz 0,2% w pozostałych działach.

Dotacje na inwestycje w dziale Pomoc społeczna w 100,0% zostały przeznaczone na inwestycje w ośrodkach wsparcia prowadzonych przez gminy.

Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych

W 2021 r. dochody gmin z tytułu dotacji celowych z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych zostały zrealizowane w wysokości 3 553 063 tys. zł, tj. na poziomie o 1,8% wyższym niż w 2020 r.

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa na zadania własne gmin, według wybranych ważniejszych działów, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (8:7)
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:	3 489 152	3 721 064	3 553 063	95,5	101,8	3 296 974	3 208 482	97,3
Rolnictwo i łowiectwo	4 406	6 109	6 025	98,6	136,7	651	651	100,0
Transport i łączność	88 039	122 084	89 380	73,2	101,5	34 593	30 673	88,7
Gospodarka mieszkaniowa	2 172	14 157	12 114	85,6	557,7	158	157	99,4
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 826	4 308	3 849	89,3	210,8	14	5	35,7
Różne rozliczenia	190 074	190 560	190 568	100,0	100,3	141 289	141 222	100,0
Oświata i wychowanie	1 034 907	1 117 582	1 102 678	98,7	106,5	1 063 405	1 059 027	99,6
Pomoc społeczna	1 842 099	1 853 173	1 795 334	96,9	97,5	1 830 152	1 778 519	97,2
Edukacyjna opieka wychowawcza	175 930	183 330	155 238	84,7	88,2	183 330	155 238	84,7
Rodzina	94 026	161 236	148 565	92,1	158,0	41 979	41 732	99,4
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	12 067	18 897	14 430	76,4	119,6	476	452	95,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3 734	7 196	5 171	71,9	138,5	314	298	94,9
Kultura fizyczna	29 510	33 843	25 426	75,1	86,2	1	0	0,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Udział dotacji celowych bieżących i inwestycyjnych w dotacjach na zadania własne realizowane przez gminy w 2021 r. oraz strukturę tych dotacji przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Struktura			Udział dotacji celowych		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem, z tego:	100,0	100,0	100,0	100,0	90,3	9,7
Rolnictwo i łowiectwo	0,2	0,0	1,6	100,0	10,8	89,2
Transport i łączność	2,5	1,0	17,0	100,0	34,3	65,7
Gospodarka mieszkaniowa	0,3	0,0	3,5	100,0	1,3	98,7
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,1	0,0	1,1	100,0	0,1	99,9
Różne rozliczenia	5,4	4,4	14,3	100,0	74,1	25,9
Oświata i wychowanie	31,0	33,0	12,7	100,0	96,0	4,0
Pomoc społeczna	50,5	55,4	4,9	100,0	99,1	0,9
Edukacyjna opieka wychowawcza	4,4	4,8	0,0	100,0	100,0	0,0
Rodzina	4,2	1,3	31,0	100,0	28,1	71,9
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,4	0,0	4,1	100,0	3,1	96,9
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,1	0,0	1,4	100,0	5,8	94,2
Kultura fizyczna	0,7	0,0	7,4	100,0	0,0	100,0
Pozostałe działy	0,1	0,0	1,1	100,0	11,9	88,1

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r. w strukturze dochodów z tytułu dotacji celowych na realizację zadań własnych gmin, w porównaniu do 2020 r., udział dotacji przeznaczonych na realizację bieżących zadań własnych zmalał o 0,7 punktu procentowego.

W 2021 r. największą część dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie bieżących zadań własnych gminy otrzymały na zadania realizowane w działach: Pomoc społeczna (55,4 %), Oświata i wychowanie (33,0%), Edukacyjna opieka wychowawcza (4,8%) oraz Różne rozliczenia (4,4%). Łącznie, na dofinansowanie zadań własnych realizowanych w ramach tych działów, przeznaczono 97,6% dotacji na bieżące zadania własne gmin.

Dotacje w dziale Pomoc społeczna przekazane na zadania bieżące w 96,9% przeznaczone były m. in. na wypłatę zasiłków stałych, zasiłków okresowych, celowych i pomoc w naturze oraz opłacenie składek na ubezpieczenie emerytalne, a także na prowadzenie działalności ośrodków pomocy społecznej oraz pomoc w zakresie dożywiania.

Dotacje w dziale Oświata i wychowanie na realizację bieżących zadań własnych przeznaczono w 98,5% na finansowanie zadań z zakresu przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, innych form wychowania przedszkolnego oraz na finansowanie szkół podstawowych, w tym stołówek szkolnych i przedszkolnych.

Przekazane dotacje na zadania bieżące w dziale Edukacyjna opieka wychowawcza przeznaczone zostały w 100% na pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym.

Przekazane z budżetu państwa dotacje w wysokości 141 222 tys. zł na własne zadania bieżące w dziale Różne rozliczenia, dotyczyły w głównej mierze zwrotu części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego (56,8%) oraz dotacji dla gmin uzdrowiskowych (41,3%).

W 2021 r. dotacje celowe z budżetu państwa na własne zadania inwestycyjne przekazano gminom w wysokości 344 580 tys. zł, tj. o 9,7% więcej niż w 2020 r.

W 2021 r. największą część dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie inwestycyjnych zadań własnych gminy otrzymały na zadania realizowane w działach: Rodzina (31,0%) na system opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, Transport i łączność (17,0%) głównie na drogi publiczne i usuwanie klęsk żywiołowych, Różne rozliczenia (14,3%), Oświata i wychowanie (12,7%) głównie z przeznaczeniem na szkoły podstawowe i przedszkola, Kultura fizyczna (7,4%), Pomoc społeczna (4,9%), Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (4,1%) oraz Gospodarka mieszkaniowa (3,5%).

Łącznie, na dofinansowanie zadań własnych realizowanych w ramach tych działów, przeznaczono 94,9% dotacji na inwestycyjne zadania własne gmin.

Dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich

W 2021 r. dochody gmin z tytułu dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich zostały zrealizowane w wysokości 4 469 740 tys. zł, w tym dotacje na zadania bieżące zostały zrealizowane w wysokości 764 050 tys. zł, a zadania inwestycyjne w wysokości 3 705 690 tys. zł. Dotacje na zadania bieżące stanowiły 17,1%, a na zadania inwestycyjne 82,9% otrzymanych środków.

Dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich w 2021 r., w porównaniu do 2020 r., zmniejszyły się o 24,6%.

Wysokość dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich na zadania własne, według działów, przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	(8:7)
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:	5 928 502	6 395 191	4 469 740	69,9	75,4	892 786	764 049	85,6
Rolnictwo i łowiectwo	534 817	489 992	323 715	66,1	60,5	4 098	2 970	72,5
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	37 064	59 157	35 131	59,4	94,8	183	50	27,3
Transport i łączność	796 526	891 145	624 998	70,1	78,5	7 644	6 695	87,6
Turystyka	243 264	213 782	134 048	62,7	55,1	6 611	3 714	56,2
Gospodarka mieszkaniowa	366 380	407 577	276 292	67,8	75,4	2 058	1 009	49,0
Działalność usługowa	34 407	41 822	35 777	85,5	104,0	3 357	3 496	104,1
Administracja publiczna	203 727	211 891	170 096	80,3	83,5	40 815	46 190	113,2
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	42 216	54 840	39 839	72,6	94,4	4 626	2 631	56,9
Różne rozliczenia	63 154	58 864	58 758	99,8	93,0	9 393	8 466	90,1
Oświata i wychowanie	855 114	565 946	433 251	76,6	50,7	234 974	197 574	84,1
Ochrona zdrowia	38 234	27 960	17 745	63,5	46,4	184 405	164 016	88,9
Pomoc społeczna	192 470	227 825	199 270	87,5	103,5	206 911	186 537	90,2
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	196 261	242 333	211 277	87,2	107,7	98 406	83 924	85,3
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 635 505	2 156 465	1 383 266	64,1	84,6	46 631	27 546	59,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	387 741	462 456	316 145	68,4	81,5	30 045	20 096	66,9
Kultura fizyczna	154 264	129 232	93 587	72,4	60,7	3 353	2 348	70,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Z ogólnej kwoty tych dotacji, przekazane środki dotyczyły przede wszystkim realizacji zadań w następujących działach:

- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska 1 383 266 tys. zł (30,9%),

- Transport i łączność 624 998 tys. zł (14,0%),
- Oświata i wychowanie 433 251 tys. zł (9,7%),
- Rolnictwo i łowiectwo 323 715 tys. zł (7,1%),
- Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego 316 145 tys. zł (7,1%) i,
- Gospodarka mieszkaniowa 276 292 tys. zł (6,2%).

Łącznie, na realizację zadań w wyżej wymienionych działach, gminy otrzymały 3 357 667 tys. zł, tj. 75,1 % wszystkich dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich.

Pozostałe dotacje celowe

Dochodami gmin są również:

- dotacje z budżetu państwa na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
- dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego,
- dotacje celowe na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie zadań własnych,
- dotacje otrzymane z funduszy celowych,

a ponadto wyodrębnione klasyfikacyjnie w 2021 r. środki pochodzące z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (obejmujące m.in. środki Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych).

W 2021 r. udział tych dotacji w zrealizowanych przez gminy dochodach ogółem wynosił 3,0%, w tym środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 – 2,2%. Ogólna kwota otrzymanych przez gminy dotacji, o których wyżej mowa, wyniosła 4 870 190 tys. zł, w tym 3 571 105 tys. zł pochodzących z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

W 2021 r. na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej zostały przekazane dotacje gminom w wysokości 45 465 tys. zł. Porozumienia z organami administracji rządowej dotyczyły głównie zadań zaliczanych do działów: Oświata i wychowanie (47,0%), Działalność usługowa (15,3%), Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (12,2%), Gospodarka mieszkaniowa (7,6%), Transport i łączność (5,6%) oraz Pomoc społeczna (4,7%).

Na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego zostały przeznaczone dotacje w wysokości 583 393 tys. zł. Zawierane między

jednostkami samorządu terytorialnego porozumienia, dotyczyły w szczególności realizacji zadań z zakresu działań: Transport i łączność 263 285 tys. zł (45,1% tych dotacji), Oświata i wychowanie 131 130 tys. zł (22,5%), Rolnictwo i łowiectwo 58 142 tys. zł (10,0%), Gospodarka komunalna i ochrona środowiska 41 729 tys. zł (7,2%) i Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego 17 690 tys. zł (3,0%).

Na zadania własne gminy otrzymały pomoc finansową z innych jednostek samorządu terytorialnego w wysokości 383 869 tys. zł. Dotacje przekazane w ramach pomocy finansowej były wydatkowane przede wszystkim na realizację zadań w następujących działach: Transport i łączność (31,8%), Kultura fizyczna (11,9%), Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (10,3%), Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (10,1%), Rolnictwo i łowiectwo (9,3%) oraz Oświata i wychowanie (7,4%).

Z państwowych funduszy celowych zostały przekazane do gmin dotacje na zadania własne w wysokości 286 358 tys. zł. Z powyższej kwoty 36 994 tys. zł przeznaczone było na wydatki bieżące, zaś pozostała kwota dotacji w wysokości 249 364 tys. zł przeznaczona była na wydatki inwestycyjne. W dotacjach otrzymanych przez gminy z funduszy celowych, największy udział miały dotacje w działach: Kultura fizyczna 112 745 tys. zł (39,4% tych dotacji), Oświata i wychowanie 43 039 tys. zł (15,0%), Gospodarka mieszkaniowa 39 292 tys. zł (13,7%) oraz Gospodarka komunalna i ochrona środowiska 24 742 tys. zł (8,6%).

W 2021 r. w dochodach budżetowych gmin ujęto również środki pochodzące z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w wysokości 3 571 105 tys. zł, w tym dofinansowanie ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych 2 091 240 tys. zł. Z uwagi na ujmowanie znacznej części w/w środków w budżetach gmin w dziale Różne rozliczenia nie jest możliwe wskazanie kierunków ich wydatkowania.

Dochody gmin według działów

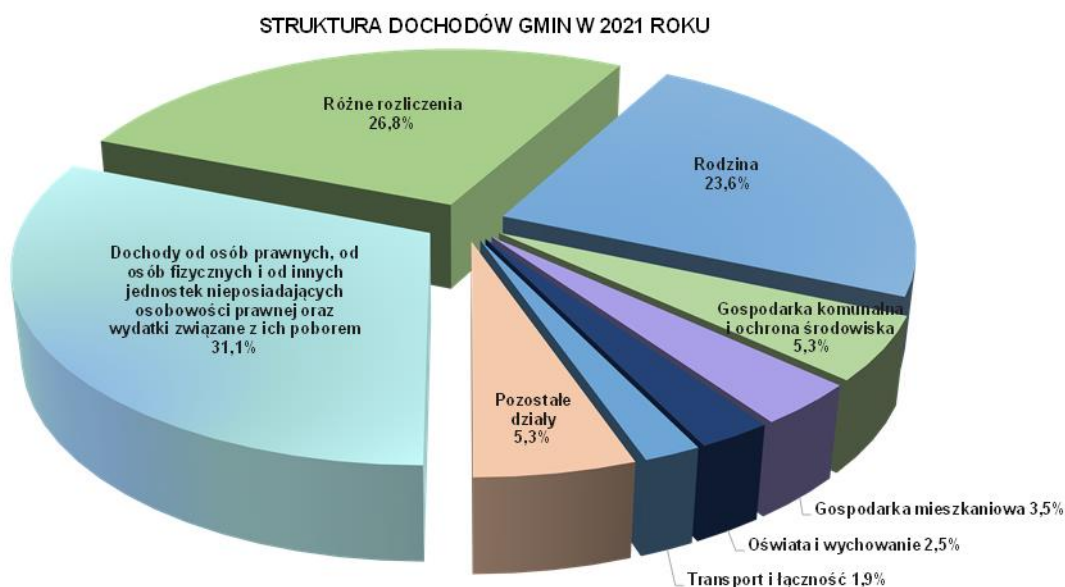
W strukturze dochodów ogółem gmin w 2021 r. najistotniejszą pozycję zajmowały dochody w następujących działach:

- Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych
i od innych jednostek, nieposiadających osobowości prawnej
oraz wydatki związane z ich poborem 31,1%,
- Różne rozliczenia 26,8%,
- Rodzina 23,6%,
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska 5,3%,
- Gospodarka mieszkaniowa 3,5%,

- Oświata i wychowanie 2,5%.

W strukturze dochodów ogółem gmin dochody w tych działach stanowiły łącznie 92,8%.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2021 r. (Min. Fin.)

Wykonanie dochodów gmin według ważniejszych działów prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	7
DOCHODY OGÓŁEM	149 090 470	159 266 999	163 483 715	102,6	109,7
w tym:					
Rolnictwo i łowiectwo	2 155 525	2 192 185	2 001 412	91,3	92,9
Transport i łączność	2 993 358	3 286 162	3 091 548	94,1	103,3
Gospodarka mieszkaniowa	3 851 726	5 628 087	5 674 250	100,8	147,3
Administracja publiczna	845 928	885 807	856 341	96,7	101,2
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osób. prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	45 204 369	47 781 372	50 762 885	106,2	112,3
Różne rozliczenia	37 724 121	40 428 268	43 862 713	108,5	116,3
Oświata i wychowanie	3 465 292	4 251 449	4 017 139	94,5	115,9
Pomoc społeczna	2 775 297	2 943 425	2 834 552	96,3	102,1
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	7 820 469	9 695 423	8 602 138	88,7	110,0

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	7
Rodzina	39 260 092	38 862 544	38 635 605	99,4	98,4
Kultura fizyczna	580 324	672 506	592 774	88,1	102,1

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r. dochody w dziale Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem zostały wykonane w 106,2%, w dziale Różne rozliczenia w 108,5%, zaś w dziale Gospodarka mieszkaniowa w 100,8%. W pozostałych ważniejszych działach dochody zostały wykonane poniżej kwot zaplanowanych.

W 2021 r., w porównaniu do 2020 r., najwyższy wzrost dochodów wystąpił w dziale Gospodarka mieszkaniowa oraz Różne rozliczenia. Dochody gmin w tych działach wzrosły odpowiednio o 47,3% i 16,3%.

Szczegółowe dane dotyczące dochodów gmin według działów przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca, według głównych grup dochodów

Wyszczególnienie	2020		2021	
	Gminy ogółem	w tym: Gminy wiejskie	Gminy ogółem	w tym: Gminy wiejskie
	w zł			
1	2	3	4	5
Dochody ogółem z tego:	5 777,34	5 988,88	6 347,80	6 593,26
Dochody własne	2 542,72	2 385,56	2 688,14	2 438,47
Dotacje ogółem	2 009,65	2 124,05	2 071,90	2 209,84
Subwencja ogólna	1 224,97	1 479,28	1 587,77	1 944,95

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Dochody ogółem w gminach w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 6 347,80 zł i były wyższe o 9,9%, niż dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca wykonane w 2020 r.

Dochody ogółem w gminach wiejskich w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 6 593,26 zł i były wyższe o 3,9% niż dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca dla wszystkich gmin w kraju.

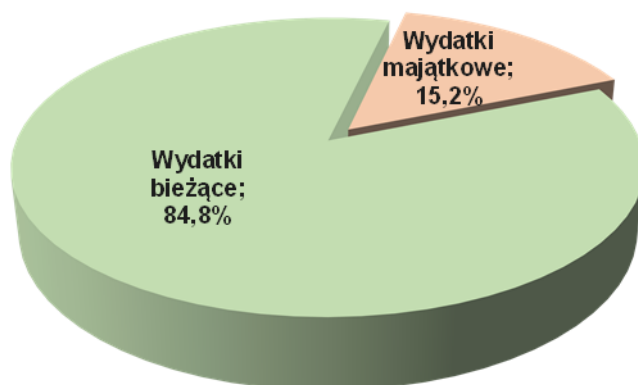
Dochody ogółem gminy o najwyższych dochodach w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 44 364,73 zł, a dochody w gminie o najniższych dochodach w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 4 555,93 zł.

Zestawienie dochodów na 1 mieszkańca w gminach, według województw, zaprezentowano w tablicach załączonych do sprawozdania.

Wydatki gmin

Wydatki ogółem gmin w 2021 r. zostały zrealizowane w wysokości 152 788 989 tys. zł, w tym wydatki majątkowe w wysokości 23 252 898 tys. zł.

STRUKTURA WYDATKÓW OGÓŁEM GMIN W 2021 R.

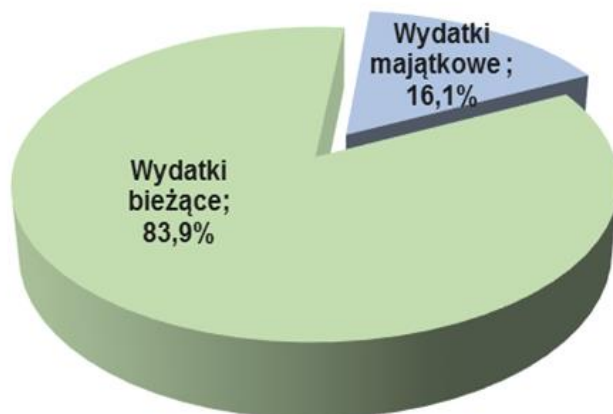

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2021 r. (Min. Fin.)

Wydatki bieżące gmin w 2021 r. stanowiły 84,8% wydatków ogółem tych jednostek, a w gminach wiejskich 83,9%.

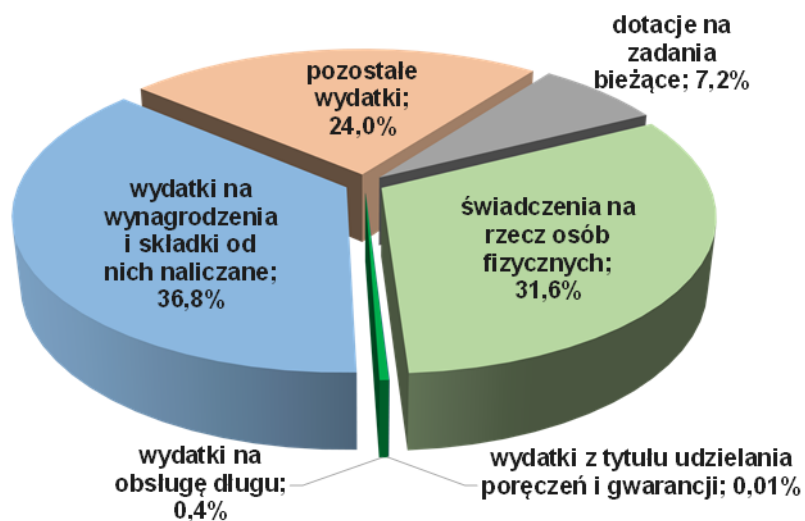
Wydatki majątkowe w strukturze wydatków gmin wiejskich były wyższe o 0,9 punktu procentowego od wydatków majątkowych w strukturze wydatków gmin ogółem.

STRUKTURA WYDATKÓW OGÓŁEM GMIN WIEJSKICH W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2021 r. (Min. Fin.)

STRUKTURA WYDATKÓW BIEŻĄCYCH GMIN W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r., w porównaniu do 2020 r., w strukturze wydatków bieżących zwiększył się udział wydatków na wynagrodzenia i składek od nich naliczanych o 1,0 punkt procentowy natomiast udział świadczeń na rzecz osób fizycznych zmniejszył się o 2,6 punktu procentowego.

Wydatki według ważniejszych rodzajów wydatków

Wydatki gmin ogółem oraz gmin wiejskich przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
GMINY OGÓŁEM					
Wydatki ogółem, z tego:	143 716 562	168 209 291	152 788 989	90,8	106,3
- Wydatki majątkowe	21 251 907	31 435 409	23 252 898	74,0	109,4
- Wydatki bieżące	122 464 655	136 773 882	129 536 091	94,7	105,8
w tym:					
GMINY WIEJSKIE					
Wydatki ogółem, z tego:	62 024 201	73 462 539	65 835 522	89,6	106,1
- Wydatki majątkowe	9 679 182	14 793 256	10 581 915	71,5	109,3
- Wydatki bieżące	52 345 019	58 669 283	55 253 606	94,2	105,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Wydatki ogółem gmin w 2021 r. zostały zrealizowane w wysokości 152 788 989 tys. zł i były o 6,3% wyższe, niż wydatki zrealizowane w 2020 r.

Wykonane w 2021 r. wydatki bieżące gmin były o 5,8% wyższe, niż wydatki bieżące zrealizowane w 2020 r.

Wydatki ogółem gmin wiejskich w 2021 r. zostały zrealizowane w wysokości 65 835 522 tys. zł i były o 6,1% wyższe, niż wydatki zrealizowane w 2020 r.

Wykonanie wydatków bieżących gmin wiejskich wzrosło o 5,6% w stosunku do wykonania tych wydatków w roku 2020.

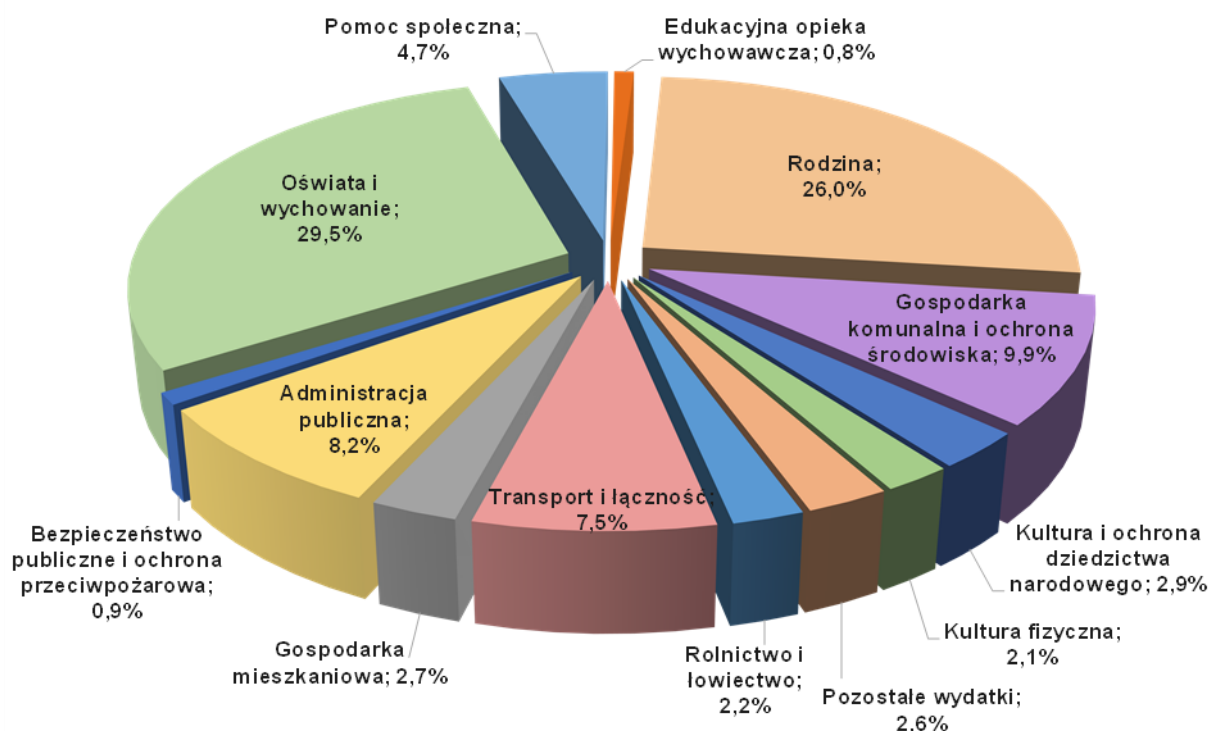
Wydatki gmin według głównych kierunków ich rozdysponowania

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Wydatki ogółem,	143 716 562	168 209 291	152 788 989	90,8	100,0	106,3
- Wydatki majątkowe,	21 251 907	31 435 409	23 252 898	74,0	15,2	109,4
- w tym: wydatki na inwestycje	20 714 619	29 824 294	21 782 473	73,0	14,3	105,2
- Wydatki bieżące, z tego:	122 464 655	136 773 882	129 536 091	94,7	84,8	105,8
- wydatki jednostek budżetowych, z tego:	71 470 059	85 004 587	78 787 754	92,7	51,6	110,2
- wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	43 817 764	49 461 551	47 623 219	96,3	31,2	108,7
- pozostałe wydatki	27 652 296	35 543 036	31 164 535	87,7	20,4	112,7
- dotacje na zadania bieżące	8 497 321	9 682 286	9 379 191	96,9	6,1	110,4
- świadczenia na rzecz osób fizycznych	41 825 440	41 333 300	40 883 963	98,9	26,8	97,7
- wydatki z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	3 247	70 481	4 325	6,1	0,0	133,2
- wydatki na obsługę długu	668 588	683 228	480 860	70,4	0,3	71,9

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Wydatki według działów

STRUKTURA WYDATKÓW GMIN WG DZIAŁÓW W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze działowej wydatków gmin przeważały wydatki w działach: Oświata i wychowanie – 29,5%, Rodzina – 26,0%, Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 9,9%, Administracja publiczna – 8,2%, Transport i łączność – 7,5%.

Wydatki w tych działach stanowiły razem 81,1% wydatków ogółem.

Wykonanie i dynamika wydatków gmin według ważniejszych działów

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
WYDATKI OGÓŁEM w tym:	143 716 562	168 209 291	152 788 989	90,8	106,3
Rolnictwo i łowiectwo	3 225 610	4 721 251	3 411 184	72,3	105,8
Transport i łączność	10 772 052	13 856 121	11 448 032	82,6	106,3
Gospodarka mieszkaniowa	3 159 819	4 973 260	4 145 066	83,3	131,2
Administracja publiczna	11 487 654	13 607 759	12 554 172	92,3	109,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 435 264	1 727 944	1 422 188	82,3	99,1
Oświata i wychowanie	41 144 250	47 625 322	45 077 885	94,7	109,6

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Pomoc społeczna	6 768 554	7 756 214	7 205 252	92,9	106,5
Edukacyjna opieka wychowawcza	1 229 988	1 421 432	1 288 426	90,6	104,8
Rodzina	40 160 950	40 128 660	39 743 917	99,0	99,0
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	13 458 726	18 084 368	15 107 943	83,5	112,3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	4 114 312	4 925 078	4 379 533	88,9	106,4
Kultura fizyczna	2 918 005	3 697 419	3 260 931	88,2	111,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r. gminy największą kwotę wydatków zrealizowały w dziale Oświata i wychowanie. W dziale tym wydatki wzrosły, w stosunku do 2020 r., o 9,6%. W dziale Oświata i wychowanie największy udział wydatków stanowiły wydatki poniesione w 2021 r. na szkoły podstawowe (61,4%) oraz przedszkola (19,8%). Łącznie wydatki te stanowiły 81,2% wydatków w dziale Oświata i wychowanie.

W stosunku do roku 2020 zmalały wydatki w dziale Rodzina - o 1,0%. W dziale tym największy udział wydatków stanowiły wydatki poniesione na świadczenia wychowawcze (70,2%) oraz świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (25,7%).

Szczegółowe dane dotyczące wydatków gmin według działów zamieszczono w tablicach załączonych do sprawozdania.

W 2021 r. wpłat do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin, dokonały 84 gminy w wysokości 329 307 tys. zł, co stanowi 100% kwoty planowanej.

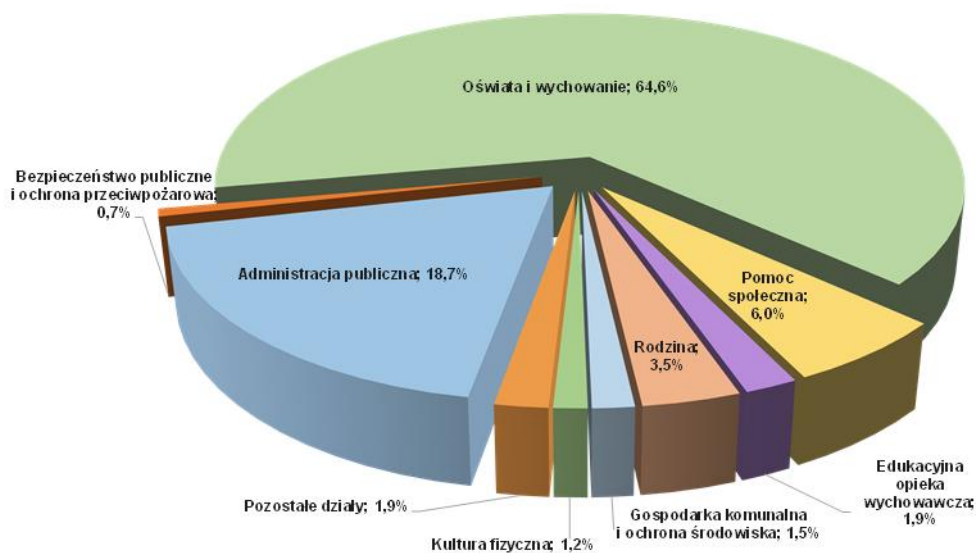
Wydatki z tytułu wpłat do budżetu państwa stanowiły 77,9% wydatków zrealizowanych w dziale Różne rozliczenia.

Wykaz gmin dokonujących wpłat do budżetu państwa zamieszczono w tablicach załączonych do sprawozdania.

Wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane według działów

STRUKTURA WYDATKÓW GMIN NA WYNAGRODZENIA I SKŁADEK OD NICH NALICZANYCH
WG DZIAŁÓW W 2021 ROKU

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r. wydatki gmin na wynagrodzenia i składki od nich naliczane w trzech działach, tj. Oświata i wychowanie, Administracja publiczna oraz Pomoc społeczna, stanowiły 89,3% ogółu wydatków na wynagrodzenia i składki od nich naliczanych.

Gminy wykonały wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane w wysokości 47 623 219 tys. zł.

Wykonanie wydatków na wynagrodzenia i składki od nich naliczanych gmin według ważniejszych działów:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem w tym:	43 817 764	49 461 551	47 623 219	96,3	108,7
Rolnictwo i łowiectwo	57 065	65 342	62 105	95,0	108,8
Transport i łączność	111 113	138 616	126 406	91,2	113,8
Gospodarka mieszkaniowa	132 017	151 817	142 463	93,8	107,9
Administracja publiczna	8 187 792	9 332 863	8 918 146	95,6	108,9

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	324 000	363 114	342 893	94,4	105,8
Oświata i wychowanie	28 450 548	31 654 360	30 768 395	97,2	108,1
Pomoc społeczna	2 582 604	3 012 400	2 844 182	94,4	110,1
Edukacyjna opieka wychowawcza	837 086	960 910	902 581	93,9	107,8
Rodzina	1 467 418	1 760 042	1 680 913	95,5	114,5
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	642 549	786 720	730 938	92,9	113,8
Ochrona zdrowia	144 590	244 765	200 832	82,1	138,9
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	43 692	59 144	48 375	81,8	110,7
Kultura fizyczna	524 602	600 654	573 321	95,4	109,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r. 64,6% wydatków na wynagrodzenia i składek od nich naliczanych gmin stanowiły wydatki w dziale Oświata i wychowanie.

Wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane w dziale Administracja publiczna stanowiły 18,7% wydatków na wynagrodzenia i składek od nich naliczanych gmin.

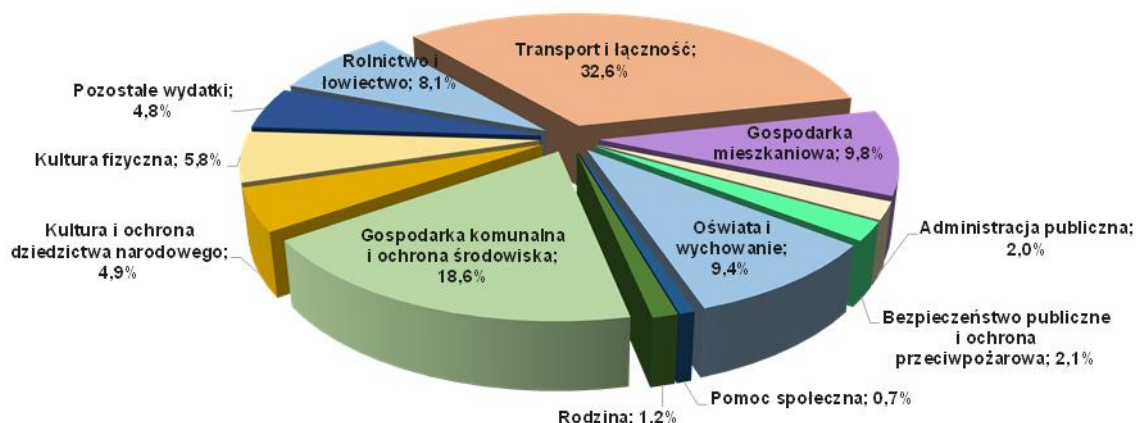
Szczegółowe dane dotyczące wydatków na wynagrodzenia i składek od nich naliczanych w poszczególnych działach zamieszczono w tablicach załączonych do sprawozdania.

Wydatki majątkowe według działów

Przeważająca część środków budżetowych przeznaczonych w gminach na wydatki majątkowe dotyczyła działów Transport i łączność (32,6%), Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (18,6%), Gospodarka mieszkaniowa (9,8%), Oświata i wychowanie (9,4%), Rolnictwo i łowiectwo (8,1%), Kultura fizyczna (5,8%).

Wydatki majątkowe w tych działach stanowiły 84,3% wydatków majątkowych ogółem gmin.

STRUKTURA WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH W GMINACH W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2021 r. (Min. Fin.)

Wykonanie i dynamika wydatków majątkowych gmin według ważniejszych działów:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem	21 251 907	31 435 409	23 252 898	74,0	109,4
w tym:					
Rolnictwo i łowiectwo	1 723 935	3 137 747	1 882 611	60,0	109,2
Transport i łączność	7 489 678	9 549 897	7 578 909	79,4	101,2
Gospodarka mieszkaniowa	1 437 020	2 874 611	2 285 735	79,5	159,1
Administracja publiczna	421 746	645 929	472 792	73,2	112,1
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	466 563	627 362	499 648	79,6	107,1
Oświata i wychowanie	1 949 915	2 810 186	2 177 929	77,5	111,7
Pomoc społeczna	163 416	215 943	161 974	75,0	99,1
Rodzina	198 804	321 339	271 935	84,6	136,8
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	4 012 734	6 365 797	4 332 088	68,1	108,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 171 321	1 541 567	1 138 127	73,8	97,2
Kultura fizyczna	1 180 092	1 665 045	1 353 216	81,3	114,7

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r. gminy zrealizowały wydatki majątkowe w wysokości 23 252 898 tys. zł.

Realizacja planu wydatków majątkowych kształtowała się na poziomie od 60,0% w dziale Rolnictwo i łowiectwo do 84,6% w dziale Rodzina.

Najwyższa dynamika wydatków majątkowych wystąpiła w dziale Gospodarka mieszkaniowa (159,1%) oraz w dziale Rodzina (136,8%).

Zestawienie wydatków majątkowych i inwestycyjnych gmin według województw przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Wydatki ogółem zrealizowane w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminach, według głównych kierunków ich rozdysponowania prezentuje tabela poniżej

Wyszczególnienie	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)			
	2020		2021	
	Gminy ogółem	w tym: gminy wiejskie	Gminy ogółem	w tym: gminy wiejskie
1	2	3	4	5
Wydatki ogółem z tego:	5 569,10	5 695,23	5 932,54	6 051,05
Wydatki majątkowe	823,52	888,77	902,87	972,60
Wydatki bieżące	4 745,57	4 806,46	5 029,67	5 078,45

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Stan ludności według GUS na 31 grudnia 2020 r.

Wydatki ogółem, w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminach w 2021 r. wyniosły 5 932,54 zł i były o 6,5% wyższe niż w 2020 r.

W 2021 r. wydatki bieżące gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca były, w porównaniu z rokiem poprzednim, wyższe o 6,0%.

W 2021 r. najwyższe wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie wynosiły 44 209,93 zł, a najniższe 3 931,98 zł.

Zestawienie wydatków na 1 mieszkańca w 2021 r. w gminach, w układzie wojewódzkim, zaprezentowano w tablicach załączonych do sprawozdania.

Wynik budżetów gmin

W 2021 r. budżety gmin zamknęły się zbiorczo nadwyżką w wysokości 10 694 725 tys. zł, przy planowanym deficycie w kwocie 8 942 292 tys. zł.

Wynik gmin w latach 2020-2021

Wyszczególnienie	Wynik gmin		
	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021
	tys. zł		
1	2	3	4
Gminy ogółem,	5 373 908	-8 942 292	10 694 725
w tym: Gminy wiejskie	3 198 107	-3 775 203	5 899 283

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Nadwyżkę budżetową wypracowało 2 119 gminy, tj. 87,9% ogólnej liczby gmin.

W gminach wiejskich nadwyżkę budżetową wypracowało 1 361 jednostek, tj. 89,4% gmin wiejskich.

Liczbę gmin, z uwzględnieniem zrealizowanego przez nie wyniku w 2021 r., przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Gminy	
	Ogółem	w tym: wiejskie
	w zł	
1	2	3
Gminy ogółem	2 411	1 523
Gminy z nadwyżką budżetową	2 119	1 361
Gminy z deficytem budżetowym	292	162
Udział gmin deficytowych w ogólnej liczbie gmin dla danej kategorii gmin (w %)	12,1	10,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2021 r. (Min. Fin.)

Deficyt wystąpił w 292 gminach, tj. 12,1% ogólnej liczby gmin. W gminach wiejskich deficyt wystąpił w 162 jednostkach, tj. 10,6% gmin wiejskich.

Liczbę gmin, według relacji wyniku do ich dochodów w 2021 r., przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Relacja wyniku do dochodów gmin					
	Razem	poniżej 5%	5%-10%	10%-15%	15%-20%	powyżej 20%
Gminy z nadwyżką budżetową	2 119	545	723	555	204	92
Gminy z deficytem budżetowym	292	226	43	12	8	3

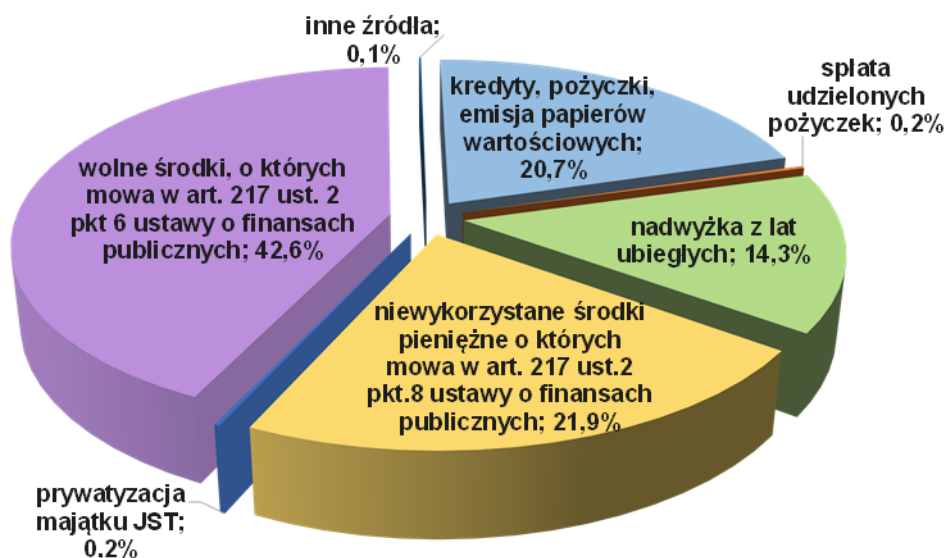
Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2021 r. (Min. Fin.)

Wśród gmin, które wypracowały nadwyżkę w 2021 r., najliczniejszą grupę stanowiły gminy o relacji wyniku do dochodów w przedziale 5%-10%. Wśród gmin, których budżety zamknęły się deficytem, najliczniejszą grupę stanowiły gminy o relacji wyniku do dochodów poniżej 5%.

Przychody i rozchody budżetów gmin

W 2021 r. gminy ogółem osiągnęły przychody w łącznej kwocie 21 613 817 tys. zł, natomiast rozchody w łącznej kwocie 6 381 205 tys. zł.

STRUKTURA PRZYCHODÓW GMIN W 2021 ROKU

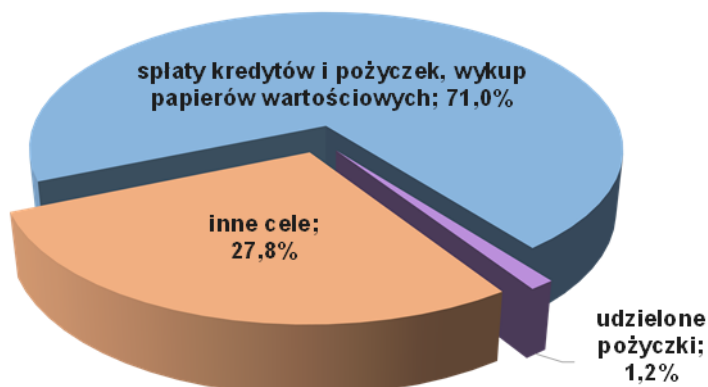

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetów gmin za 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r. gminy wykazały największe przychody z tytułu wolnych środków, tj. 42,6% przychodów ogółem.

Przychody gmin z tytułu kredytów, pożyczek oraz emisji papierów wartościowych stanowiły 20,7% przychodów ogółem.

STRUKTURA ROZCHODÓW GMIN W 2021 ROKU

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetów gmin za 2021 r. (Min. Fin.)

W rozchodach gmin największy udział miały spłaty kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych, które stanowiły 71,0% rozchodów ogółem.

W 2021 r. przychody gmin z tytułu kredytów i pożyczek oraz emisji papierów wartościowych wyniosły 4 465 542 tys. zł, natomiast rozchody z tytułu spłaty kredytów i pożyczek oraz wykupu papierów wartościowych wyniosły 4 530 892 tys. zł.

W 2021 r. gminy wiejskie osiągnęły przychody w łącznej kwocie 10 084 981 tys. zł. W tej kwocie przychody z tytułu kredytów i pożyczek oraz emisji papierów wartościowych stanowiły 16,7%.

Gminy wiejskie wykonały rozchody w łącznej kwocie 3 176 657 tys. zł. W strukturze rozchodów gmin wiejskich, spłaty kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych stanowiły 61,1% rozchodów.

Zobowiązania według tytułów dłużnych gmin

W 2021 r. zadłużenie ogółem gmin wyniosło 34 175 694 tys. zł.

Zobowiązania gmin ogółem, w tym gmin wiejskich przedstawia poniższe zestawienie:

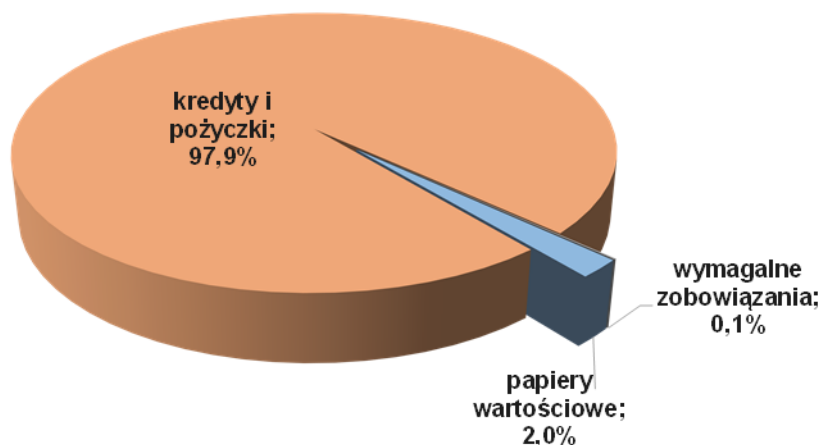
Wyszczególnienie	2020	2021	Dynamika (3:2)
	tys. zł		%
1	2	3	4
GMINY OGÓŁEM,	34 235 950	34 175 694	99,8
w tym: GMINY WIEJSKIE	13 157 758	12 785 381	97,2

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r., w porównaniu do 2020 r., zadłużenie ogółem gmin było niższe o 0,2%, a gmin wiejskich było niższe o 2,8%.

W 2021 r., w strukturze zadłużenia gmin, 97,9% stanowiły zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek.

STRUKTURA ZOBOWIĄZAŃ GMIN W 2021 ROKU

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2021 r. (Min. Fin.)

Zobowiązania gmin według tytułów dłużnych przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2020	2021	Dynamika
			(3:2)
	tys. zł		%%
1	2	3	4
Zobowiązania według tytułów dłużnych,			
z tego:	34 235 950	34 175 694	99,8
Papiery wartościowe	606 186	693 948	114,5
w tym: długoterminowe	606 186	689 948	113,8
Kredyty i pożyczki	33 600 910	33 449 536	99,5
w tym: długoterminowe	33 517 072	33 356 583	99,5
Wymagalne zobowiązania	28 854	32 210	111,6
w tym z tytułu: dostaw towarów i usług	16 556	12 862	77,7

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów gmin za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Kwota kredytów i pożyczek, które stanowią najistotniejszą pozycję w strukturze zadłużenia, zmalała o 0,5% w stosunku do roku 2020.

W 2021 r. zadłużenie wystąpiło w 2 308 gminach, a udział zadłużenia gmin w dochodach ogółem gmin wynosił 20,9%.

Udział zobowiązań ogółem bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów z udziałem środków unijnych w dochodach ogółem gmin w 2021 r. wynosił 19,6%.

Zadłużenie bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów z udziałem środków unijnych wystąpiło w 2 283 gminach, tj. 94,7% gmin.

Liczbę gmin wg poziomu zadłużenia bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych do wykonanych dochodów tych jednostek prezentuje poniższa tabela:

Lata	Liczba jednostek								
	ogółem	zadłużonych	poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%	40%-50%	50%-60%	powyżej 60%
2020	2 411	2 306	521	750	545	283	140	49	18
2021	2 411	2 283	681	734	493	235	94	36	10

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów gmin za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Liczba gmin o zadłużeniu do 40% dochodów ogółem stanowiła 93,9% gmin zadłużonych.

W 2021 r., według danych zawartych w uchwałach jednostek samorządu terytorialnego w sprawie wieloletnich prognoz finansowych (stan bazy na 30 listopada 2021 r.), indywidualnego wskaźnika spłaty zadłużenia, określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych, nie spełniało 5 gmin (0,2% gmin), w tym: 1 gmina miejska, 1 gmina wiejska i 3 gminy miejsko-wiejskie.

Przychody i koszty gminnych samorządowych zakładów budżetowych

Zgodnie z art. 9 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych samorządowe zakłady budżetowe są zaliczone do sektora finansów publicznych.

Samorządowe zakłady budżetowe mogą realizować zadania własne jednostek samorządu terytorialnego w zakresie określonym w art.14 ww. ustawy.

W formie zakładów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego mogły realizować zadania własne w zakresie:

- gospodarki mieszkaniowej i gospodarowania lokalami użytkowymi,
- dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- lokalnego transportu zbiorowego,
- targowisk i hal targowych,
- zieleni gminnej i zadrzewień,
- kultury fizycznej i sportu, w tym utrzymywania terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,

- pomocy społecznej, reintegracji zawodowej i społecznej oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- utrzymywania różnych gatunków egzotycznych i krajowych zwierząt, w tym w szczególności prowadzenia hodowli zwierząt zagrożonych wyginięciem, w celu ich ochrony poza miejscem naturalnego występowania,
- cmentarzy.

Przychody i koszty gminnych samorządowych zakładów budżetowych przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Przychody	2 661 468	2 683 040	2 793 755	104,1	105,0
- w tym: dotacje z budżetu	322 019	350 106	338 899	96,8	105,2
Koszty	2 646 677	2 672 878	2 782 401	104,1	105,1
Podatek dochodowy od osób prawnych	7 420	4 262	93 706	*	*
Wpłaty do budżetu gmin	17 327	1 742	16 942	972,5	97,8

*wskaźnik powyżej 1000%

Źródło: Sprawozdania roczne gmin z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Przychody gminnych samorządowych zakładów budżetowych w 2021 r. wyniosły 2 793 755 tys. zł, w tym dotacje z budżetu wyniosły 338 899 tys. zł.

Plan przychodów został zrealizowany w 104,1%, a dotacji w 96,8%.

Koszty gminnych zakładów budżetowych wyniosły 2 782 401 tys. zł, a wpłaty do budżetu gmin wyniosły 16 942 tys. zł przy zaplanowanej kwocie wpłat 1 742 tys. zł.

W 2021 r., koszty gminnych zakładów budżetowych w relacji do 2020 r. były wyższe o 5,1%. W stosunku do 2020 r. wpłaty gminnych zakładów budżetowych do budżetów gmin zmniejszyły się o 2,2%.

Dane ze sprawozdań rocznych gmin za 2021 r. z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych wskazują, że w gminach, w formie samorządowego zakładu budżetowego realizowano głównie zadania z zakresu gospodarki komunalnej i ochrony środowiska (47,0% przychodów ogółem), gospodarki mieszkaniowej (19,8% przychodów ogółem), wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz i wodę (18,0% przychodów ogółem), kultury fizycznej (7,8% przychodów ogółem) oraz transport i łączność (2,3% przychodów ogółem).

Pozostałe rodzaje działalności jak m.in. rolnictwo i łowiectwo, pomoc społeczna, pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, działalność usługowa, ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody, administracja publiczna oraz handel stanowiły 5,1% przychodów ogółem.

Przychody gminnych samorządowych zakładów budżetowych wg działów

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem	2 661 468	2 683 040	2 793 755	104,1	105,0
w tym:					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 230 901	1 221 139	1 311 900	107,4	106,6
Gospodarka mieszkaniowa	539 270	549 091	554 183	100,9	102,8
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	491 736	471 595	502 413	106,5	102,2
Kultura fizyczna	221 852	232 529	219 143	94,2	98,8
Transport i łączność	50 918	63 952	63 717	99,6	125,1

Źródło: Sprawozdania roczne gmin z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze kosztów ogółem samorządowych zakładów budżetowych największy udział zanotowano w działach: gospodarka komunalna i ochrona środowiska (47,1% kosztów ogółem), gospodarka mieszkaniowa (19,9% kosztów ogółem), wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę (17,8% kosztów ogółem), kultura fizyczna (7,8% kosztów ogółem) oraz transport i łączność (2,3%). Koszty pozostałych rodzajów działalności, jak m.in. rolnictwo i łowiectwo, pomocy społecznej, pozostałych zadań w zakresie polityki społecznej, działalności usługowej, ogrodów botanicznych i zoologicznych oraz naturalnych obszarów i obiektów chronionej przyrody, administracji publicznej oraz handlu stanowiły 5,1% kosztów ogółem.

Koszty gminnych samorządowych zakładów budżetowych wg działów

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem	2 646 677	2 672 878	2 782 401	104,1	105,1
w tym:					
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 227 561	1 220 185	1 309 255	107,3	106,7
Gospodarka mieszkaniowa	537 160	545 837	554 718	101,6	103,3

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)
		tys. zł		%%	
1	2	3	4	5	6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną i gaz	482 726	468 424	496 296	106,0	102,8
Kultura fizyczna	223 867	230 585	217 914	94,5	97,3
Transport i łączność	50 870	63 237	64 406	101,8	126,6

Źródło: Sprawozdania roczne gmin z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Stan środków obrotowych gminnych samorządowych zakładów budżetowych zmniejszył się z 61 636 tys. zł na początku roku do 50 852 tys. zł na koniec roku, tj. o 17,5%.

Wydzielony rachunek dochodów gminnych jednostek budżetowych

Zgodnie z art. 223 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych samorządowe jednostki budżetowe prowadzące działalność określoną w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082, z późn. zm.) gromadzą na wydzielonym rachunku dochody określone w uchwale przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, pochodzące w szczególności:

- ze spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej na rzecz jednostki budżetowej,
- z odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie albo użytkowaniu jednostki budżetowej,
- z działalności polegającej na świadczeniu usług w ramach kształcenia zawodowego w przypadku jednostek budżetowych prowadzących kształcenie zawodowe.

Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa w szczególności:

- jednostki budżetowe, które gromadzą dochody,
- źródła, z których dochody są gromadzone na rachunku,
- przeznaczenie dochodów, z tym, że dochody wraz z odsetkami nie mogą być przeznaczone na finansowanie wynagrodzeń osobowych,
- sposób i tryb sporządzania planu finansowego dochodów i wydatków nimi finansowanych, dokonywania zmian w tym planie oraz ich zatwierdzania.

Wydatki z rachunku mogą być dokonywane do wysokości kwot zgromadzonych dochodów, w ramach planu finansowego. Środki finansowe pozostające na rachunku na dzień 31 grudnia roku budżetowego podlegają odprowadzeniu na rachunek budżetu jednostki samorządu terytorialnego w terminie do dnia 5 stycznia następnego roku.

W ramach wydzielonych rachunków dochodów, o których mowa w art. 223 ustawy o finansach publicznych, gminy zrealizowały w 2021 r. dochody w wysokości 290 973 tys. zł. W stosunku do planu dochody gmin zostały wykonane w 66,6%.

Dochody i wydatki na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody	203 144	436 876	290 973	66,6	143,2
Wydatki	203 296	437 298	290 789	66,5	143,0
w tym: wpłaty do budżetu	3 748	2 699	3 758	139,3	100,3

Źródło: Sprawozdania roczne gmin z wykonania dochodów i wydatków na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r. zrealizowane wydatki z rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych wyniosły 290 789 tys. zł i były niższe o 33,5% w stosunku do wydatków planowanych na 2021 r. oraz wyższe o 43,0% w stosunku do wydatków wykonanych w 2020 r.

Na koniec 2021 r. stan środków pieniężnych na wydzielonych rachunkach dochodów zwiększył się z 1 480 tys. zł do kwoty 1 662 tys. zł, tj. o 12,3%.

III. Wykonanie budżetów powiatów

W 2021 r. powiaty zrealizowały dochody ogółem w wysokości 36 053 278 tys. zł, a wydatki w wysokości 34 172 719 tys. zł.

Budżety powiatów zamknęły się nadwyżką w wysokości 1 880 558 tys. zł, przy planowanym deficycie 2 204 491 tys. zł.

Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetów powiatów

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody	34 568 622	35 446 064	36 053 278	101,7	104,3
Wydatki	32 313 926	37 650 555	34 172 719	90,8	105,8
Wynik	2 254 696	-2 204 491	1 880 558		

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

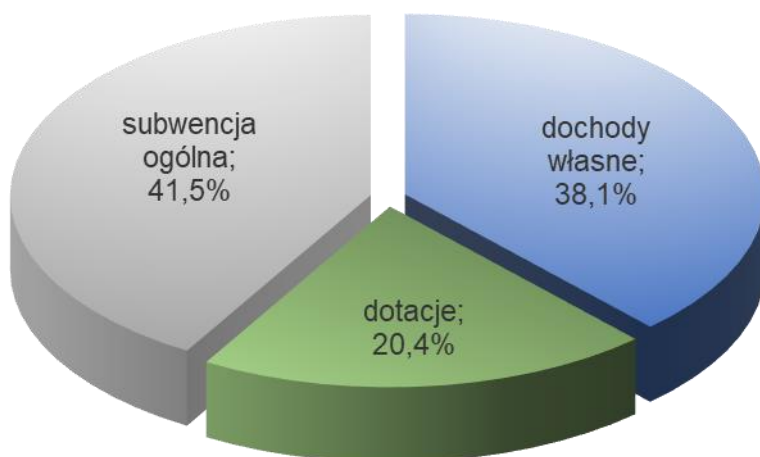
Dochody powiatów

W 2021 r. powiaty wykonały dochody ogółem w wysokości 36 053 278 tys. zł i w porównaniu do 2020 r. były one wyższe o 4,3%.

W 2021 roku, w strukturze dochodów ogółem powiatów dochody własne stanowiły 38,1%, subwencja ogólna 41,5%, a dotacje 20,4%.

W 2021 roku, w stosunku do roku 2020, w dochodach ogółem zmniejszył się udział dochodów własnych o 2,4 punktu procentowego i udział dotacji o 0,3 punktu procentowego, natomiast udział subwencji ogólnej wzrósł o 2,7 punktu procentowego.

STRUKTURA DOCHODÓW POWIATÓW W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2021 r. (Min. Fin.)

Dochody według źródeł pochodzenia

Dochody własne zostały wykonane w 106,3% planu, dotacje w 93,8% planu, a subwencja ogólna w 101,9% wysokości planu.

W porównaniu do 2020 r., dochody własne powiatów zmniejszyły się o 1,8%, natomiast, natomiast dotacje ogółem wzrosły o 2,6%, a subwencja ogólna o 11,5%.

Dochody powiatów według źródeł ich pochodzenia przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	w tys. zł			w %%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM	34 568 622	35 446 064	36 053 278	101,7	100,0	104,3
Razem dochody własne z tego:	13 994 492	12 930 818	13 747 399	106,3	38,1	98,2
podatek dochodowy od osób fizycznych	6 172 761	6 414 628	6 940 195	108,2	19,3	112,4
podatek dochodowy od osób prawnych	241 495	256 025	339 635	132,7	0,9	140,6
dochody z majątku	364 206	377 652	360 825	95,5	1,0	99,1
pozostałe dochody	7 216 030	5 882 513	6 106 744	103,8	16,9	84,6
Dotacje ogółem z tego:	7 157 010	7 827 600	7 343 478	93,8	20,4	102,6
Dotacje celowe	5 489 097	6 329 919	6 153 769	97,2	17,1	112,1
Dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich	1 667 912	1 497 681	1 189 709	79,4	3,3	71,3

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	w tys. zł			w %%		
1	2	3	4	5	6	7
oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich						
Subwencja ogólna	13 417 120	14 687 646	14 962 400	101,9	41,5	111,5

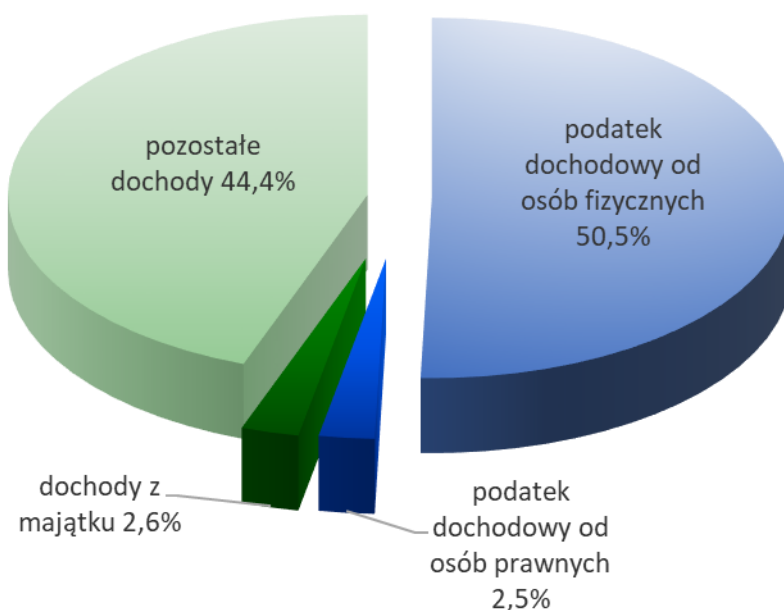
Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r. dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych wyniosły 6 940 195 tys. zł i w porównaniu do 2020 r. uległy zwiększeniu o 12,4%.

W 2021 r. powiaty otrzymały dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych w wysokości 339 635 tys. zł, tj. 132,7% planu. W porównaniu do 2020 r., dochody powiatów z omawianego tytułu były wyższe o 40,6%.

W 2021 r. pozostałe dochody w strukturze dochodów ogółem stanowiły 16,9% i były niższe o 15,4% w porównaniu do 2020 r.

STRUKTURA DOCHODÓW WŁASNYCH POWIATÓW W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2021 r. (Min. Fin.)

W powiatach najistotniejszym źródłem dochodów własnych był podatek dochodowy od osób fizycznych, który stanowił 50,5% dochodów własnych. W porównaniu do 2020 r. jego udział zwiększył się o 6,4 punktu procentowego.

Kolejnym źródłem dochodów własnych mającym bardzo duży wpływ na tworzenie dochodów własnych powiatów były pozostałe dochody, które stanowiły 44,4% ich udziału. Niemniej jednak w porównaniu do 2020 r. ich udział w dochodach własnych zmniejszył się o 7,2 punktu procentowego.

Niewielki udział w tworzeniu dochodów własnych powiatów w 2021 r. miały wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych CIT oraz dochody z majątku, które wyniosły odpowiednio 2,5% i 2,6%. W porównaniu z rokiem poprzedzającym wpływy powiatów z CIT wzrosły o 40,6%, natomiast dochody z majątku zmniejszyły się o 0,9%.

Subwencja ogólna

Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, wszystkie powiaty otrzymują z budżetu państwa subwencję ogólną. Subwencja ogólna dla powiatu składa się z części: oświatowej, wyrównawczej i równoważącej.

W 2021 r. - według danych Ministerstwa Finansów - na rachunki powiatów przekazano środki z tytułu subwencji ogólnej w łącznej wysokości 13 819 620 tys. zł, z tego z tytułu:

- części oświatowej subwencji ogólnej   10 166 281 tys. zł,
- części wyrównawczej subwencji ogólnej   2 867 650 tys. zł,
- części równoważącej subwencji ogólnej   785 689 tys. zł.

Oznacza to, że na rachunki powiatów przekazano 100,0% środków zaplanowanych na ten cel dla tych jednostek.

Stosownie do art. 22 ww. ustawy, część wyrównawcza subwencji ogólnej dla powiatów składa się z kwoty podstawowej i kwoty uzupełniającej.

Kwotę podstawową części wyrównawczej subwencji ogólnej otrzymały powiaty, w których dochód podatkowy na jednego mieszkańca w powiecie był niższy od średniego dochodu podatkowego na 1 mieszkańca wszystkich powiatów (317,61 zł).

Kwotę uzupełniającą części wyrównawczej subwencji ogólnej otrzymały powiaty, w których wskaźnik bezrobocia w powiecie, obliczony jako iloraz stopy bezrobocia w powiecie i stopy

bezrobocia w kraju, był wyższy od 1,10. Im wyższy był ten wskaźnik, tym wyższa była kwota uzupełniająca w przeliczeniu na jednego mieszkańca danego powiatu.

W 2021 r. część wyrównawczą otrzymało 288 powiatów.

Część równoważącą subwencji ogólnej otrzymało 312 powiatów, po dokonaniu podziału na podstawie art. 23a wyżej wymienionej ustawy, tj. między powiaty:

- 1) z uwzględnieniem wydatków na rodziny zastępcze wykonanych w 2019 r., które w roku tym nie były objęte obowiązkiem dokonywania wpłat do budżetu państwa, lub dla których taka wpłata ustalona była w kwocie niższej od 1 000 000 zł,
- 2) w których nie działał powiatowy urząd pracy, a zadania tej jednostki realizowane były przez inny powiat,
- 3) w których długość dróg powiatowych w przeliczeniu na jednego mieszkańca powiatu była wyższa od średniej długości dróg powiatowych w kraju w przeliczeniu na jednego mieszkańca w kraju,
- 4) w których kwota planowanych dochodów powiatu na 2021 r., ustalona jako suma części wyrównawczej subwencji ogólnej i poszczególnych kwot części równoważącej subwencji ogólnej, pomniejszona o planowaną kwotę wpłaty do budżetu państwa, była niższa od kwoty planowanych dochodów powiatu na 2020 r., obliczonych w analogiczny sposób.

W 2021 r. środki z rezerwy subwencji ogólnej, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w łącznej wysokości 80 107 tys. zł, zostały rozdysponowane pomiędzy 259 powiatów.

Sposób podziału omawianej rezerwy został uzgodniony z reprezentacją jednostek samorządu terytorialnego.

Ponadto, na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, z rezerwy subwencji ogólnej na rachunki budżetów powiatów została przekazana kwota 118 517 tys. zł z przeznaczeniem na dofinansowanie inwestycji na drogach publicznych powiatowych, obejmujących budowę lub przebudowę obiektów inżynierskich, a także zadań inwestycyjnych obejmujących budowę lub przebudowę ciągów drogowych, przebiegających przez obszar co najmniej dwóch jednostek samorządowych (powiatów, województw).

Powyższa rezerwa została rozdysponowana między 73 powiaty, w sposób uzgodniony z ministrem właściwym do spraw transportu oraz stroną samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Dodatkowo w 2021 r. powiaty, na podstawie art. 8 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych

ustaw, otrzymały z budżetu państwa dodatkowe środki z podziału 8 mld zł na uzupełnienie subwencji ogólnej z przeznaczeniem na realizację zadań własnych, w łącznej wysokości 944 156 tys. zł.

Część oświatowa subwencji ogólnej

Część oświatowa subwencji ogólnej, na finansowanie zadań oświatowych realizowanych w 2021 r., o której poinformowano powiaty po ogłoszeniu ustawy budżetowej, przekazana została w wysokości 10 129 952 tys. zł.

Dodatkowo zgodnie z „Kryteriami podziału rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2021” przyjętymi przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, minister właściwy do spraw finansów publicznych – na wniosek ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania – rozdysponował dla poszczególnych powiatów środki w wysokości 41 346 tys. zł (10,3 % łącznej kwoty wymienionej rezerwy).

Środki rezerwy zostały przeznaczone na:

- 1) dofinansowanie z tytułu wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych, polegającego na wzroście liczby uczniów przeliczeniowych w stosunku do danych przyjętych do naliczenia algorytmem części oświatowej subwencji ogólnej na 2021 rok – w kwocie 9 649 tys. zł,
- 2) pomoc jednostkom samorządu terytorialnego w usuwaniu skutków zdarzeń losowych w budynkach szkół i placówek oświatowych publicznych, prowadzonych lub dotowanych przez jednostki samorządu terytorialnego – z wyłączeniem przedszkoli ogólnodostępnych oraz innych form wychowania przedszkolnego – w kwocie 243 tys. zł,
- 3) dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli w szkołach i placówkach oświatowych w trybie art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela albo przechodzących na emeryturę na podstawie art. 88 ustawy - Karta Nauczyciela w związku z art. 20 ww. ustawy Karta Nauczyciela – w kwocie 4 216 tys. zł,
- 4) dofinansowanie wyposażenia w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych w publicznych szkołach podstawowych – w kwocie 184 tys. zł,
- 5) dofinansowanie doposażenia publicznych szkół i placówek oświatowych, prowadzonych lub dotowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, w zakresie pomieszczeń do nauki w nowo wybudowanych budynkach, nowych pomieszczeń do nauki pozyskanych w wyniku adaptacji oraz pomieszczeń dla szkół rozpoczynających kształcenie w nowych zawodach – w kwocie 4 449 tys. zł,

- 6) finansowanie zajęć wspomagających uczniów w opanowaniu i utrwalaniu wiadomości i umiejętności z wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego oraz zajęć z języka mniejszości narodowej, języka mniejszości etnicznej i języka regionalnego - w kwocie 22 198 tys. zł,
- 7) korektę części oświatowej subwencji ogólnej z tytułu błędów statystycznych – w kwocie 47 tys. zł,
- 8) dofinansowanie innych zadań o jednorazowym charakterze nieuwzględnionych w części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2021 – w kwocie 360 tys. zł.

Na rachunki powiatów, według stanu na 31 grudnia 2021 r., przekazane zostały środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej wysokości 10 166 281 tys. zł.

Należy zauważyć, że zgodnie z przepisami obowiązującymi w roku 2021, tj. art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, środki niezbędne do realizacji zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 11 ust. 2-4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, są zagwarantowane w dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zadania oświatowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego są ich zadaniami własnymi. Dochodami samorządów terytorialnych są: dochody własne, subwencja ogólna oraz dotacje celowe z budżetu państwa. Subwencja ogólna (w tym jej część oświatowa) jest zatem jednym ze źródeł dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

Dotacje i płatności z budżetu środków europejskich

Dochody z tytułu dotacji, w tym dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich zostały zrealizowane przez powiaty w wysokości 7 343 478 tys. zł, z tego:

- 1) dotacje i środki przeznaczone na zadania bieżące zrealizowano w kwocie 5 421 740 tys. zł, z tego:
    - a) dotacje z budżetu państwa na zadania bieżące:
      - z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami,
      - własne,
      - przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
      - realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
- zrealizowano w kwocie 4 905 482 tys. zł,

- b) dotacje celowe na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 319 464 tys. zł,
  - c) dotacje celowe realizowane w ramach pomocy finansowej między jednostkami samorządu terytorialnego na zadania bieżące wyniosły 129 665 tys. zł,
  - d) dotacje z funduszy celowych na zadania bieżące zrealizowano w wysokości 18 640 tys. zł,
  - e) środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na zadania bieżące zrealizowano w wysokości 48 489 tys. zł,
- 2) dotacje i środki przeznaczone na zadania inwestycyjne zrealizowano w kwocie 1 921 739 tys. zł, z tego:
- a) dotacje z budżetu państwa na zadania inwestycyjne:
    - własne,
    - przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
    - z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami,
    - realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,zrealizowano w kwocie 800 154 tys. zł,
  - b) dotacje celowe na zadania inwestycyjne wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 56 195 tys. zł,
  - c) dotacje celowe realizowane w ramach pomocy finansowej między jednostkami samorządu terytorialnego na zadania inwestycyjne wyniosły 519 512 tys. zł,
  - d) dotacje z funduszy celowych na zadania inwestycyjne zrealizowano w wysokości 57 493 tys. zł,
  - e) środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na zadania inwestycyjne zrealizowano w wysokości 488 385 tys. zł.

W łącznej kwocie zrealizowanych dotacji, na dotacje na zadania bieżące przypadała kwota 5 421 740 tys. zł, co stanowiło 73,8% otrzymanych przez powiaty dotacji. Dotacje na zadania inwestycyjne łącznie wyniosły 1 921 739 tys. zł i stanowiły 26,2% łącznej kwoty dotacji.

W zrealizowanych przez powiaty w 2021 r. dochodach ogółem, dotacje stanowiły 20,4%, z tego:

- dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich – 3,3%,

- dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań powiatów (własne, z zakresu administracji rządowej oraz realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej) – 12,6%,
- dotacje celowe z tytułu pomocy finansowej między jednostkami samorządu terytorialnego – 1,8%,
- dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego – 1,0%,
- dotacje z funduszy celowych – 0,2%
- środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 – 1,5%.

Wykonanie dotacji oraz płatności z budżetu środków europejskich przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020		Wykonanie 2021		(4:2)	(5:3)
	Ogółem	w tym: bieżące	Ogółem	w tym: bieżące		
	tys. zł		tys. zł		%%	%%
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem dotacje z tego:	7 157 009	5 474 876	7 343 478	5 421 740	102,6	99,0
- przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich*	1 667 912	889 616	1 189 709	576 465	71,3	64,8
- na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami	3 377 804	3 243 220	3 587 178	3 506 257	106,2	108,1
- na zadania własne	924 773	826 801	871 649	769 575	94,3	93,1
- na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	43 333	41 492	57 099	53 185	131,8	128,2
- na zadania realizowane na podstawie porozumień między jedn. samorządu terytorialnego	390 169	332 144	375 659	319 464	96,3	96,2
- na zadania realizowane w ramach pomocy finansowej między jedn. samorządu terytorialnego	655 733	124 695	649 177	129 665	99,0	104,0
- z funduszy celowych	97 285	16 908	76 133	18 640	78,3	110,2
- środki otrzymane z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19	0	0	536 874	48 489		

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W roku 2021 w porównaniu do 2020 r. zwiększeniu uległy dotacje na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej o 28,2%, dotacje przekazane

z funduszy celowych o 10,2%, dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami o 8,1% oraz dotacje na zadania realizowane w ramach pomocy finansowej między jednostkami samorządu terytorialnego o 4,0%.

Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami

Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami zostały zrealizowane przez powiaty w wysokości 3 587 178 tys. zł.

W ogólnej kwocie dochodów wykonanych przez powiaty, dotacje te stanowiły 9,9%, z tego dotacje na zadania bieżące – 9,7%, a na zadania inwestycyjne – 0,2%.

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami w 2021 r., według wybranych ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	4:2	4:3	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	8:7
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:	3 377 804	3 681 429	3 587 178	97,4	106,2	3 534 039	3 506 257	99,2
Rolnictwo i łowiectwo	7 047	10 348	9 163	88,5	130,0	6 667	6 528	97,9
Gospodarka mieszkaniowa	91 656	176 100	110 033	62,5	120,0	115 953	109 886	94,8
Działalność usługowa	253 621	273 101	270 655	99,1	106,7	270 631	268 564	99,2
Administracja publiczna	24 098	30 249	29 279	96,8	121,5	30 249	29 279	96,8
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 763 610	1 784 111	1 781 082	99,8	101,0	1 731 091	1 730 601	100,0
Wymiar sprawiedliwości	68 480	69 348	68 759	99,2	100,4	69 348	68 759	99,2
Ochrona zdrowia	580 357	738 355	727 507	98,5	125,4	722 469	713 471	98,8
Pomoc społeczna	193 266	208 807	206 826	99,1	107,0	196 863	195 537	99,3
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	117 064	125 427	124 375	99,2	106,2	125 185	124 133	99,2
Rodzina	250 330	243 792	241 052	98,9	96,3	243 792	241 052	98,9

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Niższe niż w roku 2020 r. wykonanie dotacji ogółem nastąpiło jedynie w działach Obrona narodowa (spadek o 97,7%), Różne rozliczenia (spadek i 51,4%) oraz Rodzina (spadek o 3,7%).

W 2021 r. istotnie wzrosły dotacje na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami w dziale Leśnictwo z 427 tys. zł w 2020 r. do 6 982 tys. zł w 2021 r. Ponadto w siedmiu działach odnotowano w porównaniu do 2020 r. wzrost tych dotacji o ponad 20,0%. Dotyczy to m.in. działów:

- Ochrona zdrowia wzrost o 147 150 tys. zł (tj. o 25,4%),
- Gospodarka mieszkaniowa wzrost o 18 377 tys. zł (tj. o 20,0%),
- Administracja publiczna - wzrost o 5 181 tys. zł (tj. o 28,7%).

W strukturze wykonania dotacji celowych na zadania z zakresu administracji rządowej dominowały dotacje na zadania bieżące, których udział wyniósł 97,7% ogólnej kwoty.

W strukturze dotacji na zadania bieżące, największy udział miały dotacje w dziale Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (49,4%), w dziale Ochrona zdrowia (20,3%), w dziale Działalność usługowa (7,7%), w dziale Rodzina (6,9%) oraz w dziale Pomoc społeczna (5,6%). Łącznie na zadania bieżące realizowane w tych działach przekazano dotacje w kwocie 3 149 225 tys. zł, co stanowiło 89,9% zrealizowanych dotacji na zadania bieżące.

W ramach dotacji na realizację zadań inwestycyjnych z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, przekazano powiatom ogółem 80 921 tys. zł, w tym najwięcej w następujących działach:

- Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa – 50 481 tys. zł, (co stanowiło 62,4% ogółu tych dotacji),
- Ochrona zdrowia – 14 036 tys. zł (17,3%),
- Pomoc społeczna – 11 289 tys. zł (14,0%).

Udział dotacji celowych na realizowane przez powiaty zadania z zakresu administracji rządowej w poszczególnych działach w 2021 r., w podziale na zadania bieżące i inwestycyjne oraz strukturę dotacji przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Struktura			Udział dotacji celowych		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem, z tego:	100,0	100,0	100,0	100,0	96,0	4,0
Rolnictwo i łowiectwo	0,3	0,2	3,3	100,0	71,2	28,8

Wyszczególnienie	Struktura			Udział dotacji celowych		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Gospodarka mieszkaniowa	3,1	3,1	0,2	100,0	99,9	0,1
Działalność usługowa	7,5	7,7	2,6	100,0	99,2	0,8
Administracja publiczna	0,8	0,8	0,0	100,0	100,0	0,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	49,7	49,4	62,4	100,0	97,2	2,8
Wymiar sprawiedliwości	1,9	2,0	0,0	100,0	100,0	0,0
Ochrona zdrowia	20,3	20,3	17,3	100,0	98,1	1,9
Pomoc społeczna	5,8	5,6	14,0	100,0	94,5	5,5
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3,5	3,5	0,2	100,0	99,8	0,2
Rodzina	6,7	6,9	0,0	100,0	100,0	0,0
Pozostałe działy	0,4	0,5	0,0	100,0	100,0	0,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2021 r. (Min. Fin.)

Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych

Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych powiatów zrealizowano ogółem w wysokości 871 649 tys. zł.

W ogólnej kwocie dotacji otrzymanych na zadania własne, dotacje na zadania bieżące wyniosły 769 575 tys. zł, i stanowiły 88,3% tych dotacji, a dotacje na zadania inwestycyjne zostały zrealizowane w kwocie 102 074 tys. zł, co stanowiło 11,7% tych dotacji.

Dotacje na zadania własne stanowiły 2,4% zrealizowanych dochodów ogółem powiatów, z tego dotacje na zadania bieżące stanowiły 2,1%, a na zadania inwestycyjne 0,3%.

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa na realizowane zadania własne powiatów, według wybranych ważniejszych działów klasyfikacji budżetowej przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	4:3	4:2	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	8:7
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:	924 773	913 745	871 649	95,4	94,3	773 197	769 575	99,5
Transport i łączność	48 761	59 583	46 188	77,5	94,7	22 820	21 903	96,0
Obrona narodowa	1 968	3 751	3 702	98,7	188,1	1 695	1 659	97,9
Oświata i wychowanie	26 483	26 363	25 287	95,9	95,5	23 900	23 268	97,4
Ochrona zdrowia	52 885	92 456	67 765	73,3	128,1	912	884	96,9
Pomoc społeczna	787 320	726 302	723 529	99,6	91,9	723 106	721 210	99,7
Edukacyjna opieka wychowawcza	3 474	2 716	2 646	97,4	76,2	205	135	65,9
Rodzina	2 685	1 331	1 331	100,0	49,6	307	307	100,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Dotacje na zadania własne bieżące zrealizowano w kwocie 769 575 tys. zł. Największy udział w tych dotacjach miały dotacje dla działu - Pomoc społeczna, stanowiące 93,7% dotacji na zadania bieżące ogółem. Dotacje na zadania własne bieżące w tym dziale wynosiły 721 210 tys. zł i przeznaczone zostały głównie na utrzymanie domów pomocy społecznej, pozostałą działalność oraz na powiatowe centra pomocy rodzinie. Powiaty otrzymują dotacje celowe z budżetu państwa na utrzymanie pensjonariuszy, którzy zostali przyjęci do domów pomocy społecznej przed dniem 1 stycznia 2004 r. lub na podstawie skierowań wystawionych przed tym dniem.

Dotacje celowe na realizację inwestycji własnych powiatów przekazano w kwocie 102 074 tys. zł.

Największa część tych dotacji została przekazana w działach:

- Ochrona zdrowia – 66 881 tys. zł,
- Transport i łączność – 24 285 tys. zł.

Obecnie, mechanizm wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w budowie, przebudowie bądź remoncie dróg publicznych realizowany jest głównie poprzez Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg.

Udział dotacji celowych na realizowane przez powiaty zadania własne w poszczególnych działach w 2021 r., w podziale na zadania bieżące i inwestycyjne oraz strukturę dotacji przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem, z tego:	100,0	100,0	100,0	100,0	88,3	11,7
Transport i łączność	5,3	2,8	23,8	100,0	47,4	52,6
Obrona narodowa	0,4	0,2	2,0	100,0	44,8	55,2
Oświata i wychowanie	2,9	3,0	2,0	100,0	92,0	8,0
Ochrona zdrowia	7,8	0,1	65,5	100,0	1,3	98,7
Pomoc społeczna	83,0	93,7	2,3	100,0	99,7	0,3
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,3	0,0	2,5	100,0	5,1	94,9
Rodzina	0,2	0,0	1,0	100,0	23,1	76,9
Pozostałe działy	0,1	0,2	0,9	100,0	17,4	82,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2021 r. (Min. Fin.)

Dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich

Dochody powiatów z tytułu dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich zrealizowane zostały w wysokości 1 189 709 tys. zł, z czego na zadania bieżące przeznaczono 576 465 tys. zł tj. 48,5%, a na zadania inwestycyjne 613 244 tys. zł, tj. 51,5% otrzymanych środków.

Wysokość dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich na zadania własne, według wybranych ważniejszych działów przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	(8:7)
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:	1 667 912	1 497 681	1 189 709	79,4	71,3	705 618	576 464	81,7
Rolnictwo i łowiectwo	129 064	165 105	154 724	93,7	119,9	54 152	53 525	98,8
Przetwórstwo przemysłowe	3 566	14 658	14 749	100,6	413,6	14 658	14 749	100,6
Transport i łączność	234 501	181 358	156 644	86,4	66,8	1 369	456	33,3
Turystyka	15 853	10 363	6 946	67,0	43,8	1 153	555	48,1
Gospodarka mieszkaniowa	16 027	26 509	9 518	35,9	59,4	333	0	0,0
Działalność usługowa	153 537	177 223	152 487	86,0	99,3	35 829	27 660	77,2
Informatyka	32 874	19 989	14 350	71,8	43,7	683	574	84,0
Administracja publiczna	33 359	42 182	29 470	69,9	88,3	6 030	3 583	59,4
Oświata i wychowanie	414 451	457 861	341 515	74,6	82,4	326 902	254 417	77,8
Ochrona zdrowia	63 700	33 675	16 587	49,3	26,0	10 065	3 969	39,4
Pomoc społeczna	210 768	112 730	97 669	86,6	46,3	89 058	79 330	89,1
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	169 210	144 717	120 200	83,1	71,0	134 349	112 761	83,9
Edukacyjna opieka wychowawcza	12 394	20 098	13 869	69,0	111,9	3 710	2 988	80,5
Rodzina	106 657	20 376	20 251	99,4	19,0	14 581	14 692	100,8
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	42 005	33 262	23 533	70,8	56,0	4 756	2 915	61,3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	5 843	23 341	5 884	25,2	100,7	3 756	517	13,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W zdecydowanej większości działów dochody z tytułu w/w dotacji zostały w 2021 r. wykonane poniżej wielkości planowanych. Jedynie w działach Rodzina, Przetwórstwo przemysłowe i Kultura fizyczna wykonanie było bliskie planu. Natomiast w działach Ochrona zdrowia, Gospodarka mieszkaniowa oraz Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego do budżetów powiatów wpłynęło mniej niż połowa planowanych dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich.

Z ogólnej kwoty otrzymanych w 2021 r. dotacji najwięcej środków przeznaczano na realizację zadań w działach:

- Oświata i wychowanie – 341 515 tys. zł, tj. 28,7% dotacji ogółem,
- Transport i łączność – 156 644 tys. zł, tj. 13,2% dotacji ogółem,

- Rolnictwo i łowiectwo – 154 724 tys. zł, tj. 13,0% dotacji ogółem,
- Działalność usługowa – 152 487 tys. zł, tj. 12,8% dotacji ogółem,
- Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej – 120 200 tys. zł, tj. 10,1% dotacji ogółem,
- Pomoc społeczna – 97 669 tys. zł, tj. 8,2% dotacji ogółem.

Na realizację zadań w tych działach powiaty przeznaczyły 1 023 239 tys. zł, tj. 86,0% otrzymanych w 2020 r. dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi i płatności z budżetu środków europejskich.

Pozostałe dotacje celowe

Poza omówionymi wyżej dotacjami celowymi z budżetu państwa, dochodami powiatów były również:

- dotacje z budżetu państwa na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
- dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego,
- dotacje celowe na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie zadań własnych,
- dotacje otrzymane z funduszy celowych,

a ponadto wyodrębnione klasyfikacyjnie w 2021 r. środki pochodzące z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (obejmujące m.in. środki Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych).’

W 2021 r. udział tych dotacji w zrealizowanych przez powiaty dochodach ogółem wynosił 4,7%, w tym środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 – 1,5%. Ogólna kwota otrzymanych przez powiaty dotacji, o których wyżej mowa, wyniosła 1 694 942 tys. zł, w tym 536 874 tys. zł pochodzących z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

W 2021 r. na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej zostały przekazane dotacje powiatom w wysokości 57 099 tys. zł. Porozumienia z organami administracji rządowej dotyczyły głównie zadań zaliczanych do działów: Oświata i wychowanie (80,6%), Administracja publiczna (11,5%) oraz Ochrona zdrowia (3,5%).

Na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego zostały przeznaczone dotacje w wysokości 375 659 tys. zł. Zawierane między jednostkami samorządu terytorialnego porozumienia, dotyczyły w szczególności realizacji

zadań z zakresu działań: Rodzina (36,9%), Transport i łączność (26,8%), Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (24,2%) oraz Oświata i wychowanie (4,3%).

Na zadania własne powiaty otrzymały pomoc finansową z innych jednostek samorządu terytorialnego w wysokości 649 177 tys. zł. Dotacje przekazane w ramach pomocy finansowej były wydatkowane przede wszystkim na realizację zadań w następujących działach: Transport i łączność (88,1%), Ochrona zdrowia (3,9%) oraz Edukacyjna opieka wychowawcza (1,5%).

Z państwowych funduszy celowych zostały przekazane do powiatów dotacje na zadania własne w wysokości 76 133 tys. zł. W dotacjach otrzymanych przez powiaty z funduszy celowych, największy udział miały dotacje w działach: Kultura fizyczna (30,6%), Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (18,1%), Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (16,4%), Oświata i wychowanie (14,9%) oraz Pomoc społeczna (11,3%).

W 2021 r. w dochodach budżetowych powiatów ujęto również środki pochodzące z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w wysokości 536 874 tys. zł, z tego:

- na zadania bieżące – 48 489 tys. zł (9,0%),
- na zadania inwestycyjne – 488 385 tys. zł (91,0%).

W środkach na zadania inwestycyjne 96,3% stanowią środki pochodzące z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w kwocie 470 298 tys. zł.

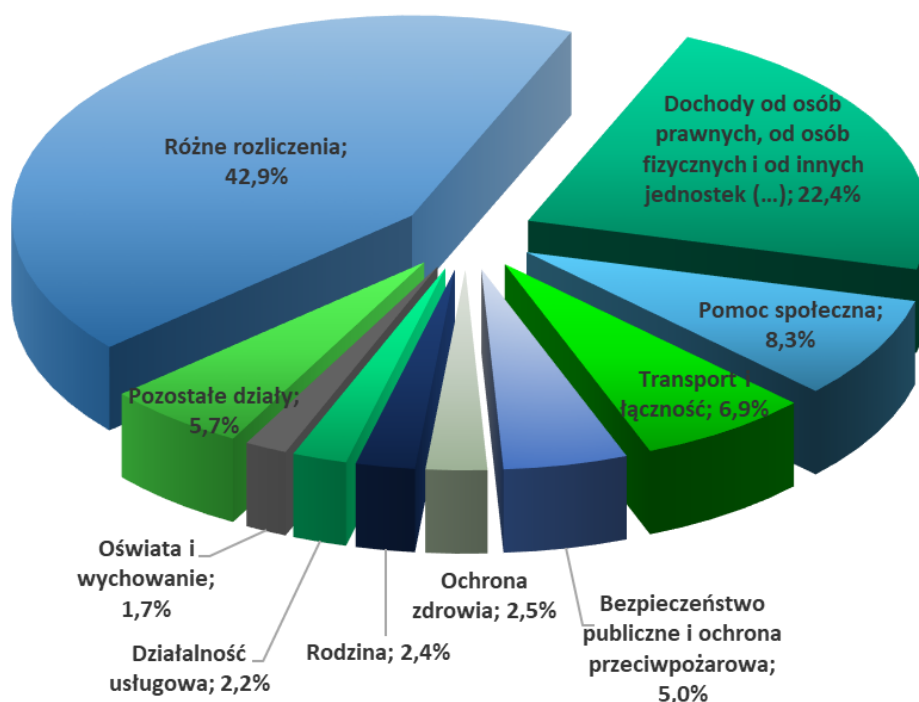
Z uwagi na ujmowanie znacznej części w/w środków w budżetach powiatów w dziale Różne rozliczenia nie jest możliwe wskazanie kierunków ich wydatkowania.

Dochody według działów

W 2021 r. w strukturze dochodów ogółem zrealizowanych przez powiaty, najwyższy udział miały dochody w następujących działach: Różne rozliczenia (42,9%), Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (22,4%), Pomoc społeczna (8,3%) oraz Transport i łączność (6,9%).

Dochody zrealizowane w tych działach stanowiły 80,5% łącznej kwoty dochodów ogółem zrealizowanych przez powiaty.

STRUKTURA DOCHODÓW POWIATÓW WG DZIAŁÓW W 2021 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2021 r. (Min. Fin.)

Dochody powiatów według ważniejszych działów

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
DOCHODY OGÓŁEM w tym:	34 568 622	35 446 064	36 053 278	101,7	104,3
Różne rozliczenia	15 260 654	15 086 373	15 458 374	102,5	101,3
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej (...)	7 137 924	7 422 133	8 071 151	108,7	113,1
Pomoc społeczna	2 977 695	3 017 283	2 974 649	98,6	99,9
Transport i łączność	2 237 957	2 549 137	2 493 544	97,8	111,4
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 803 782	1 810 042	1 809 480	100,0	100,3
Ochrona zdrowia	773 236	938 272	890 757	94,9	115,2
Rodzina	910 106	829 095	862 991	104,1	94,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W dziale Różne rozliczenia plan dochodów został zrealizowany w 102,5%. Dochody te były wyższe o 1,3%, w stosunku do roku 2020. W dziale Różne rozliczenia 89,4% dochodów stanowiły subwencje ogólne z budżetu państwa, natomiast 6,6% stanowiły środki na uzupełnienie dochodów powiatów, o których mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

W 2021 r., w dziale Ochrona zdrowia, powiaty odnotowały dochody wyższe o 15,2%, niż w 2020 r. W dziale Ochrona zdrowia 80,1% środków stanowiły dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat. Z tego tytułu powiaty wykazały dochody w wysokości 713 471 tys. zł.

W 2021 r. dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem, w porównaniu do 2020 r., zwiększyły się o 13,1%, a plan został zrealizowany w 108,7%.

Plan dochodów w dziale Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa został zrealizowany w 100,0% i dochody te były wyższe o 0,3% niż wykonane w 2020 r.

W dziale Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa ujmowane są przede wszystkim kwoty dotacji celowej otrzymanej z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami realizowane przez powiat.

Dochody w dziale Pomoc społeczna w 2021 r. były niższe w porównaniu do 2020 r. i zostały zrealizowane w 98,6% planu. Głównie były to wpływy z usług i dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na realizację bieżących zadań własnych powiatu.

W dziale Rodzina dochody zostały zrealizowane na poziomie 104,1% planu i były niższe o 5,2% w porównaniu do 2020 r. W dziale tym ujmowane są:

- dotacje celowe otrzymane z budżetu państwa na zadania bieżące z zakresu administracji rządowej zlecone powiatom, związane z realizacją dodatku wychowawczego oraz dodatku do zryczałtowanej kwoty stanowiących pomoc państwa w wychowaniu dzieci,
- wpływy z wpłat gmin i powiatów na rzecz innych jednostek samorządu terytorialnego oraz związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów, związków metropolitalnych na dofinansowanie zadań bieżących,
- wpływy z usług,
- dotacje celowe otrzymana z powiatu na zadania bieżące realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu terytorialnego,
- wpływy z różnych dochodów nieobjętych poszczególnymi paragrafami.

Szczegółowe dane dotyczące dochodów ogółem powiatów według działów przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Dochody powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca, według głównych źródeł dochodów, przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Dochody wykonane powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	
	2020	2021
DOCHODY OGÓŁEM	1 339,55	1 399,89
DOCHODY WŁASNE	542,29	533,79
DOTACJE	277,34	285,14
SUBWENCJA OGÓLNA	519,92	580,97

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Stan ludności według GUS na 31 grudnia 2020 r.

W 2021 r. dochody powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 1 399,89 zł i w stosunku do 2020 r. wzrosły o 4,5%.

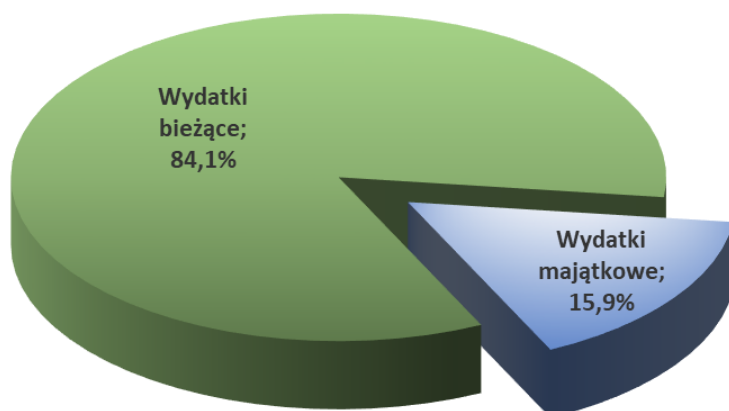
Najwyższy dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosił 2 405,36 zł, tj. 171,8% średnich dochodów w powiatach, zaś najniższy dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosił 827,19 zł, tj. 59,1% średnich dochodów w powiatach.

Dochody powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca według województw ujęte zostały w tablicach załączonych do sprawozdania.

Wydatki powiatów

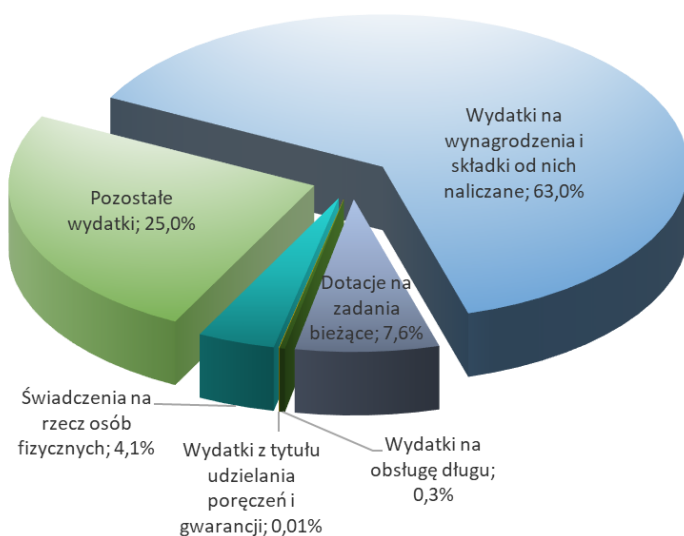
W 2021 r. udział wydatków majątkowych i wydatków bieżących w wydatkach powiatów ogółem wynosił odpowiednio 15,9% i 84,1%.

STRUKTURA WYDATKÓW OGÓŁEM POWIATÓW W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2021 r. (Min. Fin.)

STRUKTURA WYDATKÓW BIEŻĄCYCH POWIATÓW W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze wydatków bieżących powiatów, wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane stanowiły 63,0%, a pozostałe wydatki 25,0%.

Wydatki według ważniejszych rodzajów wydatków

Wydatki powiatów według głównych kierunków ich rozdysponowania

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	w tys. zł			w %%		
1	2	3	4	5	6	7
WYDATKI OGÓŁEM	32 313 926	37 650 555	34 172 719	90,8	100,0	105,8
wydatki majątkowe	5 286 027	7 170 547	5 427 666	75,7	15,9	102,7
- w tym: wydatki na inwestycje	5 196 384	7 059 136	5 324 033	75,4	15,6	102,5
wydatki bieżące, z tego:	27 027 899	30 480 008	28 745 053	94,3	84,1	106,4
- wydatki jednostek budżetowych, z tego:	23 652 260	26 765 437	25 288 401	94,5	74,0	106,9
- wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	16 967 722	18 512 962	18 095 365	97,7	53,0	106,6
- pozostałe wydatki	6 684 537	8 252 475	7 193 035	87,2	21,0	107,6
- dotacje na zadania bieżące	2 064 120	2 290 908	2 174 505	94,9	6,4	105,3
- świadczenia na rzecz osób fizycznych	1 176 144	1 258 290	1 191 309	94,7	3,4	101,3
- wydatki z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	3 906	32 850,80	4 100	12,5	0,0	105,0
- wydatki na obsługę długu	131 470	132 522	86 738	65,5	0,3	66,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r., w porównaniu do 2020 r., wydatki ogółem powiatów były wyższe o 5,8%.

Realizacja wydatków majątkowych w 2021 r., w stosunku do 2020 r., była wyższa o 2,7%, natomiast wydatków bieżących wyższa o 6,4%.

Wydatki majątkowe zrealizowano w 75,7% kwoty zaplanowanej na 2021 r., przy czym wydatki inwestycyjne stanowiły 98,1% wydatków majątkowych oraz 15,6% wydatków ogółem.

W powiatach w strukturze wydatków ogółem największy udział miały wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane, które stanowiły 53,0% wydatków ogółem oraz 63,0% wydatków bieżących.

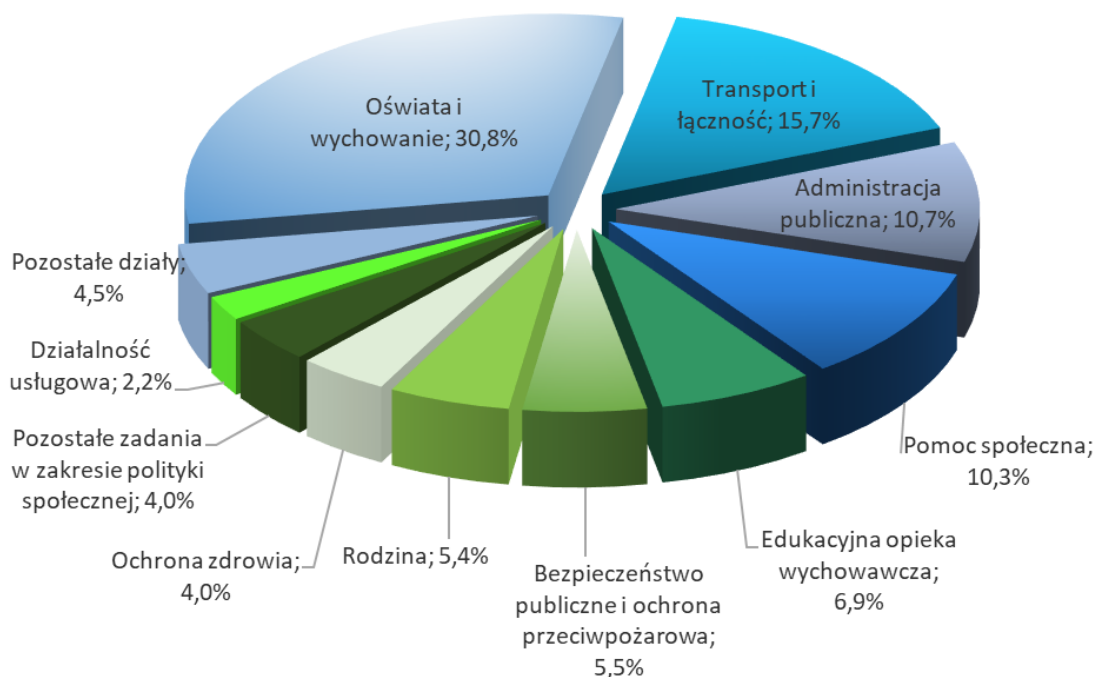
Wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane, w porównaniu do 2020 r., wzrosły o 6,6%.

Wydatki według działów

W strukturze wydatków ogółem powiatów przeważały wydatki w dziale Oświata i wychowanie (30,8%), Transport i łączność (15,7%), Administracja publiczna (10,7%), Pomoc społeczna (10,3%), Edukacyjna opieka wychowawcza (6,9%), Bezpieczeństwo publiczne i ochrona

przeciwpowozarowa (5,5%) oraz Rodzina (5,4). Łącznie wydatki w tych działach stanowiły 85,3% wydatków ogółem.

STRUKTURA WYDATKÓW OGÓŁEM POWIATÓW WG DZIAŁÓW W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2021 r. (Min. Fin.)

Wydatki powiatów według ważniejszych działów zawiera poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
WYDATKI OGÓŁEM	32 313 926	37 650 555	34 172 719	90,8	105,8
w tym:					
Oświata i wychowanie	9 629 546	11 126 307	10 522 555	94,6	109,3
Transport i łączność	5 206 355	6 441 512	5 378 714	83,5	103,3
Administracja publiczna	3 332 355	3 952 228	3 648 488	92,3	109,5
Pomoc społeczna	3 438 040	3 646 181	3 525 550	96,7	102,5
Edukacyjna opieka wychowawcza	2 209 552	2 477 198	2 364 791	95,5	107,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 880 317	1 890 359	1 864 797	98,6	99,2
Rodzina	1 829 898	1 966 477	1 840 110	93,6	100,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Wydatki zrealizowane w dziale Transport i łączność były wyższe o 3,3% w stosunku do roku 2020, a plan został wykonany w 83,5%.

Wydatki ujmowane w dziale Administracja publiczna w 2021 r., w stosunku do 2020 r., wzrosły o 9,5%, przy czym najwyższe wydatki stanowiły wydatki na wynagrodzenia osobowe pracowników.

Wydatki w dziale Oświata i wychowanie wykonano w 94,6% planu. W dziale tym 57,6% wydatków stanowiły wynagrodzenia osobowe pracowników i 10,3% składki na ubezpieczenia społeczne.

W dziale Rodzina wydatki zostały zrealizowane w 93,6% planu i były to w 41,7% wydatki na świadczenia społeczne.

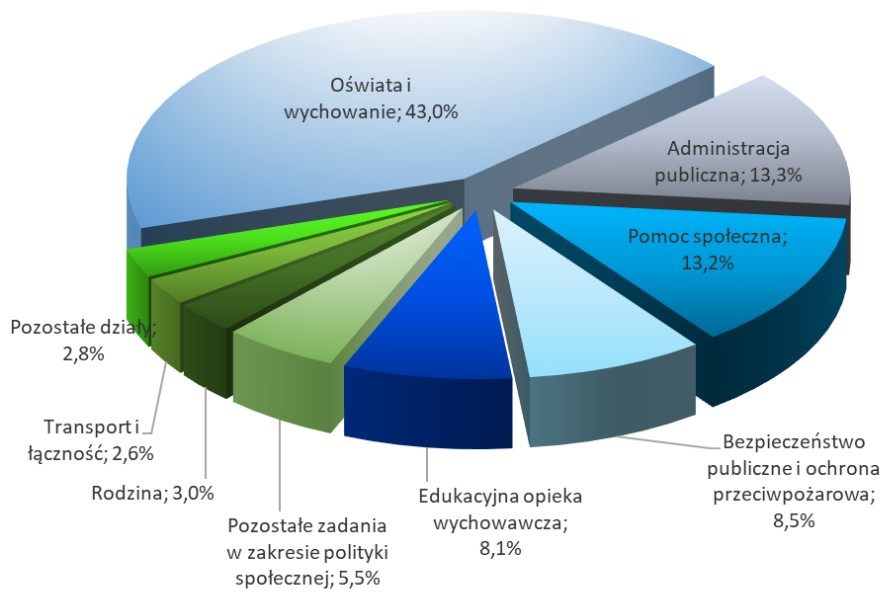
W 2021 r. obowiązkiem wpłat do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej, objęte zostało 21 powiatów, które dokonały wpłat z tego tytułu w wysokości 271 842 tys. zł, realizując 100% kwoty planowanej.

Szczegółowe dane dotyczące wydatków ogółem powiatów według działów przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

Wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane według działów

W 2021 r. wydatki powiatów na wynagrodzenia i składki od nich naliczane wyniosły 18 095 365 tys. zł i były wyższe o 6,6% od wydatków poniesionych na wynagrodzenia i składki od nich naliczane w 2020 r.

**STRUKTURA WYDATKÓW NA WYNAGRODZENIA I SKŁADKI OD NICH
NALICZANE W POWIATACH WG DZIAŁÓW W 2021 R.**

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze wydatków na wynagrodzenia i składki od nich naliczane istotne były wydatki w działach Oświata i wychowanie (43,0%), Administracja publiczna (13,3%), Pomoc społeczna (13,2%), Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (8,5%), Edukacyjna opieka wychowawcza (8,1%). Łącznie w tych działach powiaty zrealizowały 86,1% ogółu wydatków na wynagrodzenia.

Wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane w powiatach według ważniejszych działów, prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
OGÓŁEM	16 967 722	18 512 962	18 095 365	97,7	106,6
w tym:					
Oświata i wychowanie	7 221 055	7 935 383	7 779 599	98,0	107,7
Administracja publiczna	2 254 122	2 516 378	2 412 265	95,9	107,0
Pomoc społeczna	2 302 483	2 422 509	2 387 277	98,5	103,7
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 461 093	1 539 212	1 538 021	99,9	105,3
Edukacyjna opieka wychowawcza	3 372 858	1 500 912	1 467 319	97,8	106,9

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	998 590	1 017 677	987 289	97,0	98,9
Rodzina	504 129	569 909	546 234	95,8	108,4

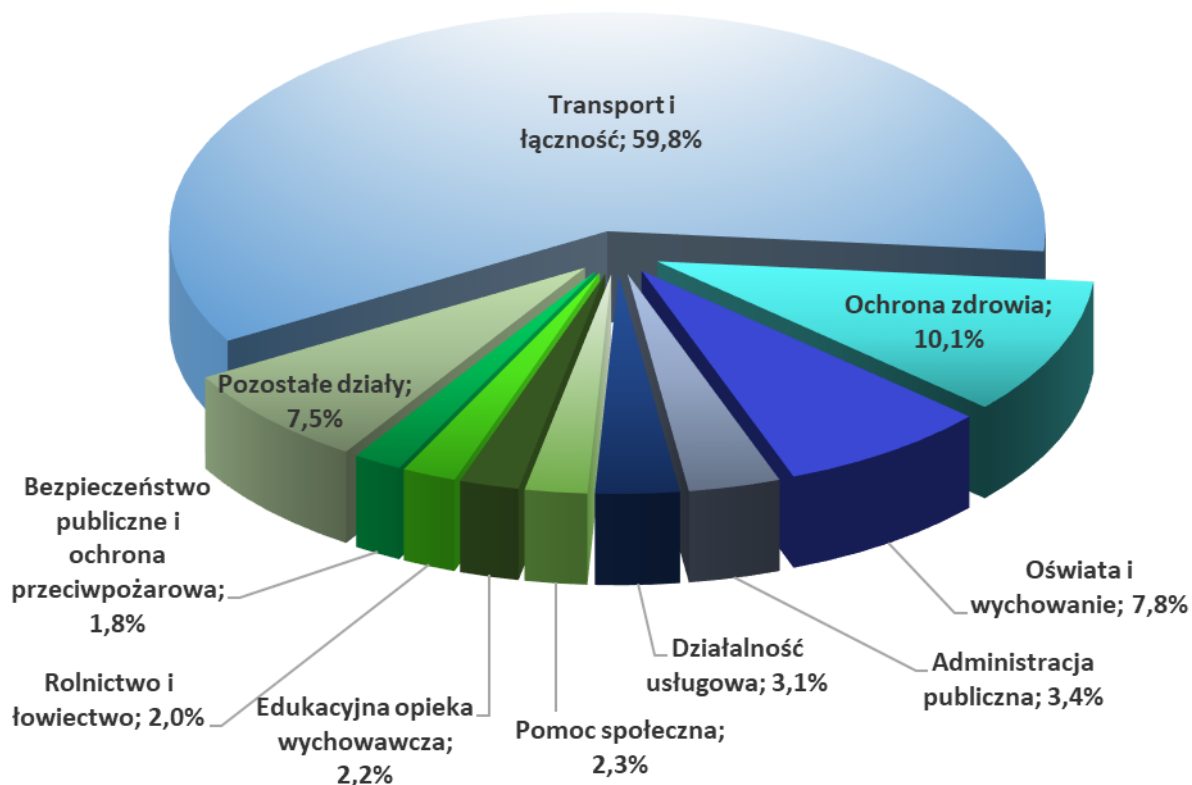
Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2021 r. (Min. Fin.)

Szczegółowe dane dotyczące wydatków powiatów na wynagrodzenia i składek od nich naliczonych według działów przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

Wydatki majątkowe według działów

W 2021 r. zrealizowano wydatki majątkowe w kwocie 5 427 666 tys. zł, w porównaniu do roku 2020, były one wyższe o 2,7%.

STRUKTURA WYDATKÓW MAJĄTKOWYCH W POWIATACH WG DZIAŁÓW W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze wydatków majątkowych powiatów przeważały wydatki w działach: Transport i łączność (59,8%), Ochrona zdrowia (10,1%) oraz Oświata i wychowanie (7,8%). Wydatki w tych działach stanowiły łącznie 77,7% wydatków majątkowych powiatów.

Wydatki majątkowe w powiatach według ważniejszych działów prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
OGÓŁEM	5 286 027	7 170 547	5 427 666	75,7	102,7
w tym:					
Transport i łączność	3 377 239	4 102 930	3 248 093	79,2	96,2
Ochrona zdrowia	519 041	815 327	546 057	67,0	105,2
Oświata i wychowanie	317 575	570 704	420 989	73,8	132,6
Administracja publiczna	135 955	241 594	183 397	75,9	134,9
Działalność usługowa	160 752	199 612	170 244	85,3	105,9
Pomoc społeczna	101 272	162 611	127 232	78,2	125,6
Edukacyjna opieka wychowawcza	98 615	161 614	121 913	75,4	123,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W porównaniu do 2020 r., w roku 2021 największy wzrost wydatków majątkowych odnotowano w następujących działach: Administracja publiczna o 34,9%, Oświata i wychowanie o 32,6%, Pomoc społeczna o 25,6%, Edukacyjna opieka wychowawcza o 23,6%. Wydatki majątkowe zmniejszyły się w dziale Transport i łączność o 3,8%.

Szczegółowe dane dotyczące wydatków majątkowych powiatów według działów przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Wydatki ogółem zrealizowane w przeliczeniu na 1 mieszkańca w powiatach, według kierunków ich rozdysponowania, przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	
	2020	2021
Wydatki ogółem, z tego:	1 252,18	1 326,87
- Wydatki majątkowe	204,84	210,75
- Wydatki bieżące	1 047,35	1 116,12

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Stan ludności według GUS na 31 grudnia 2020 r.

W 2021 r. wydatki powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 1 326,87 zł i były wyższe, w stosunku do 2020 r., o 6,0%, przy czym wydatki majątkowe na mieszkańca wzrosły o 2,9%, a wydatki bieżące na 1 mieszkańca były wyższe o 6,6 %.

Najwyższe wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w powiecie wynosiły 2 422,21 zł, tj. 182,6% średnich wydatków w powiatach, zaś najniższe wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 713,58 zł, tj. 53,8% średnich wydatków w powiatach.

Wydatki powiatów w przeliczeniu na 1 mieszkańca według województw ujęte zostały w tablicach załączonych do sprawozdania.

Wynik budżetów powiatów

Na 2021 r. powiaty planowały deficyt w wysokości 2 204 491 tys. zł i zamknęły budżety nadwyżką w kwocie 1 880 558 tys. zł.

Liczbę powiatów, według relacji wyniku do dochodów w 2021 r., przedstawia tablica:

Wyszczególnienie	Relacja wyniku do dochodów powiatów					
	Razem	poniżej 5%	5-10%	10-15%	15-20%	powyżej 20%
1	2	3	4	5	6	7
Powiaty z nadwyżką budżetową	263	111	95	41	12	4
Powiaty z deficytem budżetowym	51	40	10	1	0	0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2021 r. (Min. Fin.)

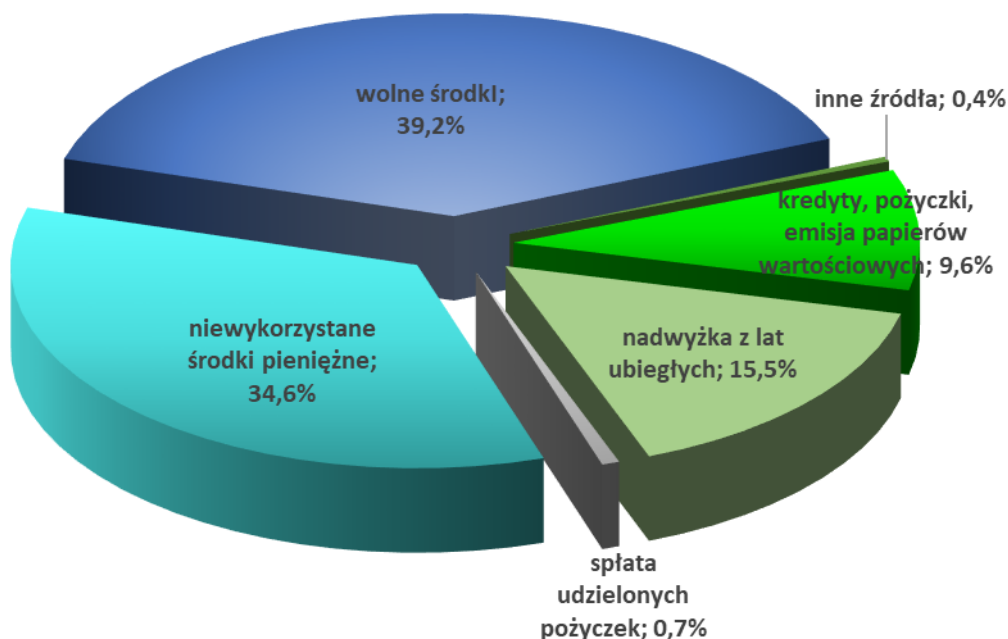
Wśród powiatów, które osiągnęły nadwyżkę budżetową, 78,3% stanowią powiaty, w których wynik w relacji do dochodów jest poniżej 10%.

Natomiast, wśród powiatów z deficytem budżetowym, 78,4% stanowią powiaty, w których wynik w relacji do dochodów wynosi poniżej 5%.

Przychody i rozchody budżetów powiatów

Powiaty w 2021 r. zrealizowały przychody w łącznej wysokości 5 789 606 tys. zł, natomiast rozchody w łącznej kwocie 1 228 076 tys. zł.

STRUKTURA PRZYCHODÓW POWIATÓW W 2021 R.

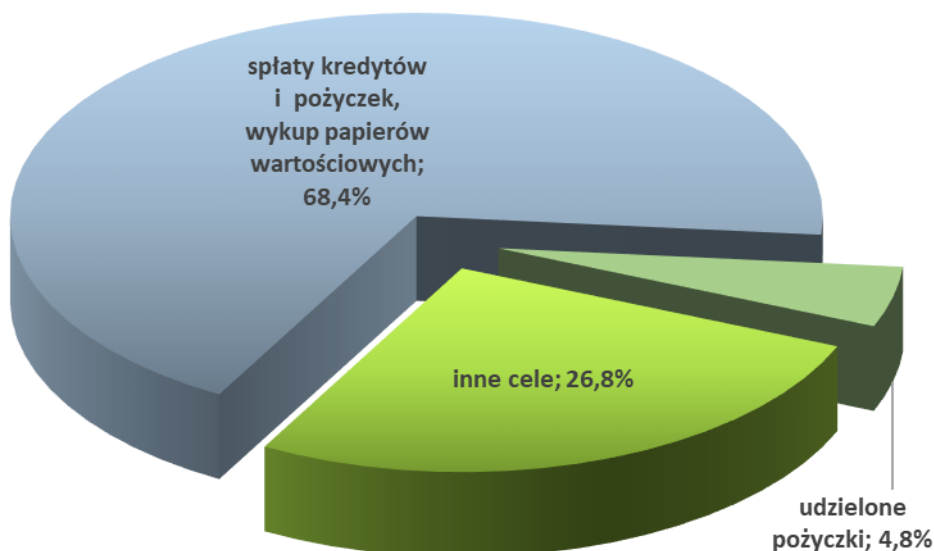
Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów powiatów za 2021 r. (Min. Fin.)

W 2020 r. w strukturze przychodów ogółem, łącznie 98,9% stanowiły przychody z tytułu wolnych środków (39,2%), niewykorzystane środki pieniężne (34,6%), nadwyżka z lat ubiegłych (15,5%) oraz kredyty, pożyczki, emisja papierów wartościowych (9,6%).

Przychody z tytułu wolnych środków, które zgodnie z art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych, należy rozumieć jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych, zwiększyły się o 19,3% w porównaniu do roku 2020.

Przychody z kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych w 2021 roku, w porównaniu do roku 2020, zmniejszyły się o 29,1%.

STRUKTURA ROZCHODÓW POWIATÓW W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów powiatów za 2021 r. (Min. Fin.)

W rozchodach powiatów największy udział miały spłaty kredytów i pożyczek, wykup papierów wartościowych, które stanowiły 68,4% rozchodów ogółem i były wyższe niż przychody z kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych o 51,2%.

Zobowiązania według tytułów dłużnych powiatów

W 2020 roku zobowiązania powiatów wyniosły 6 214 150 tys. zł. W strukturze zobowiązań powiatów największy udział miały kredyty i pożyczki (98,8%).

STRUKTURA ZOBOWIĄZAŃ POWIATÓW W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2021 r. (Min. Fin.)

Zobowiązania powiatów według tytułów dłużnych przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2020	2021	Dynamika
			(3:2)
	tys. zł		%
1	2	3	4
Zobowiązania według tytułów dłużnych	6 505 460	6 214 150	95,5
papiery wartościowe	68 935	74 123	107,5
w tym: długoterminowe	68 935	74 123	107,5
kredyty i pożyczki	6 432 746	6 137 892	95,4
w tym: długoterminowe	6 429 844	6 135 404	95,4
wymagalne zobowiązania	3 780	2 135	56,5
w tym: z tytułu dostaw towarów i usług	37	115	311,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów powiatów za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Na koniec 2021 r., w porównaniu do 2020 r., zadłużenie ogółem powiatów było niższe o 4,5%, w tym z tytułu kredytów i pożyczek o 4,6%.

Zadłużenie z tytułu papierów wartościowych było wyższe o 7,5% od zadłużenia w 2020 roku, natomiast z tytułu zobowiązań wymagalnych niższe o 43,5%.

W 2021 r. udział zadłużenia powiatów w dochodach ogółem powiatów wynosił 17,2%.

Zadłużenie bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych wystąpiło w 314 powiatach.

Udział zobowiązań ogółem bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów z udziałem środków unijnych w dochodach ogółem powiatów wynosił 16,8%.

Liczba powiatów wg poziomu zadłużenia bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych do wykonanych dochodów tych jednostek.

Lata	Liczba jednostek								
	ogółem	zadłużonych	poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%	40%-50%	50%-60%	powyżej 60%
2020	314	305	74	107	70	42	7	2	3
2021	314	303	85	103	74	29	9	0	3

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów powiatów za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Liczba powiatów w przedziale o zadłużeniu do 30% dochodów ogółem stanowiła 86,5% powiatów zadłużonych.

W 2021 r., według danych zawartych w uchwałach jednostek samorządu terytorialnego w sprawie wieloletnich prognoz finansowych (stan bazy na 30 listopada 2021 r.), indywidualnego wskaźnika spłaty zadłużenia, określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych, nie spełniał 1 powiat (0,3% powiatów).

Przychody i koszty powiatowych samorządowych zakładów budżetowych

W 2021 r. przychody i koszty powiatowych samorządowych zakładów budżetowych przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Przychody	72 464	86 993	83 176	95,6	114,8
w tym: dotacje z budżetu	22 360	21 582	20 741	96,1	92,8
Koszty	71 952	87 393	82 231	94,1	114,3
Podatek dochodowy od osób prawnych	49	11	42	377,4	84,7
Wpłaty do budżetu powiatów	93	0	177	-	190,3

Źródło: Sprawozdania roczne powiatów z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Przychody powiatowych samorządowych zakładów budżetowych w 2021 r. wyniosły 83 176 tys. zł, w tym dotacje z budżetu wynosiły 20 741 tys. zł.

W stosunku do planu, przychody zrealizowano w 95,6%, a dotacje w 96,1%.

W 2021 r., w porównaniu z danymi za 2020 r., przychody powiatowych samorządowych zakładów budżetowych zwiększyły się o 14,8%, a dotacje z budżetu powiatów zmniejszyły się o 7,2%.

Koszty powiatowych samorządowych zakładów budżetowych w 2021 r., w relacji do kosztów wykazanych w 2020 r., zwiększyły się o 14,3%.

Koszty powiatowych zakładów budżetowych wyniosły 82 231 tys. zł i były niższe o 5,9% od kwot planowanych. W 2021 r. powiatowe samorządowe zakłady budżetowe dokonały wpłat nadwyżki środków obrotowych do budżetu w wysokości 177 tys. zł.

W 2021 r. powiaty, w formie samorządowego zakładu budżetowego, realizowały zadania i osiągnęły przychody w działach: Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej (61,9% przychodów ogółem), Transport i łączność (22,7% przychodów ogółem), Pomoc społeczna (9,9% przychodów ogółem), Gospodarka mieszkaniowa (3,7% przychodów ogółem) oraz Kultura fizyczna (1,8% przychodów ogółem).

Przychody powiatowych samorządowych zakładów budżetowych wg działów

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem, z tego:	72 464	86 993	83 176	95,6	114,8
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	47 646	52 931	51 507	97,3	108,1
Transport i łączność	14 437	19 503	18 892	96,9	130,9
Pomoc społeczna	6 749	8 907	8 251	92,6	122,3
Gospodarka mieszkaniowa	2 862	3 057	3 026	99,0	392,9
Kultura fizyczna	770	2 595	1 501	57,8	52,4

Źródło: Sprawozdania roczne powiatów z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze kosztów dział Pozostałe zadania z zakresu polityki społecznej stanowił 62,5%, Transport i łączność – 22,0%, Pomoc społeczna – 9,8% Gospodarka mieszkaniowa – 3,8% oraz Kultura fizyczna – 1,9%.

Koszty powiatowych samorządowych zakładów budżetowych wg działów

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem z tego:	71 952	87 393	82 231	94,1	114,3
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	46 749	53 190	51 414	96,7	110,0
Transport i łączność	14 419	19 597	18 077	92,2	125,4
Pomoc społeczna	6 614	8 907	8 055	90,4	121,8
Gospodarka mieszkaniowa	2 770	3 194	3 138	98,3	113,3
Kultura fizyczna	1 400	2 505	1 547	61,8	110,5

Źródło: Sprawozdania roczne powiatów z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Stan środków obrotowych powiatowych samorządowych zakładów budżetowych zwiększył się z 2 328 tys. zł na początku roku do wysokości 2 975 tys. zł na koniec roku.

Wydzielony rachunek dochodów powiatowych jednostek budżetowych

W świetle przepisu art. 229 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r. poz. 821, z późn. zm.) art. 223 ustawy o finansach publicznych ma również zastosowanie w powiatach do całodobowych placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

W ramach wydzielonych rachunków dochodów, o których mowa w art. 223 ustawy o finansach publicznych, powiaty zrealizowały w 2021 r. dochody w wysokości 49 013 tys. zł, co stanowiło 65,8% dochodów planowanych. Dochody wykonane w 2021 r. były wyższe o 19,4% od dochodów wykonanych w 2020 r.

Dochody i wydatki na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody	41 048	74 457	49 013	65,8	119,4
Wydatki	41 269	75 076	48 955	65,2	118,6
w tym : wpłaty do budżetu	3 359	2 794	3 197	114,4	95,2

Źródło: Sprawozdania roczne powiatów z wykonania dochodów i wydatków na rachunku z art. 223 ust.1 za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin)

Zrealizowane wydatki wyniosły 48 955 tys. zł i były niższe o 34,8% niż planowano, a dokonane wpłaty do budżetu powiatów były wyższe o 14,4% niż zakładano to w planie na 2021 r. W porównaniu do 2020 r., wydatki powiatów na wydzielonych rachunkach zwiększyły się o 18,6%, a wpłaty do budżetów powiatów zmniejszyły się o 4,8%.

Stan środków obrotowych na wydzielonych rachunkach dochodów zwiększył się z 1 809 tys. zł na początku roku do wysokości 1 867 tys. zł tj. o 3,2% na koniec 2021 r.

IV. Wykonanie budżetów miast na prawach powiatu

Zbiorcze dane dotyczące wykonania budżetów miast na prawach powiatu przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody	100 314 429	108 010 280	111 045 555	102,8	110,7
Wydatki	103 502 168	115 172 487	108 203 486	93,9	104,5
Wynik	-3 187 739	-7 162 207	2 842 069		

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r., miasta na prawach powiatu osiągnęły dochody w kwocie 111 045 555 tys. zł. Jednostki te zrealizowały w tym okresie wydatki w wysokości 108 203 486 tys. zł.

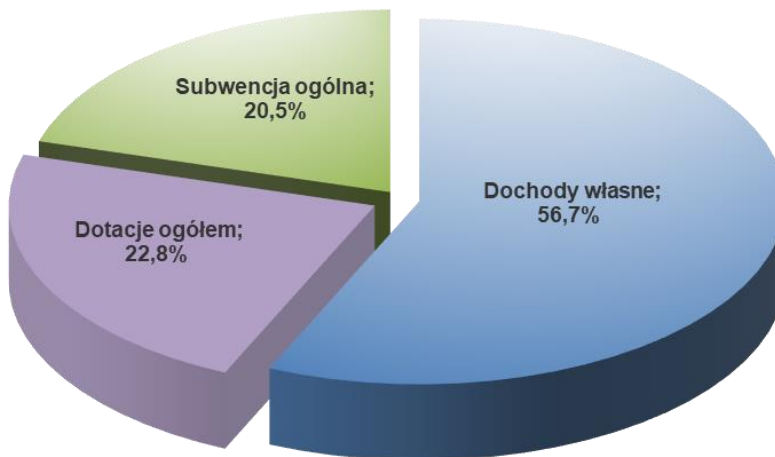
Miasta na prawach powiatu zamknęły swoje budżety nadwyżką w wysokości 2 842 069 tys. zł, przy planowanym deficycie w wysokości 7 162 207 tys. zł.

Dochody miast na prawach powiatu

W strukturze dochodów ogółem miast na prawach powiatu, dochody własne stanowiły 56,7%, dotacje 22,8%, a subwencja ogólna 20,5%.

STRUKTURA DOCHODÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r., w stosunku do roku 2020, zwiększył się udział subwencji w dochodach ogółem o 1,8 punktu procentowego, dochodów własnych o 0,8 punktu procentowego, natomiast udział dotacji zmniejszył się o 2,6 punktu procentowego.

Dochody według źródeł pochodzenia

Dochody ogółem miast na prawach powiatu w 2021 r., w porównaniu do 2020 r., wzrosły o 10,7%. Dynamika dochodów własnych wynosiła 112,2%, dotacji 99,5%, a subwencji ogólnej 121,3%.

Dochody własne miast na prawach powiatu zrealizowane zostały w 105,3% planu rocznego, dochody z tytułu dotacji w 96,1% planu, a z tytułu przekazanej z budżetu państwa łącznej kwoty subwencji ogólnej zostały zrealizowane w 104,1% rocznych kwot zaplanowanych przez te jednostki.

Dochody miast na prawach powiatu, według źródeł ich pochodzenia

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM						
z tego:	100 314 429	108 010 280	111 045 555	102,8	100,0	110,7
Dochody własne						
z tego:	56 075 155	59 764 580	62 942 160	105,3	56,7	112,2

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
- podatek dochodowy od osób prawnych	2 605 179	2 674 072	3 116 589	116,5	2,8	119,6
- podatek dochodowy od osób fizycznych	24 162 402	25 619 993	27 272 768	106,5	24,6	112,9
- podatek rolny	21 653	22 515	22 790	101,2	0	105,3
- podatek od nieruchomości	9 226 682	9 835 187	9 989 809	101,6	9,0	108,3
- podatek leśny	4 578	4 606	4 627	100,5	0	101,1
- podatek od środków transportowych	347 092	358 280	343 869	96	0,3	99,1
- podatek od osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą opłacaną w formie karty podatkowej	30 284	49 155	91 596	186,3	0,1	302,5
- podatek od spadków i darowizn	171 080	178 579	230 475	129,1	0,2	134,7
- podatek od czynności cywilnoprawnych	1 590 781	1 700 145	2 460 004	144,7	2,2	154,6
- opłata skarbową	312 002	334 502	369 119	110,3	0,3	118,3
- opłata eksploatacyjna	9 983	9 581	9 281	96,9	0	93,0
- opłata targowa	17 643	133	346	260,2	0	2,0
- dochody z majątku	4 061 242	5 041 182	5 096 536	101,1	4,6	125,5
- pozostałe dochody	13 514 554	13 936 651	13 934 350	100,0	12,5	103,1
Dotacje ogółem z tego:	25 447 767	26 353 858	25 313 482	96,1	22,8	99,5
- Dotacje celowe ogółem	20 706 396	21 151 026	21 199 513	100,2	19,1	102,4
- Przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich	4 741 371	5 202 832	4 113 969	79,1	3,7	86,8
Subwencja ogólna	18 791 507	21 891 842	22 789 913	104,1	20,5	121,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Najistotniejszymi źródłami dochodów własnych w 2021 r. były: dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, stanowiące w strukturze tych dochodów 43,3%, pozostałe dochody stanowiące 22,1% oraz dochody z podatku od nieruchomości stanowiące 15,9%.

W 2021 r. udział miast na prawach powiatu we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych wynosił: w części gminnej 38,23%, w części powiatowej 10,25%.

W 2021 r. udziały miast na prawach powiatu we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, w części gminnej i w części powiatowej, wynosiły łącznie 27 272 768 tys. zł i były wyższe o 12,9% niż w 2020 r.

W 2021 r., w porównaniu do 2020 r., miasta na prawach powiatu zrealizowały wyższe dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych o 19,6%, z tytułu podatku od nieruchomości wyższe o 8,3%, a pozostałe dochody wyższe o 3,1%.

Skutki obniżenia górnych stawek podatków, udzielonych ulg i zwolnień oraz decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy - Ordynacja podatkowa

W wyniku obniżenia górnych stawek podatków, udzielenia ulg i zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) oraz podjęcia decyzji o umorzeniu, rozłożeniu na raty i odroczeniu terminu płatności, w 2021 r. do budżetów miast na prawach powiatu nie wpłynęła kwota 812 529 tys. zł, co stanowiło 0,7% dochodów ogółem. Natomiast w odniesieniu do wykonanych dochodów własnych kwota ta stanowiła 1,3%.

Skutki udzielonych przez miasta na prawach powiatu w 2021 r. ulg i zwolnień prezentuje poniższe zestawienie:

ROK 2020 ZOSTAWIŁO:

Wyszczególnienie	Wykonanie	RAZEM ULGI (4+5+6+7)	z tego:				Wskaźnik (3:2)
			Obniżenie górných stawek podatków	Ułgi i zwolnienia (bez ulg i zwolnień ustawowych)	Umorzenie zaległości podatkowy ch	Rozłożenia na raty, odroczenia terminu płatności	
tys. zł							%%
1	2	3	4	5	6	7	8
DOCHODY OGÓŁEM	111 045 555	812 529	526 092	155 060	38 940	92 437	0,7
DOCHODY WŁASNE, w tym:	62 942 160	812 529	526 092	155 060	38 940	92 437	1,3
- podatek rolny	22 790	679	605	8	17	49	3,0
- podatek od nieruchomości	9 989 809	477 509	234 525	131 633	34 116	77 235	4,8
- podatek leśny	4 627	27	0	25	1	0	0,6
- podatek od środków transportowych	343 869	289 687	287 394	298	428	1 566	84,2
- podatek od dział. gosp. osób fiz., opłacany w formie karty podatkowej	91 596	218	0	0	55	163	0,2
- podatek od spadków i darowizn	230 475	7 305	0	0	1 903	5 402	3,2
- podatek od czynności cywilnoprawnych	2 460 004	305	0	0	169	136	0,0
- wpływy z opłaty skarbowej	369 119	5	0	0	5	0	0,0
- wpływy z opłaty eksploatacyjnej	9 281	0	0	0	0	0	0,0

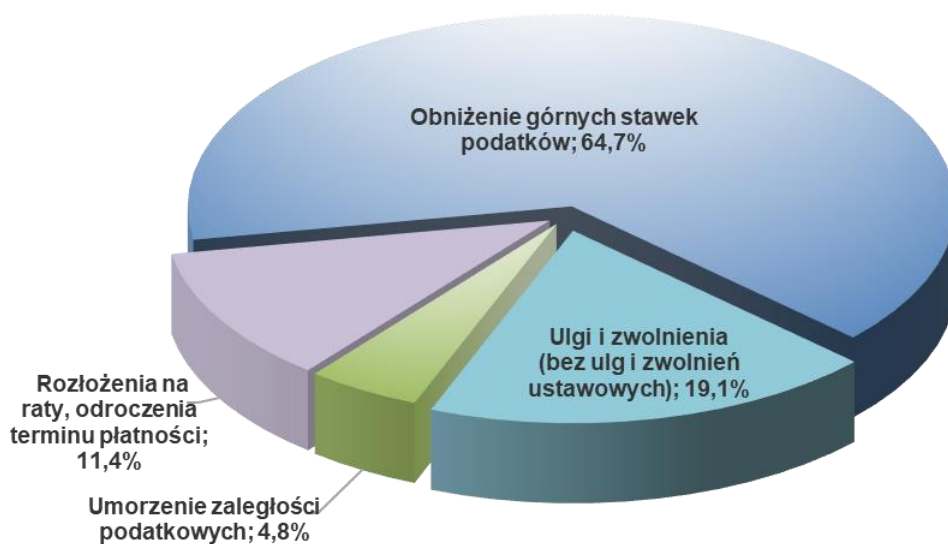
Wyszczególnienie	Wykonanie	RAZEM ULGI (4+5+6+7)	z tego:				Wskaźnik (3:2)
			Obniżenie górných stawek podatków	Ulgi i zwolnienia (bez ulg i zwolnień ustawowych)	Umorzenie zaległości podatkowy ch	Rozłożenia na raty, odroczenia terminu płatności	
	tys. zł						%%
1	2	3	4	5	6	7	8
- wpływy z opłaty targowej	346	32	0	0	1	31	9,2
- dochody z majątku	5 096 536	24	0	24	0	0	0,0
- pozostałe dochody	13 934 350	36 737	3 568	23 072	2 244	7 854	0,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2021 r. (Min. Fin.)

Na łączną kwotę udzielonych przez miasta na prawach powiatu w 2021 r. ulg i zwolnień złożyły się następujące skutki:

- obniżenia górnych stawek podatków stanowiące 64,7%,
- ulgi i zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) stanowiące 19,1%,
- umorzeń zaległości podatkowych stanowiące 4,8%,
- rozłożenia na raty i odroczenia terminu płatności stanowiące 11,4%.

STRUKTURA ULG W MIASTACH NA PRAWACH POWIATU W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2021 r. (Min. Fin.)

W łącznej kwocie obniżenia górnych stawek podatkowych 54,6% stanowiły skutki obniżenia stawek w podatku od środków transportowych, a 44,6 skutki obniżenia stawek w podatku od nieruchomości.

W łącznej kwocie ulg i zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) 84,9% stanowiły skutki ulg i zwolnień w podatku od nieruchomości.

Najwięcej umorzeń zaległości podatkowych miasta na prawach powiatu dokonały w podatku od nieruchomości (87,6%).

W łącznej kwocie rozłożeń na raty, odroczeń terminu płatności największy udział miały podatek od nieruchomości (83,6%) i podatek od spadków i darowizn (5,8%).

W 2021 r. nadal obowiązywał przepis, na podstawie którego rada gminy mogła wprowadzić - w drodze uchwały - za wybrane miesiące roku 2021, zwolnienia z podatku od nieruchomości wskazanym grupom przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19 (art.15p w ustawie o COVID-19), przy czym rady gmin samodzielnie podejmowały decyzje o zastosowaniu i zakresie wsparcia wobec przedsiębiorców.

Subwencja ogólna

W 2021 r. z tytułu subwencji ogólnej na rachunki miast na prawach powiatu przekazane zostały środki w łącznej wysokości 19 452 219 tys. zł, co stanowiło 100,0% planu i 105,0% kwot przekazanych z tego tytułu w 2020 r.

Na powyższą kwotę subwencji składały się środki z tytułu:

- części oświatowej w wysokości -	18 066 052 tys. zł,
- części wyrównawczej w wysokości -	369 901 tys. zł,
- części równoważącej w wysokości	1 013 103 tys. zł,
- części rekompensującej w wysokości -	3 163 tys. zł.

Należy mieć na uwadze, że miasta na prawach powiatu realizują zadania zarówno gminy, jak i powiatu. Miasta na prawach powiatu uzyskują dochody z analogicznych źródeł jak wszystkie inne gminy, ale również ze źródeł właściwych dla innych powiatów.

Także poszczególne części subwencji ogólnej są ustalane i przekazywane tym miastom odrębnie jako gminie i jako powiatowi.

W 2021 r. część wyrównawczą subwencji otrzymało 29 miast na prawach powiatu, z tego 16 miast zarówno w części gminnej, jak i powiatowej na kwotę 339 878 tys. zł, 2 miasta wyłącznie w części gminnej na kwotę 9 447 tys. zł i 11 miast wyłącznie w części powiatowej na kwotę 20 576 tys. zł.

Część równoważącą subwencji ogólnej otrzymały wszystkie miasta na prawach powiatu. Wszystkie miasta otrzymały tę część subwencji ogólnej w części powiatowej na łączną kwotę 912 655 tys. zł, a 50 miast dodatkowo w części gminnej na łączną kwotę 100 448 tys. zł.

Miasta na prawach powiatu, na obszarze których znajdują się specjalne strefy ekonomiczne - na mocy ustawy z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw – mogły otrzymać część rekompensującą subwencji ogólnej z przeznaczeniem na wyrównanie ubytku dochodów, wynikającego ze zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów, budowli i budynków, które są zajęte na prowadzenie przez przedsiębiorcę, na podstawie zmienionego zezwolenia, działalności gospodarczej na terenie specjalnych stref ekonomicznych.

W 2021 r. część rekompensującą subwencji ogólnej otrzymały 3 miasta na prawach powiatu, tj. Wałbrzych, Legnica i Gliwice. Środki z tytułu tej części subwencji ogólnej, w łącznej kwocie 3 163 tys. zł, zostały przekazane na rachunki tych miast.

W 2021 r. miasta na prawach powiatu otrzymały także środki:

- 1) z rezerwy subwencji ogólnej, o której mowa w art. 36 ust. 4 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, kwotę 112 830 tys. zł - 60 miast na prawach powiatu,
- 2) z rezerwy subwencji ogólnej, o której mowa w art. 26 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego:
  - na dofinansowanie inwestycji na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu, kwotę 108 100 tys. zł – 21 miast na prawach powiatu,
  - na dofinansowanie remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu, kwotę 24 895 tys. zł – 15 miast na prawach powiatu,
  - na utrzymanie rzecznej przeprawy promowej w Świnoujściu, kwotę 25 000 tys. zł.

Środki z powyższych rezerw zostały rozdysponowane przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych w sposób uzgodniony ze stroną samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, a w przypadku drugiej z wymienionych rezerw, także z ministrem właściwym do spraw transportu.

Dodatkowo w 2021 r. 66 miast na prawach powiatu w części gminnej i w części powiatowej, na podstawie art. 8 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw, otrzymało z budżetu państwa dodatkowe środki z podziału 8 mld zł na uzupełnienie subwencji ogólnej z przeznaczeniem na realizację zadań własnych, w łącznej wysokości 3 063 461 tys. zł.

Na podstawie art. 70e i art. 70f ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dodanych ustawą z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 oraz ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dwa miasta na prawach powiatu (Nowy Sącz i Biała Podlaska) otrzymały w 2021 r. 3 407 tys. zł, z podziału kwoty 4 mld zł na uzupełnienie subwencji ogólnej w zakresie inwestycji wodociągowo-kanalizacyjnych, z przeznaczeniem na wsparcie finansowe gmin w zakresie wodociągów i zaopatrzenia w wodę.

Część oświatowa subwencji ogólnej

Część oświatowa subwencji ogólnej, na finansowanie zadań oświatowych realizowanych w 2021 r., o której poinformowano miasta na prawach powiatu po ogłoszeniu ustawy budżetowej, przekazana została w wysokości 17 920 704 tys. zł.

Dodatkowo zgodnie z „Kryteriami podziału rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2021” przyjętymi przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, minister właściwy do spraw finansów publicznych – na wniosek ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania – rozdysonował dla poszczególnych miast na prawach powiatu środki w wysokości 147 093 tys. zł (36,5 % łącznej kwoty wymienionej rezerwy).

Środki rezerwy zostały przeznaczone na:

- 1) dofinansowanie z tytułu wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych, polegającego na wzroście liczby uczniów przeliczeniowych w stosunku do danych przyjętych do naliczenia algorytmem części oświatowej subwencji ogólnej na 2021 rok – w kwocie 69 877 tys. zł,
- 2) pomoc jednostkom samorządu terytorialnego w usuwaniu skutków zdarzeń losowych w budynkach szkół i placówek oświatowych publicznych, prowadzonych lub dotowanych przez jednostki samorządu terytorialnego – z wyłączeniem przedszkoli ogólnodostępnych oraz innych form wychowania przedszkolnego – w kwocie 352 tys. zł,
- 3) dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli w szkołach i placówkach oświatowych w trybie art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela albo przechodzących na emeryturę na podstawie art. 88 ustawy - Karta Nauczyciela w związku z art. 20 ww. ustawy Karta Nauczyciela – w kwocie 9 601 tys. zł,
- 4) dofinansowanie wyposażenia w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych w publicznych szkołach podstawowych – w kwocie 12 971 tys. zł,

- 5) dofinansowanie doposażenia publicznych szkół i placówek oświatowych, prowadzonych lub dotowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, w zakresie pomieszczeń do nauki w nowo wybudowanych budynkach, nowych pomieszczeń do nauki pozyskanych w wyniku adaptacji oraz pomieszczeń dla szkół rozpoczynających kształcenie w nowych zawodach – w kwocie 6 195 tys. zł,
- 6) finansowanie zajęć wspomagających uczniów w opanowaniu i utrwalaniu wiadomości i umiejętności z wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego oraz zajęć z języka mniejszości narodowej, języka mniejszości etnicznej i języka regionalnego - w kwocie 48 097 tys. zł.

Na rachunki miast na prawach powiatu, według stanu na 31 grudnia 2021 r., przekazane zostały środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej wysokości 18 066 052 tys. zł.

Należy zauważyć, że zgodnie z przepisami obowiązującymi w roku 2021, tj. art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, środki niezbędne do realizacji zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 11 ust. 2-4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, są zagwarantowane w dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zadania oświatowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego są ich zadaniami własnymi. Dochodami samorządów terytorialnych są: dochody własne, subwencja ogólna oraz dotacje celowe z budżetu państwa. Subwencja ogólna (w tym jej część oświatowa) jest zatem jednym ze źródeł dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

Dotacje i płatności z budżetu środków europejskich

Dochody z tytułu dotacji, w tym z dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich, w 2021 r. zostały zrealizowane przez miasta na prawach powiatu w kwocie 25 313 481 tys. zł, z tego:

- 1) dotacje z budżetu państwa na zadania bieżące:
    - własne realizowane z dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
    - pozostałe własne,
    - z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami,
    - realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej
- zrealizowano w kwocie 20 264 901 tys. zł,

- 2) dotacje celowe z budżetu państwa na zadania inwestycyjne:
- własne realizowane z dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
  - pozostałe własne,
  - z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami,
  - realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej
- zrealizowano w kwocie 3 635 092 tys. zł,
- 3) dotacje celowe na zadania bieżące wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 457 559 tys. zł,
- 4) dotacje celowe na zadania inwestycyjne wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowano w wysokości 890 tys. zł,
- 5) dotacje na pomoc finansową między jednostkami samorządu terytorialnego na zadania bieżące zrealizowano w wysokości 16 310 tys. zł,
- 6) dotacje na pomoc finansową między jednostkami samorządu terytorialnego na zadania inwestycyjne zrealizowano w wysokości 53 471 tys. zł,
- 7) dotacje z funduszy celowych na zadania bieżące zrealizowano w wysokości 72 791 tys. zł,
- 8) dotacje z funduszy celowych na zadania inwestycyjne zrealizowano w wysokości 132 605 tys. zł,
- 9) środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na zadania bieżące zrealizowano w wysokości 224 455 tys. zł,
- 10) środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na zadania inwestycyjne zrealizowano w wysokości 455 407 tys. zł.

W łącznej kwocie zrealizowanych dotacji, na dotacje na zadania bieżące przypadała kwota 21 036 016 tys. zł, co stanowiło 83,1% otrzymanych dotacji. Dotacje na zadania inwestycyjne łącznie wyniosły 4 277 465 tys. zł i stanowiły 16,9% łącznej kwoty dotacji.

Realizacja dochodów z tytułu dotacji, w tym z dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich w roku 2021 r. jest niższa niż w roku 2020 co wynika z faktu, że jednostki samorządu terytorialnego kończą obecnie swoje projekty w ramach Perspektywy Finansowej 2014 – 2020, co spowodowało uruchomienie niższych środków finansowych na ten cel.

Wykonanie dotacji oraz płatności z budżetu środków europejskich za rok 2021 przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020		Wykonanie 2021		4:2	5:3
	Ogółem	w tym: bieżące	Ogółem	w tym: bieżące		
	tys. zł		tys. zł		%%	%%
1	2	3	4	5	6	7
- Ogółem dotacje z tego:	25 447 767	21 063 184	25 313 481	21 036 016	99,5	99,9
- przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich	4 741 371	701 701	4 113 969	579 250	86,8	82,5
- na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami	18 324 163	18 262 760	18 087 707	18 051 942	98,7	98,8
- na zadania własne, w tym:	1 687 496	1 610 270	1 638 135	1 575 571	97,1	97,8
- dotacje na zadania bieżące gmin z zakresu edukacyjnej opieki wychowawczej finansowane z budżetu państwa w ramach programów rządowych	4 992	4 992	5 673	5 673	113,6	113,6
- na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	50 710	49 457	60 182	58 138	118,7	117,6
- na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	420 042	417 862	458 449	457 559	109,1	109,5
- na pomoc finansową udzieloną między jedn. samorządu terytorialnego	94 257	10 713	69 781	16 310	74,0	152,2
- z funduszy celowych	129 728	10 421	205 396	72 791	158,3	698,5
- środki otrzymane z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19	0	0	679 862	224 455		

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Dochody miast na prawach powiatu z tytułu dotacji ogółem zmniejszyły się w 2021 r., w porównaniu do 2020 r. o 0,5%.

Szczególnie wysoki wzrost - o 58,3% - nastąpił w dotacjach celowych przekazywanych miastom na prawach powiatu na zadania realizowane przy udziale środków z funduszy celowych. Wyższe wykonanie dotacji tj. o 18,7% wystąpiło także na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej. Także wyższe wykonanie dotacji tj. o 9,1% nastąpiło również na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego.

Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, według wybranych ważniejszych działów oraz w podziale na zadania gminne i powiatowe w 2021 r., przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	4:3	4:2	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	8:7
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem z tego:	18 324 163	18 144 507	18 087 707	99,7	98,7	18 106 647	18 051 942	99,7
Zadania gminne, w tym:	16 390 052	16 117 361	16 072 161	99,7	98,1	16 113 119	16 069 402	99,7
Rolnictwo i łowiectwo	4 024	4 001	3 998	99,9	99,4	4 001	3 998	99,9
Administracja publiczna	139 428	172 759	168 740	97,7	121,0	172 759	168 740	97,7
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	66 463	2 792	2 765	99,0	4,2	2 792	2 765	99,0
Oświata i wychowanie	104 772	128 446	125 428	97,7	119,7	128 446	125 428	97,7
Ochrona zdrowia	6 949	3 600	3 451	95,9	49,7	3 525	3 376	95,8
Pomoc społeczna	186 298	201 005	196 680	97,8	105,6	196 891	194 049	98,6
Rodzina	15 878 365	15 603 101	15 569 479	99,8	98,1	15 603 048	15 569 426	99,8
Zadania powiatowe, w tym:	1 934 111	2 027 146	2 015 547	99,4	104,2	1 993 528	1 982 541	99,4
Gospodarka mieszkaniowa	84 552	87 753	85 484	97,4	101,1	87 426	85 166	97,4
Działalność usługowa	78 143	82 874	81 870	98,8	104,8	82 345	81 505	99,0
Administracja publiczna	8 737	11 090	10 665	96,2	122,1	11 090	10 665	96,2
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 280 589	1 297 577	1 297 224	100,0	101,3	1 267 636	1 267 291	100,0
Wymiar sprawiedliwości	30 769	30 944	30 636	99,0	99,6	30 944	30 636	99,0
Oświata i wychowanie	5 189	7 524	6 725	89,4	129,6	7 524	6 725	89,4
Ochrona zdrowia	154 764	219 323	216 510	98,7	139,9	216 995	214 300	98,8
Pomoc społeczna	52 694	55 975	55 165	98,6	104,7	55 557	55 061	99,1
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	90 104	99 241	97 569	98,3	108,3	99 166	97 494	98,3
Rodzina	132 903	128 605	127 534	99,2	96,0	128 605	127 534	99,2

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Z powyższego zestawienia wynika, iż w 2021 r. uzyskane dochody z tytułu dotacji na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami w części dotyczącej zadań gminnych wynosiły 16 072 161 tys. zł, przy czym:

- dotacje na zadania bieżące przekazano w wysokości 16 069 402 tys. zł,
- dotacje na zadania inwestycyjne przekazano w wysokości 2 759 tys. zł.

Dotacje celowe z budżetu państwa w roku 2021 na zadania z zakresu administracji rządowej w miastach na prawach powiatu, w porównaniu do roku 2020, spadły o 1,3%.

Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami zostały zrealizowane przez miasta na prawach powiatu w 99,7% planu.

W dotacjach na realizację zadań z zakresu administracji rządowej w części gminnej, najwięcej środków przeznaczono na zadania z zakresu działu:

- Rodzina (96,9%). W 2021 r. dotacje te przekazano w kwocie 15 569 479 tys. zł.
Dotacje te przeznaczone zostały głównie na wypłatę świadczenia wychowawczego stanowiącego pomoc państwa w wychowaniu dzieci oraz na świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego.
- Na zadania realizowane w dziale Pomoc społeczna przekazano z budżetu państwa kwotę 196 680 tys. zł,
- W dziale Administracja publiczna przekazano z budżetu państwa kwotę 168 740 tys. zł.

Dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej w części powiatowej zrealizowano w kwocie 2 015 547 tys. zł, przy czym dotacje na zadania bieżące wyniosły 1 982 541 tys. zł, a na zadania inwestycyjne 33 006 tys. zł.

W dotacjach na zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami w części powiatowej, największe kwoty przekazano w dziale:

- Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa w tym dziale miasta na prawach powiatu otrzymały dotacje w kwocie 1 297 224 tys. zł (64,4% dotacji ogółem).
Były one przeznaczone głównie na wydatki bieżące i inwestycyjne realizowane w rozdziale Komendy powiatowej Państwowej Straży Pożarnej oraz na wydatki bieżące związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych.
- W dziale Ochrona zdrowia, dotacje przekazano w kwocie 216 510 tys. zł (10,7%), jako wydatki bieżące z przeznaczeniem na składki na ubezpieczenia zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego oraz na wydatki bieżące i inwestycyjne w rozdziale Szpitale ogólne co jest związane ze zwalczaniem i zapobieganiem rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej COVID-19.

- W dziale Rodzina przekazano dotacje w wysokości 127 534 tys. zł (6,3%), które przeznaczone zostały na wydatki bieżące w rozdziale Rodziny zastępcze z przeznaczeniem na rodzinne domy dziecka i rodziny pomocowe oraz na rodziny zastępcze, w rozdziale Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych w tym na usamodzielnienie osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze oraz w rozdziale Wspieranie rodzin.

Udział dotacji celowych na zadania inwestycyjne i bieżące z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami w kwocie dotacji ogółem z zakresu administracji rządowej w poszczególnych działach gospodarki narodowej, w miastach na prawach powiatu w 2021 r., w podziale na zadania gminne i powiatowe przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Zadania gminne	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0
Rolnictwo i łowiectwo	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	0,0
Administracja publiczna	1,0	1,1	0,0	100,0	100,0	0,0
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	0,0	0,0	0,0	100,0	100,0	0,0
Oświata i wychowanie	0,8	0,8	0,0	100,0	100,0	0,0
Ochrona zdrowia	0,0	0,0	2,7	100,0	97,8	2,2
Pomoc społeczna	1,2	1,2	95,4	100,0	98,7	1,3
Rodzina	96,9	96,9	1,9	100,0	100,0	0,0
Zadania powiatowe	100,0	100,0	100,0	100,0	98,4	1,6
Gospodarka mieszkaniowa	4,2	4,3	1,0	100,0	99,6	0,4
Działalność usługowa	4,1	4,1	1,1	100,0	99,6	0,4
Administracja publiczna	0,5	0,5	0,0	100,0	100,0	0,0
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	64,4	63,9	90,7	100,0	97,7	2,3
Wymiar sprawiedliwości	1,5	1,5	0,0	100,0	100,0	0,0
Oświata i wychowanie	0,3	0,3	0,0	100,0	100,0	0,0
Ochrona zdrowia	10,7	10,8	6,7	100,0	99,0	1,0
Pomoc społeczna	2,7	2,8	0,3	100,0	99,8	0,2
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	4,8	4,9	0,2	100,0	99,9	0,1
Rodzina	6,3	6,4	0,0	100,0	100,0	0,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2021 r. (Min. Fin.)

Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań własnych miast na prawach powiatu w 2021 r., według wybranych ważniejszych działów oraz w podziale na zadania gminy i powiatu, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	4:3	4:2	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	8:7
	tys. zł			%%	%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem z tego:	1 687 496	1 656 096	1 638 135	98,9	97,1	1 597 126	1 575 571	98,7
Zadania gminne w tym:	1 426 117	1 457 379	1 447 783	99,3	101,5	1 416 987	1 395 936	98,5
Transport i łączność	480	6 868	6 852	99,8	1 427,5	0	0	
Różne rozliczenia	12 203	13 182	13 182	100,0	108,0	13 135	13 074	99,5
Oświata i wychowanie	542 443	562 225	561 791	99,9	103,6	558 934	558 590	99,9
Pomoc społeczna	798 728	780 710	766 952	98,2	96,0	780 510	766 752	98,2
Edukacyjna opieka wychowawcza	36 424	38 609	32 014	82,9	87,9	38 609	32 014	82,9
Rodzina	32 321	42 583	38 585	90,6	119,4	23 748	23 529	99,1
Kultura fizyczna	331	4 812	5 712	118,7	1 725,7	0	0	
Zadania powiatowe w tym:	261 379	198 716	190 352	95,8	72,8	180 138	179 635	99,7
Transport i łączność	51 292	12 617	6 298	49,9	12,3	0	0	
Oświata i wychowanie	8 921	13 616	13 341	98,0	149,5	9 950	9 675	97,2
Ochrona zdrowia	3 810	2 166	625	28,9	16,4	0	0	
Pomoc społeczna	197 313	170 033	169 833	99,9	86,1	170 023	169 823	99,9

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Otrzymane przez miasta na prawach powiatu w 2021 r. dotacje celowe z budżetu państwa na zadania własne w części dotyczącej zadań gminnych wyniosły 1 447 783 tys. zł.

Z kwoty tej 1 395 936 tys. zł, tj. 96,4% stanowiły dotacje na zadania bieżące, a dotacje na zadania inwestycyjne stanowiły – 51 847 tys. zł, tj. 3,6%.

Biorąc pod uwagę strukturę otrzymanych przez miasta na prawach powiatu dotacji pod względem podziału na zadania gminne i powiatowe, 88,4% dotacji dotyczyło zadań gminnych, a 11,6% zadań powiatowych.

W łącznej kwocie dotacji na bieżące zadania własne miast na prawach powiatu, dotacje na zadania gminne stanowiły 88,6%, a na zadania powiatowe 11,4%.

Otrzymane przez miasta na prawach powiatu w części gminnej dotacje na bieżące zadania własne, przeznaczone były przede wszystkim na:

- pomoc społeczną – 766 952 tys. zł (54,9%) kwoty dotacji na bieżące zadania własne w części gminnej. Dotacje te stanowiły 48,7% łącznej kwoty tych dotacji na zadania własne bieżące dla miast na prawach powiatu. Dotacje na zadania gminne w dziale Pomoc społeczna przeznaczone zostały przede wszystkim na wypłatę zasiłków stałych z pomocy społecznej, zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze, ośrodki pomocy społecznej, pomoc w zakresie dożywiania oraz na składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej,
- w dziale Oświata i wychowanie dotacje na zadania bieżące gminne zostały wykonane w wysokości 558 590 tys. zł (40,0%) kwoty dotacji na bieżące zadania własne w części gminnej. Dotacje te stanowiły 35,5% łącznej kwoty tych dotacji na zadania własne bieżące dla miast na prawach powiatu i zostały przeznaczone na zadania realizowane przez przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, stołówki szkolne i przedszkolne oraz oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych,
- w dziale Edukacyjna opieka wychowawcza dotacje na zadania gminne zostały wykonane w wysokości 32 014 tys. zł (2,3%) kwoty dotacji na bieżące zadania własne w części gminnej. Dotacje te stanowiły 2,0% łącznej kwoty tych dotacji na zadania własne bieżące dla miast na prawach powiatu i zostały przeznaczone na pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym.

W części powiatowej dotacje w dziale Pomoc społeczna na bieżące zadania własne miast na prawach powiatu przekazane zostały w wysokości 169 823 tys. zł i stanowiły 94,5% kwoty wykonanych dotacji w części powiatowej. Przeznaczone zostały głównie na utrzymanie ponadgminnych domów pomocy społecznej, jednostek specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodków interwencji kryzysowej, a także na powiatowe centra pomocy rodzinie oraz ośrodki wsparcia.

Dotacje na własne zadania inwestycyjne przekazano miastom na prawach powiatu w kwocie 62 564 tys. zł, z tego:

- na zadania gminne – 51 847 tys. zł,
- na zadania powiatowe – 10 717 tys. zł.

Strukturę dotacji celowych na dofinansowanie zadań własnych miast na prawach powiatu oraz udział dotacji celowych na zadania inwestycyjne i bieżące przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%					
1	2	3	4	5	6	7
Zadania gminne z tego:	100,0	100,0	100,0	100,0	96,4	3,6
Transport i łączność	0,5	0,0	13,2	100,0	0,0	100,0
Różne rozliczenia	0,9	0,9	0,2	100,0	99,2	0,8
Oświata i wychowanie	38,8	40,0	6,2	100,0	99,4	0,6
Pomoc społeczna	53,0	54,9	0,4	100,0	100,0	0,0
Edukacyjna opieka wychowawcza	2,2	2,3	0,0	100,0	100,0	0,0
Rodzina	2,7	1,7	29,0	100,0	61,0	39,0
Kultura fizyczna	0,4	0,0	11,0	100,0	0,0	100,0
Pozostałe działy	1,5	0,2	40,0	100,0	8,7	91,3
Zadania powiatowe z tego:	100,0	100,0	100,0	100,0	94,4	5,6
Transport i łączność	3,3	0,0	58,8	100,0	0,0	100,0
Oświata i wychowanie	7,0	5,4	34,2	100,0	72,5	27,5
Ochrona zdrowia	0,3	0,0	5,8	100,0	0,0	100,0
Pomoc społeczna	89,2	94,5	0,1	100,0	100,0	0,0
Pozostałe działy	0,2	0,1	1,1	100,0	53,7	46,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2021 r. (Min. Fin.)

Dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich

Dochody miast na prawach powiatu z tytułu dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich w roku 2021 zostały zrealizowane w wysokości 4 113 969 tys. zł, z czego dotacje na zadania bieżące zrealizowane zostały w wysokości 579 250 tys. zł, a na zadania inwestycyjne 3 534 719 tys. zł.

Dotacje na zadania bieżące stanowiły 14,1%, a na zadania inwestycyjne 85,9% otrzymanych dotacji przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich w 2021 roku.

Wysokość dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich na zadania własne, według wybranych ważniejszych działów przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	4:3	4:2	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	8:7
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:	4 741 371	5 202 832	4 113 969	79,1	86,8	717 147	579 250	80,8
Transport i łączność	2 890 109	3 101 819	2 643 325	85,2	91,5	15 299	16 151	105,6
Gospodarka mieszkaniowa	134 356	213 858	102 639	48,0	76,4	4 778	2 466	51,6
Działalność usługowa	61 812	112 331	73 465	65,4	118,9	14 894	10 881	73,1
Administracja publiczna	56 796	57 975	55 997	96,6	98,6	34 930	32 526	93,1
Różne rozliczenia	48 873	45 735	33 161	72,5	67,9	5 156	3 916	76,0
Oświata i wychowanie	451 088	530 598	373 157	70,3	82,7	315 288	252 028	79,9
Pomoc społeczna	130 080	116 354	91 427	78,6	70,3	94 853	79 970	84,3
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	180 689	183 859	126 559	68,8	70,0	158 206	118 493	74,9
Rodzina	71 725	40 268	36 370	90,3	50,7	36 467	34 309	94,1
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	371 108	500 452	335 893	67,1	90,5	9 583	6 350	66,3
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	187 352	175 101	119 079	68,0	63,6	6 551	4 954	75,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r. najwięcej tych środków przekazano w działach:

- Transport i łączność – 2 643 325 tys. zł (64,3% dotacji) z przeznaczeniem głównie na inwestycje na drogach publicznych w miastach na prawach powiatu oraz na organizację lokalnego transportu zbiorowego,
- Oświata i wychowanie – 373 157 tys. zł (9,1% dotacji) w tym na wydatki bieżące przeznaczono kwotę 252 028 tys. zł głównie na realizację zadań przez technika oraz w zakresie pozostałej działalności a na wydatki inwestycyjne kwotę 121 129 tys. zł głównie na realizację inwestycji dotyczących techników, przedszkoli, szkół podstawowych oraz w zakresie pozostałej działalności,
- Gospodarka komunalna i ochrona środowiska – 335 893 tys. zł (8,2% dotacji) środki wydatkowane głównie na zadania inwestycyjne w zakresie ochrony powietrza i klimatu,

gospodarki ściekowej i ochrony wód, utrzymania zieleni w miastach i gminach oraz w zakresie oświetlenia ulic, placów i dróg.

Przekazane dotacje w ww. działach wynosiły 3 352 375 tys. zł i stanowiły 81,5% dotacji.

Pozostałe dotacje celowe

Dochodami miast na prawach powiatu są również dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej, dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, dotacje celowe na pomoc finansową udzieloną między jednostkami samorządu terytorialnego oraz dotacje otrzymane z funduszy celowych, a ponadto wyodrębnione klasyfikacyjnie w 2021 r. środki pochodzące z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (obejmujące m.in. środki Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych).

W 2021 r. łączny udział tych dotacji w dochodach zrealizowanych przez miasta na prawach powiatu wyniósł 1,3%.

Ogólna kwota otrzymanych przez miasta na prawach powiatu dotacji, z tytułów o których mowa wyżej, wyniosła 1 473 670 tys. zł. Dotacje te przeznaczono w szczególności:

- 1) na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego zostały przekazane dotacje w wysokości 458 449 tys. zł. Zawierane między jednostkami samorządu terytorialnego porozumienia dotyczyły w szczególności realizacji zadań z zakresu działów:
  - Transport i łączność 292 654 tys. zł (64,1% tych dotacji), zawierane w tym dziale porozumienia dotyczyły przede wszystkim zadań związanych z organizowaniem lokalnego transportu zbiorowego,
  - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska 45 935 tys. zł (10,0% tych dotacji) zawierane w tym dziale porozumienia dotyczyły pozostałych działań związanych z gospodarką odpadami, gospodarką odpadami komunalnymi oraz działań dotyczących schronisk dla zwierząt,
  - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej 43 798 tys. zł (9,6% tych dotacji) przekazane w szczególności na działalność powiatowych urzędów pracy, rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych, oraz na zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności.
- 2) z funduszy celowych zostały przekazane dotacje w wysokości 205 396 tys. zł. W kwocie tych dotacji, największy udział miały dotacje w działach:

- Gospodarka mieszkaniowa 84 234 tys. zł (41,0%) przeznaczone w szczególności na zadania inwestycyjne w zakresie Społecznych inicjatyw mieszkaniowych oraz pozostałej działalności,
  - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska 60 669 tys. zł (29,5%) przeznaczone na wydatki dotyczące pozostałych działań związanych z gospodarką odpadami,
  - Kultura fizyczna 33 911 tys. zł (16,5% tych dotacji), które przeznaczone zostały w szczególności na inwestycje w zakresie obiektów sportowych, instytucji kultury fizycznej oraz w rozdziale pozostała działalność,
  - Oświata i wychowanie 10 371 tys. zł (5,0%) przeznaczone głównie na wydatki inwestycyjne w zakresie szkół podstawowych oraz liceów ogólnokształcących.
- 3) na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie zadań własnych przeznaczono dotacje w wysokości 69 781 tys. zł i dotyczyły realizacji zadań przede wszystkim w działach:
- Transport i łączność 30 166 tys. zł (43,2% tych dotacji), w ramach którego środki wydatkowano przede wszystkim na drogi publiczne w miastach na prawach powiatu oraz na drogi gminne,
  - Oświata i wychowanie 14 519 tys. zł (20,8%) dotacje wydatkowano głównie na inwestycje w zakresie szkół podstawowych, przedszkoli, liceów ogólnokształcących oraz techników.
- 4) na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej w kwocie 60 182 tys. zł. Dotacje te przekazano przede wszystkim w działach:
- Oświata i wychowanie 39 103 tys. zł (65,0%) na wydatki bieżące na zadania z zakresu pozostałej działalności oraz na dokształcanie i doskonalenie nauczycieli,
  - Administracja publiczna 7 679 tys. zł (12,8%) na wydatki bieżące związane z systemem powiadamiania ratunkowego oraz kwalifikacjami wojskowymi,
  - Działalność usługowa 5 074 tys. zł (8,4%) na wydatki bieżące związane z cmentarzami,
  - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej 3 480 tys. zł (5,8%) z przeznaczeniem na wydatki bieżące na pomoc dla repatriantów.

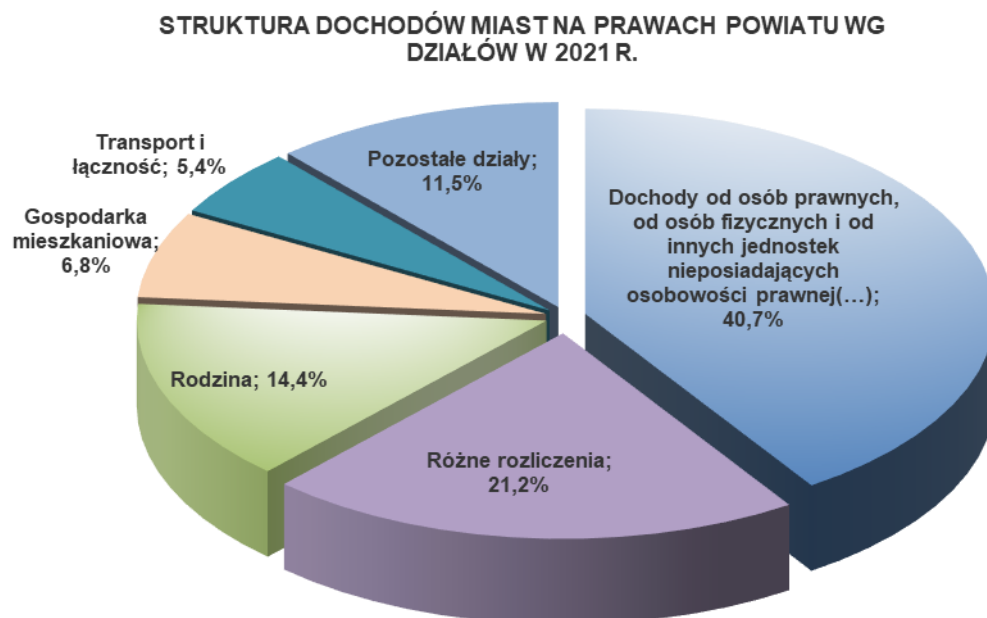
W 2021 r. w dochodach budżetowych miast na prawach powiatu ujęto również środki pochodzące z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w wysokości 679 862 tys. zł, z tego:

- na zadania bieżące – 224 455 tys. zł (33,0%),
- na zadania inwestycyjne – 455 407 tys. zł (67,0%).

W środkach na zadania inwestycyjne 43,6% stanowią środki pochodzące z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w kwocie 173 313 tys. zł.

Z uwagi na ujmowanie znacznej części w/w środków w budżetach miast na prawach powiatu w dziale Różne rozliczenia nie jest możliwe wskazanie kierunków ich wydatkowania.

Dochody według działów

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze dochodów zrealizowanych w 2021 roku przez miasta na prawach powiatu najwyższy udział miały następujące działy: Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (40,7%), Różne rozliczenia (21,2%), Rodzina (14,4%), Gospodarka mieszkaniowa (6,8%) oraz Transport i łączność (5,4%). Dochody zrealizowane w tych działach stanowiły 88,5% łącznej kwoty zrealizowanych dochodów przez miasta na prawach powiatu.

Dochody miast na prawach powiatu, według działów, które w strukturze dochodów ogółem mają największy udział przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem	100 314 429	108 010 280	111 045 555	102,8	110,7
w tym:					
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających	39 715 242	42 240 660	45 244 900	107,1	113,9

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem					
Różne rozliczenia	21 087 763	22 527 526	23 554 185	104,6	111,7
Rodzina	16 348 859	16 092 235	16 042 690	99,7	98,1
Gospodarka mieszkaniowa	5 732 248	7 319 081	7 581 675	103,6	132,3
Transport i łączność	5 851 343	6 570 503	6 026 692	91,7	103,0

Źródło: Sprawozdanie roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Dochody zrealizowane w dziale Różne rozliczenia w 2021 r., w stosunku do 2020 r., wzrosły o 11,7%. W dziale Różne rozliczenia 96,8% dochodów stanowiła subwencja ogólna z budżetu państwa. Znacząco, w stosunku do 2020 r., wzrosły dochody w dziale Gospodarka mieszkaniowa – o 32,3%.

W dziale Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej w 2021 r. dochody miast na prawach powiatu wzrosły o 13,9% i zostały zrealizowane w 107,1% planu.

Szczegółowe dane dotyczące dochodów ogółem miast na prawach powiatu według działów klasyfikacji budżetowej zostały przedstawione w załączniku do sprawozdania.

Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Dochody miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca, według głównych źródeł dochodów, przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Dochody wykonane miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	
	2020	2021
OGÓŁEM		
z tego:	7 976,34	8 876,09
DOCHODY WŁASNE	4 458,72	5 031,09
DOTACJE	2 023,44	2 023,36
SUBWENCJA OGÓLNA	1 494,18	1 821,64

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Stan ludności według GUS na 31 grudnia 2020 r.

W 2021 r. w miastach na prawach powiatu dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 8 876,09 zł i w stosunku do roku 2020 wzrosły o 11,3%.

Najwyższy dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca miasta na prawach powiatu wynosił 19 041,73 zł, tj. 214,5% średnich dochodów w miastach na prawach powiatu, zaś najniższy dochód w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosił 6 628,93 zł, tj. 74,7% średnich dochodów w miastach na prawach powiatu.

Dochody miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca według województw ujęte zostały w tablicach załączonych do sprawozdania.

Wydatki miast na prawach powiatu

W 2021 r. w strukturze wydatków ogółem miast na prawach powiatu, wydatki bieżące stanowiły 85,5%, a wydatki majątkowe 14,5%.

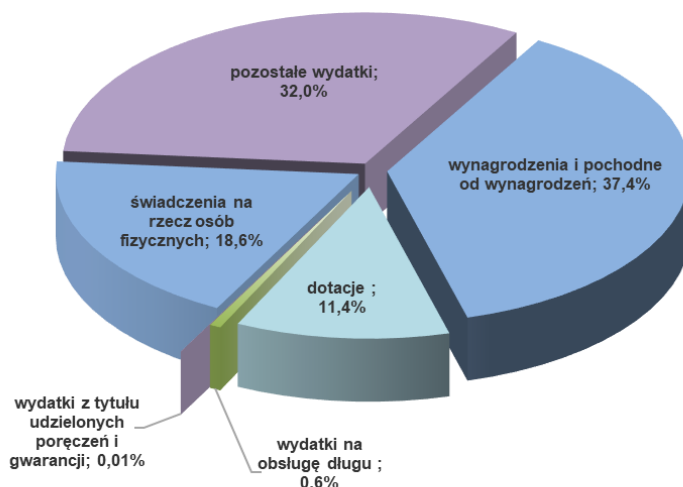
STRUKTURA WYDATKÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2021 r. (Min. Fin.)

W wydatkach bieżących miast na prawach powiatu, wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane stanowiły 37,4%, pozostałe wydatki 32,0%, świadczenia na rzecz osób fizycznych 18,6%.

STRUKTURA WYDATKÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2021 r. (Min. Fin.)

Wydatki według ważniejszych rodzajów wydatków

Łączne wydatki miast na prawach powiatu w 2021 r. zostały zrealizowane w wysokości 108 203 486 tys. zł.

Wydatki miast na prawach powiatu według głównych kierunków ich rozdysponowania, przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
WYDATKI OGÓŁEM	103 502 168	115 172 487	108 203 486	93,9	100,0	104,5
- wydatki majątkowe	15 226 010	19 431 334	15 648 194	80,5	14,5	102,8
- w tym: wydatki na inwestycje	14 059 453	17 549 617	13 895 432	79,2	12,8	98,8
- wydatki bieżące, z tego:	88 276 158	95 741 153	92 555 292	96,7	85,5	104,8
- wydatki jednostek budżetowych, z tego:	60 167 304	66 920 999	64 215 551	96,0	59,3	106,7
- wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	32 508 280	35 176 200	34 647 274	98,5	32,0	106,6
- pozostałe wydatki	27 659 024	31 744 799	29 568 277	93,1	27,3	106,9
- dotacje na zadania bieżące	9 749 915	10 712 486	10 576 018	98,7	9,8	108,5
- świadczenia na rzecz osób fizycznych	17 614 520	17 307 400	17 196 970	99,4	15,9	97,6
- wydatki z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	4 815	70 121	9 262	13,2	0,0	192,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

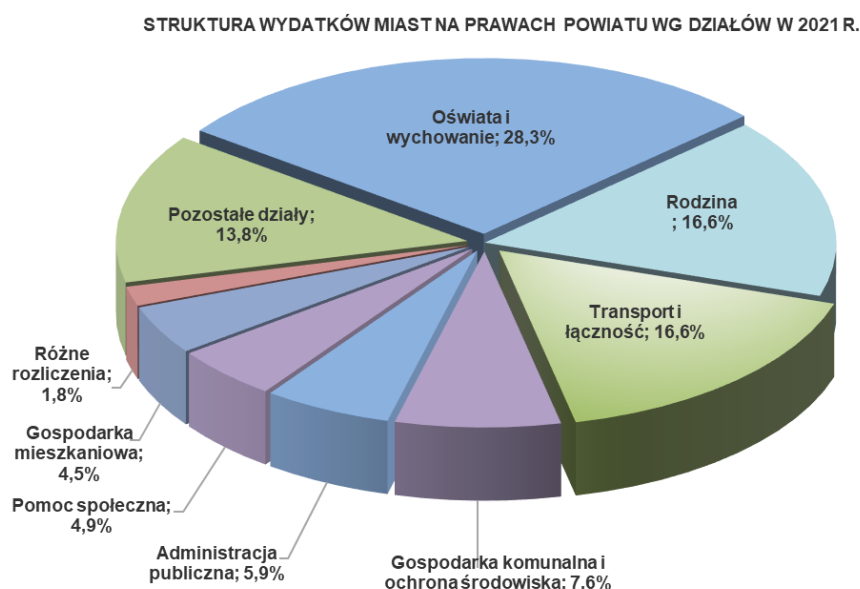
Miasta na prawach powiatu zrealizowały wydatki majątkowe w 2021 r. w kwocie 15 648 194 tys. zł, tj. o 2,8% wyższej w stosunku do kwoty wydatków majątkowych zrealizowanych w 2020 r. Wydatki majątkowe zrealizowano w 80,5% kwoty zaplanowanej na 2021 r., przy czym wydatki inwestycyjne stanowiły 88,8% wydatków majątkowych oraz 12,8% wydatków ogółem.

Wydatki bieżące w odniesieniu do kwoty planowanej na 2021 r. zostały zrealizowane w 96,7% i w porównaniu z 2020 r., były wyższe o 4,8%. W strukturze wydatków bieżących wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane stanowiły 37,4% i były wyższe o 6,6%, w porównaniu do wydatków z tego tytułu poniesionych w 2020 r.

W 2021 r. wydatki miast na prawach powiatu na świadczenia na rzecz osób fizycznych były niższe o 2,4% niż w 2020 r.

Wydatki według działów

W 2021 r. w strukturze działowej wydatków ogółem miast na prawach powiatu przeważały wydatki w następujących działach: Oświata i wychowanie (28,3%), Rodzina (16,6%), Transport i łączność (16,6%), Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (7,7%), Administracja publiczna (5,9%), Pomoc społeczna (4,9%), Gospodarka mieszkaniowa (4,5%). Wydatki miast na prawach powiatu w tych działach stanowiły 84,5% wydatków ogółem.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2021 r. (Min. Fin.)

Wydatki miast na prawach powiatu według ważniejszych działów zawiera poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem, w tym:	103 502 168	115 172 487	108 203 486	93,9	104,5
Oświata i wychowanie	28 387 609	31 574 059	30 631 670	97,0	107,9
Rodzina	18 201 774	18 128 382	17 983 993	99,2	98,8
Transport i łączność	17 230 210	19 906 173	17 936 273	90,1	104,1
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	7 740 693	9 265 380	8 273 325	89,3	106,9
Administracja publiczna	5 955 920	6 805 550	6 333 925	93,1	106,3
Pomoc społeczna	5 148 505	5 485 532	5 311 195	96,8	103,2
Gospodarka mieszkaniowa	4 219 440	5 462 857	4 884 791	89,4	115,8
Różne rozliczenia	1 621 626	2 505 902	1 963 507	78,4	121,1

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r. wpłat do budżetu państwa dokonało 30 miast na prawach powiatu. Jednostki te zrealizowały wpłaty w kwocie 1 905 538 tys. zł, tj. 100% kwoty zaplanowanej na 2021 r. Wydatki te stanowiły 97,0% wydatków w dziale Różne rozliczenia. Wydatki w dziale Różne rozliczenia wzrosły w porównaniu do 2020 r. o 21,1% i zostały wykonane w 78,4% planu.

W 2021 r., w porównaniu do 2020 r., dynamika wydatków w dziale Gospodarka komunalna i ochrona środowiska wyniosła 106,9%.

W dziale Oświata i wychowanie w 2021 r. wydatki wzrosły o 7,9%, w stosunku do 2020 r., i zostały zrealizowane w 97,0% planu.

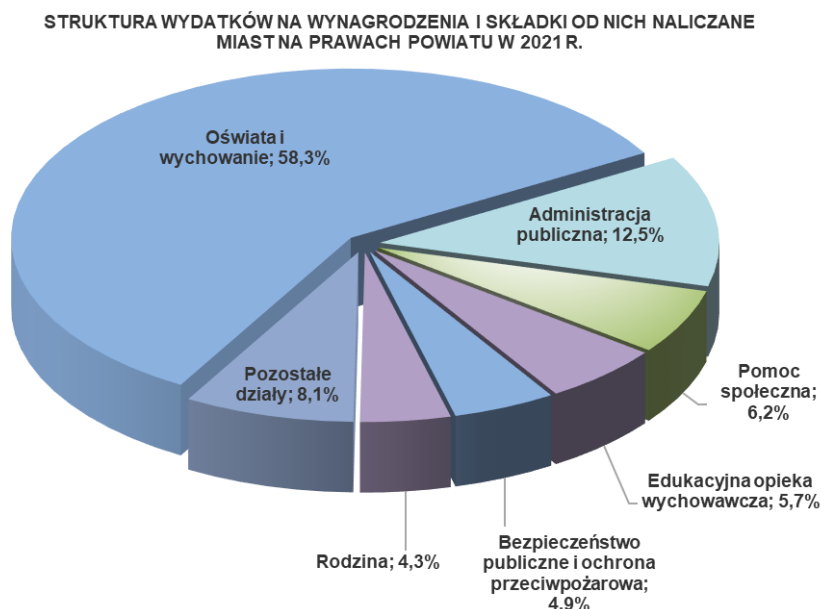
Wydatki w dziale Pomoc społeczna, w 2021 r. w porównaniu do 2020 r, były większe o 3,2% i zostały zrealizowane w 96,8% planu.

W dziale Transport i łączność wydatki zostały zrealizowane w 90,1% i w porównaniu do 2020 r. były większe o 4,1%.

Szczegółowe dane dotyczące wydatków ogółem miast na prawach powiatu według działów klasyfikacji budżetowej zostały przedstawione w tablicach załączonych do sprawozdania.

Wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane według działów

W 2021 r. wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane zostały wykonane w wysokości 34 647 274 tys. zł i były wyższe o 6,6% od wykonania tych wydatków w 2020 r.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze działowej wydatków na wynagrodzenia i składek od nich naliczanych miast na prawach powiatu przeważają wydatki w działach: Oświata i wychowanie (58,3%), Administracja publiczna (12,5%), Pomoc społeczna (6,2%), Edukacyjna opieka wychowawcza (5,7%), Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (4,9%) oraz Rodzina (4,3%). Łącznie w tych działach miasta na prawach powiatu zrealizowały 91,9% wszystkich wydatków na wynagrodzenia i składki od nich naliczane.

Wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane miast na prawach powiatu w ważniejszych działach prezentuje poniższe zestawienie:

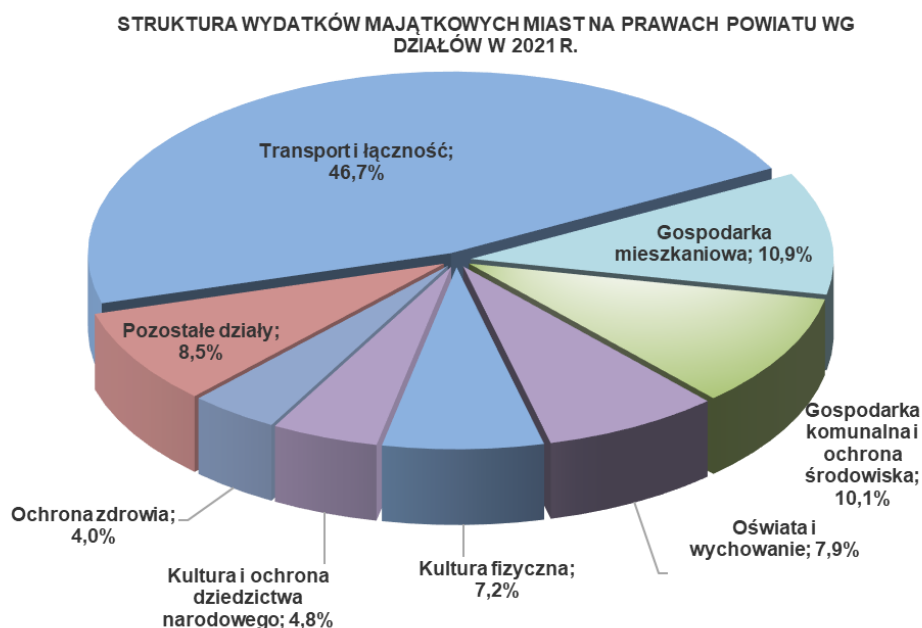
Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem,					
w tym:					
Oświata i wychowanie	18 814 417	20 393 526	20 201 829	99,1	107,4
Administracja publiczna	4 124 450	4 475 908	4 334 775	96,8	105,1
Pomoc społeczna	2 036 180	2 179 426	2 144 031	98,4	105,3

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Edukacyjna opieka wychowawcza	1 846 232	1 985 590	1 960 550	98,7	106,2
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 614 207	1 688 951	1 683 640	99,7	104,3
Rodzina	1 366 537	1 514 986	1 483 859	97,9	108,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Szczegółowe dane dotyczące wydatków na wynagrodzenia i składek od nich naliczanych miast na prawach powiatu według działów klasyfikacji budżetowej zostały przedstawione w tablicach załączonych do sprawozdania.

Wydatki majątkowe według działów

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2021 r. (Min. Fin.)

Przeważająca część środków budżetowych przeznaczonych przez miasta na prawach powiatu na wydatki majątkowe dotyczyła działów: Transport i łączność (46,7%), Gospodarka mieszkaniowa (10,9%), Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (10,1%), Oświata i wychowanie (7,9%), Kultura fizyczna (7,2%), Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (4,8%) oraz Ochrona zdrowia (4,0%).

Łącznie, wydatki majątkowe w tych działach stanowiły 91,5% wszystkich wydatków majątkowych tych jednostek.

Wykonanie wydatków majątkowych w działach, których udział w wydatkach ogółem jest największy prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem, w tym:	15 226 010	19 431 334	15 648 194	80,5	102,8
Transport i łączność	7 235 497	9 035 137	7 308 152	80,9	101,0
Gospodarka mieszkaniowa	1 203 912	2 159 367	1 704 501	78,9	141,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 439 244	2 025 646	1 581 588	78,1	109,9
Oświata i wychowanie	1 424 973	1 540 769	1 231 373	79,9	86,4
Kultura fizyczna	1 168 362	1 263 795	1 121 747	88,8	96,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	803 409	907 981	745 856	82,1	92,8
Ochrona zdrowia	571 107	696 625	621 240	89,2	108,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Miasta na prawach powiatu w 2021 r. wykonały wydatki majątkowe w wysokości 15 648 194 tys. zł, tj. na poziomie wyższym o 2,8% niż wykonanie wydatków majątkowych w 2020 r.

Wyższe wykonanie wydatków majątkowych w 2021 roku w porównaniu do 2020 roku zanotowano w takich działach jak Gospodarka mieszkaniowa, Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, Ochrona zdrowia oraz Transport i łączność. Najwyższy wzrost wydatków majątkowych w porównaniu do wydatków w 2020 roku zanotowano w dziale Gospodarka mieszkaniowa, w którym w porównaniu do 2020 roku poziom wydatków majątkowych był wyższy o 41,6%

Niższe wykonanie wydatków majątkowych wystąpiło w dziale Oświata i wychowanie, Kultura fizyczna i w dziale Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.

Szczegółowe dane dotyczące wydatków majątkowych miast na prawach powiatu według działów klasyfikacji budżetowej zostały przedstawione w załączniku do sprawozdania.

Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Wydatki ogółem zrealizowane w przeliczeniu na 1 mieszkańca w miastach na prawach powiatu, według kierunków ich rozdysponowania, przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wydatki miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	
	2020	2021
Wydatki ogółem z tego:	8 229,81	8 648,92
Wydatki majątkowe	1 210,67	1 250,79
Wydatki bieżące	7 019,13	7 398,13

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)
Stan ludności według GUS na dzień 31 grudnia 2020 r.

W 2021 r. wydatki miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły średnio 8 648,92 zł i w stosunku do 2020 r. wzrosły o 5,1%, przy czym wydatki majątkowe wzrosły o 3,3%, a wydatki bieżące wzrosły o 5,4%.

Najwyższe wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca miasta na prawach powiatu wynosiły 19 689,48 zł, tj. 227,7% średnich wydatków w miastach na prawach powiatu, zaś najniższe wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 6 292,33 zł, tj. 72,8% średnich wydatków w miastach na prawach powiatu.

Wydatki miast na prawach powiatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca według województw ujęte zostały w tablicach załączonych do sprawozdania.

Wynik budżetów miast na prawach powiatu

W 2021 r. budżety miast na prawach powiatu zamknęły się zbiorczo nadwyżką w wysokości 2 842 069 tys. zł, przy planowanym deficycie w wysokości 7 162 207 tys. zł.

Nadwyżkę budżetową wypracowało 49 miast na prawach powiatu, zaś deficyt wystąpił w 17 miastach na prawach powiatu.

Liczbę miast na prawach powiatu, według relacji wyniku do ich dochodów, przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Relacja wyniku do dochodów miast na prawach powiatu					
	Razem	poniżej 5%	5 - 10%	10 - 15%	15 – 20%	powyżej 20%
Miasta na prawach powiatu z nadwyżką budżetową	49	26	23	0	0	0
Miasta na prawach powiatu z deficytem budżetowym	17	15	1	1	0	0

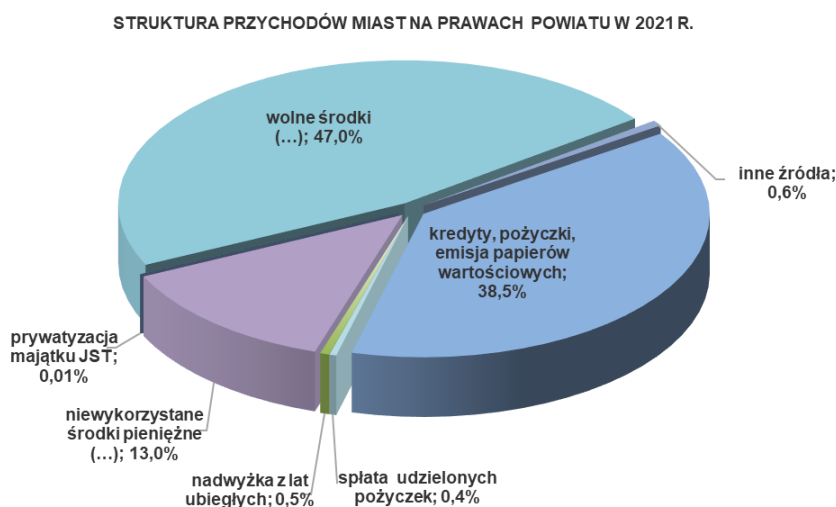
Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r. miasta na prawach powiatu, które zamknęły swój budżet deficytem, stanowiły 25,8% wszystkich miast na prawach powiatu.

Wśród miast na prawach powiatu, których budżety zamknęły się deficytem, 88,2% stanowiły miasta, w których deficyt w relacji do dochodów ogółem wynosił poniżej 5,0%.

Przychody i rozchody budżetów miast na prawach powiatu

Miasta na prawach powiatu w 2021 r. zrealizowały przychody w łącznej wysokości 14 270 298 tys. zł, natomiast rozchody w łącznej kwocie 3 629 586 tys. zł.

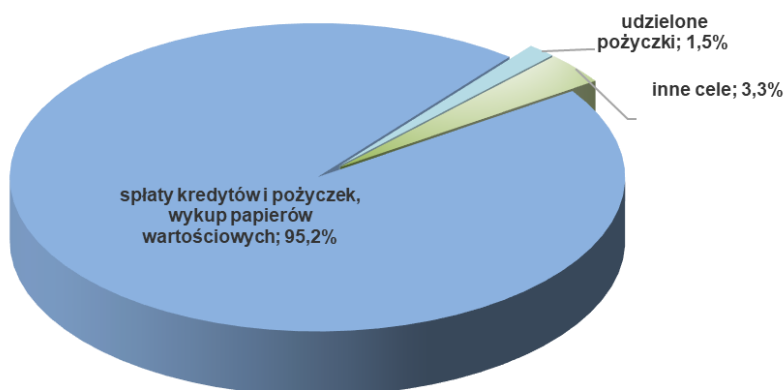

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r. w miastach na prawach powiatu 38,5% przychodów ogółem stanowiły przychody z tytułu kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych, a 47,0% stanowiły przychody z tytułu wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych.

Zgodnie z ww. art. ustawy o finansach publicznych, deficyt budżetu jednostka samorządu terytorialnego może sfinansować przychodami pochodzącymi z wolnych środków rozumianych jako nadwyżka środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych.

STRUKTURA ROZCHODÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2021 r. (Min. Fin.)

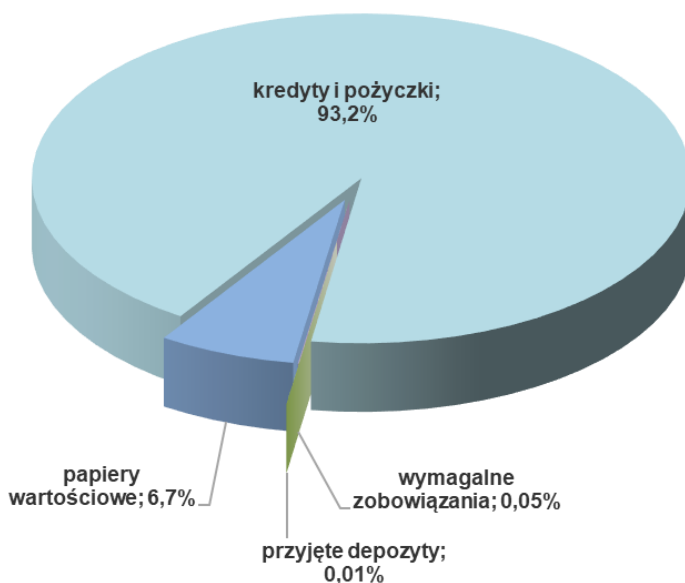
W rozchodach miast na prawach powiatu udział spłat kredytów, pożyczek, wykupu papierów wartościowych wyniósł 95,2%.

Zobowiązania według tytułów dłużnych miast na prawach powiatu

W 2021 r. zadłużenie ogółem miast na prawach powiatu wyniosło 45 046 630 tys. zł, w porównaniu do roku 2020, było wyższe o 4,8%. Zadłużenie z tytułu kredytów i pożyczek było wyższe o 4,6%.

Największy udział w strukturze zobowiązań miast na prawach powiatu w 2021 r. miały kredyty i pożyczki (93,2%).

STRUKTURA ZOBOWIĄZAŃ MIAST NA PRAWACH POWIATU W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2021 r. (Min. Fin.)

Zobowiązania miast na prawach powiatu według tytułów dłużnych przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2020	2021	Dynamika
	tys. zł		(3:2)
			%
1	2	3	4
Zobowiązania według tytułów dłużnych, z tego:	42 989 909	45 046 630	104,8
- papiery wartościowe	2 812 151	3 035 988	108,0
- w tym: długoterminowe	2 812 151	3 035 988	108,0
- kredyty i pożyczki	40 152 788	41 984 668	104,6
- w tym: długoterminowe	40 115 488	41 977 303	104,6
- wymagalne zobowiązania	21 970	21 973	100,0
- w tym z tytułu: dostaw towarów i usług	16 187	13 731	84,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Zobowiązania wymagalne wyniosły 21 973 tys. zł, tj. 0,05% kwoty zobowiązań ogółem, w 62,5% dotyczyły one zobowiązań z tytułu dostaw towarów i usług.

W 2021 r. udział zadłużenia w dochodach ogółem miast na prawach powiatu wynosił 40,6%.

Ustawą z dnia 31 marca 2021 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 568 ze zm.) zwiększono m.in możliwości w zakresie spłaty długu jednostek samorządu terytorialnego – poprzez powiększenie limitu spłaty długu o kwotę wydatków

bieżących na obsługę. Rozwiązanie to miało na celu podniesienie potencjału inwestycyjnego jednostek samorządu terytorialnego. Oddziaływanie tego rozwiązania na gospodarkę finansową jednostek samorządu terytorialnego będzie miało długofalowy charakter, nie tylko na rok 2021, ale również na kolejne lata. Zmiany w zakresie indywidualnego wskaźnika spłaty zadłużenia zostały szczegółowo omówione we wprowadzeniu.

Udział zobowiązań ogółem bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów z udziałem środków unijnych w dochodach ogółem miast na prawach powiatu w 2021 r. wynosił 36,7%.

Liczba miast na prawach powiatu wg poziomu zadłużenia bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych do wykonanych dochodów tych jednostek

Lata	Liczba jednostek								
	ogółem	zadłużonych	poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%	40%-50%	50%-60%	powyżej 60%
2021	66	66	4	9	13	17	11	7	5
2020	66	66	2	8	16	14	12	7	7

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Według danych zawartych w uchwałach jednostek samorządu terytorialnego w sprawie wieloletnich prognoz finansowych (stan bazy na 30 listopada 2021 r.), w 2021 r. wszystkie miasta na prawach powiatu spełniały indywidualny wskaźnik spłaty zadłużenia, określony w art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Szczegółowe dane dotyczące dochodów ogółem miast na prawach powiatu według działów klasyfikacji budżetowej zostały przedstawione w załączniku do sprawozdania.

Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych miast na prawach powiatu

W 2021 r. przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych miast na prawach powiatu przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Przychody	1 684 030	1 789 250	1 708 881	95,5	101,5
- w tym: dotacje z budżetu	254 110	230 194	226 568	98,4	89,2
Koszty	1 639 132	1 777 401	1 684 689	94,8	102,8

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
podatek dochodowy od osób prawnych	11 003	8 293	7 872	94,9	71,5
wpłaty do budżetu	23 397	0	10 108	*	43,2

* wskaźnik powyżej 1000%

Źródło: Sprawozdania roczne miast na prawach powiatu z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Przychody samorządowych zakładów budżetowych miast na prawach powiatu w 2021 r. wyniosły 1 708 881 tys. zł, w tym dotacje z budżetu – 226 568 tys. zł.

W stosunku do planu, przychody zrealizowano w 95,5%, natomiast dotacje w 98,4%.

W 2021r., w porównaniu do 2020 r., przychody samorządowych zakładów budżetowych w miastach na prawach powiatu zwiększyły się o 1,5%, a dotacje z budżetów miast na prawach powiatu zmniejszyły się o 10,8%.

Koszty zakładów budżetowych miast na prawach powiatu wyniosły 1 684 689 tys. zł, co stanowiło 94,8% planu.

W 2021 r. samorządowe zakłady budżetowe miast na prawach powiatu dokonały wpłat nadwyżki środków obrotowych w kwocie 10 108 tys. zł.

Dane ze sprawozdań miast na prawach powiatu za 2021 r. z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych wskazują, że utworzone w miastach na prawach powiatu samorządowe zakłady budżetowe realizowały głównie zadania z zakresu gospodarki mieszkaniowej (61,6% przychodów ogółem), kultury fizycznej (15,8% przychodów ogółem), transportu i łączności (10,6% przychodów ogółem), działalności usługowej (4,4% przychodów ogółem) i gospodarki komunalnej i ochrony środowiska (4,4% przychodów ogółem). Pozostałe zadania – takie jak pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, handel, pomoc społeczna, ochrona zdrowia oraz kultura i ochrona dziedzictwa narodowego stanowiły 3,2% ogółu przychodów.

Przychody samorządowych zakładów budżetowych miast na prawach powiatu wg działów:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem, w tym:	1 684 030	1 789 250	1 708 881	95,5	101,5

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Gospodarka mieszkaniowa	1 007 151	1 065 562	1 053 032	98,8	104,6
Transport i łączność	216 787	226 126	180 836	80,0	83,4
Kultura fizyczna	251 045	295 476	269 493	91,2	107,3
Działalność usługowa	92 883	66 950	74 378	111,1	80,1
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	63 622	73 715	74 655	101,3	117,3

Źródło: Sprawozdania roczne miast na prawach powiatu z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Analogicznie, jak w przychodach, najwyższy udział w kosztach ogółem zanotowano w działach: gospodarka mieszkaniowa (61,7% kosztów), kultura fizyczna (16,0% kosztów), transport i łączność (10,6% kosztów), działalność usługowa (4,0% kosztów) oraz gospodarka komunalna i ochrona środowiska (4,4% kosztów). Pozostałe zadania – takie jak pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, handel, pomoc społeczna, ochrona zdrowia oraz kultura i ochrona dziedzictwa narodowego stanowiły 3,3% kosztów ogółem samorządowych zakładów budżetowych miast na prawach powiatu.

Koszty samorządowych zakładów budżetowych miast na prawach powiatu wg działów

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem, w tym:	1 639 132	1 777 401	1 684 689	94,8	102,8
Gospodarka mieszkaniowa	991 317	1 052 742	1 039 829	98,8	104,9
Transport i łączność	205 512	227 200	178 644	78,6	86,9
Kultura fizyczna	250 240	295 376	269 072	91,1	107,5
Działalność usługowa	80 456	65 984	66 905	101,4	83,2
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	61 231	74 767	73 890	98,8	120,7

Źródło: Sprawozdania roczne miast na prawach powiatu z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Stan środków obrotowych samorządowych zakładów budżetowych miast na prawach powiatu zwiększył się z 19 834 tys. zł na początku roku do 26 116 tys. zł na koniec 2021 r., tj. o 31,7%.

Wydzielony rachunek dochodów jednostek budżetowych miast na prawach powiatu

W ramach wydzielonych rachunków dochodów, o których mowa w art. 223 ust.1 ustawy o finansach publicznych miasta na prawach powiatu zrealizowały w 2021 r. dochody w wysokości 471 762 tys. zł. W stosunku do planu zostały one wykonane w 58,8%.

Dochody i wydatki na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody	358 482	802 668	471 762	58,8	131,6
Wydatki	358 536	803 136	467 115	58,2	130,3
w tym: wpłaty do budżetu	14 116	1 636	13 907	850,1	98,5

Źródło: Sprawozdania roczne miast na prawach powiatu z wykonania dochodów i wydatków na rachunku z art. 223 ust.1 za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.).

Zrealizowane wydatki wyniosły 467 115 tys. zł i były niższe o 41,8% niż planowano.

Natomiast ponad ośmiokrotnie wyższe od planowanych były wpłaty do budżetu.

Stan środków pieniężnych na wydzielonych rachunkach dochodów zwiększył się z 12 814 tys. zł na początek 2021 r. do 17 460 tys. zł na koniec roku (o 36,3%).

V. Wykonanie budżetów województw

W 2021 r. województwa zrealizowały dochody ogółem w wysokości 22 826 558 tys. zł, a wydatki w wysokości 20 802 074 tys. zł.

Budżety województw zamknęły się nadwyżką w wysokości 2 024 485 tys. zł, przy planowanym deficycie w wysokości 1 119 545 tys. zł.

Wykonanie budżetów województw w 2021 r.

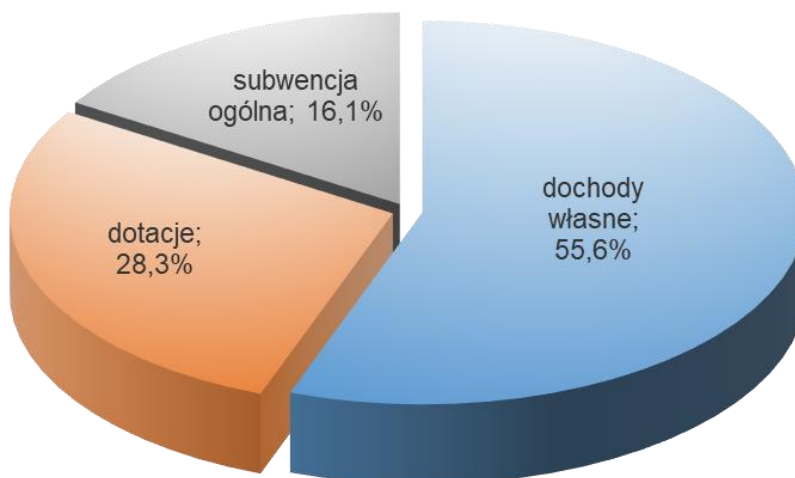
Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody	20 956 586	21 843 643	22 826 558	104,5	108,9
Wydatki	19 707 968	22 963 189	20 802 074	90,6	105,6
Wynik	1 248 618	- 1 119 545	2 024 485	-	-

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Dochody województw

W 2021 r. w strukturze dochodów ogółem województw dochody własne stanowiły 55,6%, dotacje – 28,3%, a subwencja ogólna – 16,1%.

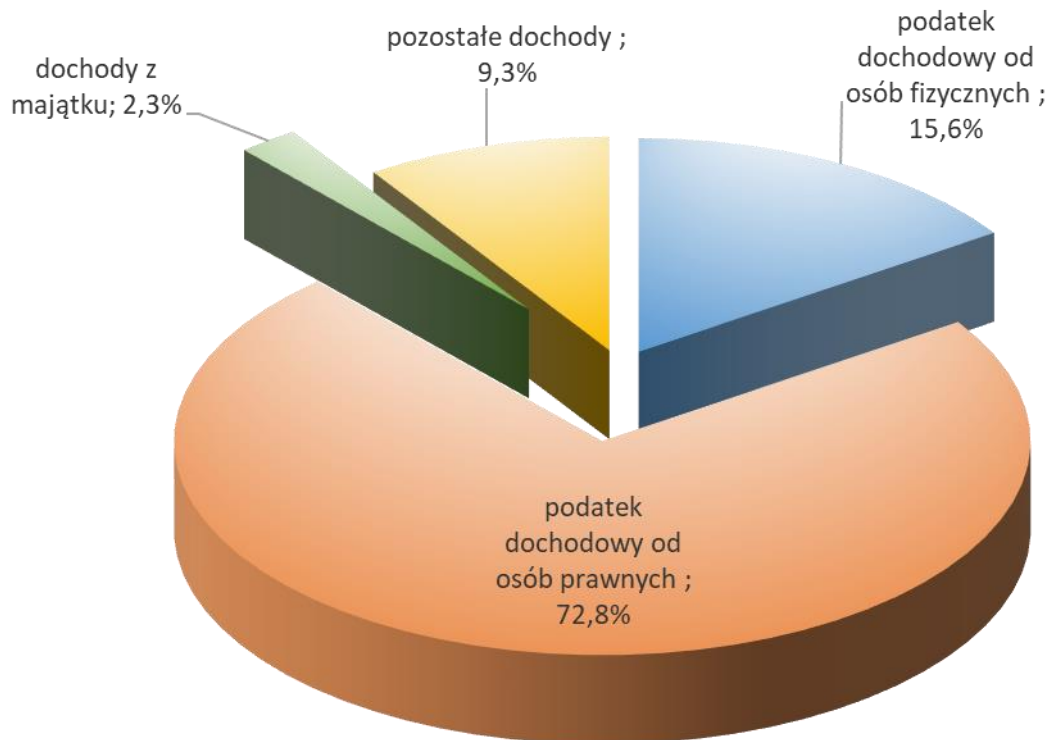
STRUKTURA DOCHODÓW WOJEWÓDZTW W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2021 r. (Min. Fin.)

W porównaniu do 2020 r. zmniejszył się udział dotacji o 5,5 punktu procentowego, natomiast zwiększył się udział subwencji o 0,8 punktu procentowego oraz udział dochodów własnych o 4,7 punktu procentowego.

STRUKTURA DOCHODÓW WŁASNYCH WOJEWÓDZTW W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze dochodów własnych w 2021 r. dominującym źródłem dochodów był udział we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (72,8%).

Dochody według źródeł pochodzenia

Dochody własne zrealizowane zostały w wysokości 12 698 763 tys. zł, plan dochodów własnych zrealizowano w 114,1%.

Wykonanie, dynamikę oraz strukturę dochodów zrealizowanych przez województwa według źródeł ich pochodzenia prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
DOCHODY OGÓŁEM, z tego:	20 956 586	21 843 643	22 826 558	104,5	100,0	108,9
Dochody własne, z tego:	10 669 208	11 124 907	12 698 763	114,1	55,6	119,0
- podatek dochodowy od osób prawnych	7 291 728	7 933 706	9 239 934	116,5	40,5	126,7
- podatek dochodowy od osób fizycznych	1 762 132	1 836 041	1 983 432	108,0	8,7	112,6
- dochody z majątku	244 423	250 482	287 024	114,6	1,3	117,4
- pozostałe dochody	1 370 925	1 104 678	1 188 374	107,6	5,2	86,7
Dotacje ogółem, z tego:	7 078 327	7 061 737	6 453 700	91,4	28,3	91,2
- Dotacje celowe	949 929	1 599 075	1 450 971	90,7	6,4	152,7
- Przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich	6 128 398	5 462 662	5 002 729	91,6	21,9	81,6
Subwencja ogólna	3 209 052	3 657 000	3 674 095	100,5	16,1	114,5

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Istotnym źródłem dochodów własnych był w 2021 r. udział we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (72,8% dochodów własnych). Plan dochodów z tego tytułu został wykonany w 116,5%, a wykonanie było wyższe o 26,7%, w porównaniu do 2020 r.

Drugim istotnym źródłem dochodów własnych był udział we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (15,6%).

W 2021 r. na rachunki województw przekazane zostały dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych w łącznej wysokości 1 983 432 tys. zł, tj. o 12,6% wyższej niż w 2020 r.

Subwencja ogólna

W roku 2021, według danych Ministerstwa Finansów, na rachunki województw zostały przekazane środki z tytułu subwencji ogólnej w łącznej wysokości 3 038 609 tys. zł, z tego:

- część oświatowa w wysokości 661 051 tys. zł,
- część regionalna w wysokości 638 823 tys. zł,
- część wyrównawcza w wysokości 1 738 735 tys. zł.

Zgodnie z art. 24 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, część wyrównawcza subwencji ogólnej dla województw składa się z kwoty podstawowej i z kwoty uzupełniającej.

Kwotę podstawową części wyrównawczej subwencji ogólnej otrzymały województwa, w których dochód podatkowy na jednego mieszkańca w województwie był niższy od średniego dochodu podatkowego w przeliczeniu na jednego mieszkańca wszystkich województw (230,09 zł).

Kwotę uzupełniającą części wyrównawczej subwencji ogólnej otrzymały województwa niedokonujące wpłat do budżetu państwa, w których liczba mieszkańców nie przekraczała 3 milionów.

W 2021 r. część wyrównawcza subwencji ogólnej dla danego województwa nie mogła być wyższa niż różnica pomiędzy kwotą ustaloną jako iloczyn 125% wskaźnika dochodów podatkowych wszystkich województw i liczby mieszkańców województwa a dochodami podatkowymi tego województwa za 2019 r.

Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla województw na 2021 r., w porównaniu do kwoty tej części subwencji ogólnej na 2020 r., była wyższa o 10,3%.

Średnie dochody podatkowe na jednego mieszkańca wszystkich województw na 2021 r., w wysokości 230,09 zł, zwiększyły się o 12,0%, w porównaniu do analogicznych dochodów na 2020 r., które wynosiły 205,43 zł.

W 2021 r. kwotę uzupełniającą części wyrównawczej subwencji ogólnej otrzymały województwa, w których wskaźnik dochodów podatkowych na jednego mieszkańca w województwie był niższy od 125% wskaźnika dochodów podatkowych wszystkich województw oraz liczba mieszkańców nie przekraczała 3 milionów.

W 2021 r. część wyrównawczą otrzymało 14 województw.

W 2021 r. podziału części regionalnej subwencji ogólnej między 15 województw dokonano według zasad określonych w art. 70b ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, tj.:

- kwotę stanowiącą 52% części regionalnej - między województwa, w których stopa bezrobocia była wyższa niż 110% średniej stopy bezrobocia w kraju,
- kwotę stanowiącą 48% części regionalnej - między województwa, w których dochody podatkowe za 2019 r., powiększone o część wyrównawczą subwencji ogólnej i kwotę części regionalnej subwencji ogólnej, wyliczoną z zastosowaniem przeliczeniowej liczby

bezrobotnych (w przeliczeniu na jednego mieszkańca), były niższe od 125% wskaźnika dochodów podatkowych dla wszystkich województw.

Wydatki przeznaczone w 2021 r. na część regionalną subwencji ogólnej wzrosły o 7,8% w stosunku do analogicznych wydatków w 2020 r.

Wydatki budżetu państwa z tytułu subwencji ogólnej dla województw zostały zrealizowane w pełnej wysokości środków zaplanowanych na 2021 r.

Ponadto, w 2021 r. dla 11 województw przyznano środki z rezerwy subwencji, o której mowa w art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, na dofinansowanie inwestycji na drogach publicznych wojewódzkich. Środki, w łącznej wysokości 59 486 tys. zł, zostały przekazane województwom przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych zgodnie z kryteriami podziału rezerwy ustalonymi z ministrem właściwym do spraw transportu oraz stroną samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Jednocześnie na podstawie art. 70d ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego utworzono w 2021 r. w budżecie państwa rezerwę subwencji ogólnej przeznaczoną na dofinansowanie budowy, przebudowy, remontu, utrzymania, ochrony dróg wojewódzkich i zarządzania tymi drogami. Rezerwa ta na 2021 r. wyniosła 320 000 tys. zł. Wysokość kwot dla poszczególnych województw była uzależniona od powierzchni dróg w danym województwie w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Otrzymało ją 12 województw.

Należy zaznaczyć, że dochody żadnego z województw uzyskane z tytułu subwencji ogólnej i uzupełnione środkami rezerwy subwencji ogólnej, o której mowa w art. 70d ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, nie były niższe od dochodów, jakie uzyskiwałyby województwa z tytułu części wyrównawczej i regionalnej subwencji ogólnej, ustalonych na podstawie przepisów obowiązujących do końca 2014 r.

Dodatkowo w 2021 r. wszystkie województwa, na podstawie art. 8 ustawy z dnia 14 października 2021 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw, otrzymały z budżetu państwa dodatkowe środki z podziału 8 mld zł na uzupełnienie subwencji ogólnej z przeznaczeniem na realizację zadań własnych, w łącznej wysokości 256 000 tys. zł.

Część oświatowa subwencji ogólnej

Część oświatowa subwencji ogólnej, na finansowanie zadań oświatowych realizowanych w 2021 r., o której poinformowano województwa po ogłoszeniu ustawy budżetowej, przekazana została w wysokości 659 797 tys. zł.

Dodatkowo zgodnie z „Kryteriami podziału rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2021” przyjętymi przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, minister właściwy do spraw finansów publicznych – na wniosek ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania – rozdysponował dla poszczególnych województw środki w wysokości 1 254 tys. zł (0,3 % łącznej kwoty wymienionej rezerwy).

Środki rezerwy zostały przeznaczone na:

- 1) dofinansowanie z tytułu wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych, polegającego na wzroście liczby uczniów przeliczeniowych w stosunku do danych przyjętych do naliczenia algorytmem części oświatowej subwencji ogólnej na 2021 rok – w kwocie 1 tys. zł,
- 2) pomoc jednostkom samorządu terytorialnego w usuwaniu skutków zdarzeń losowych w budynkach szkół i placówek oświatowych publicznych, prowadzonych lub dotowanych przez jednostki samorządu terytorialnego – z wyłączeniem przedszkoli ogólnodostępnych oraz innych form wychowania przedszkolnego – w kwocie 38 tys. zł,
- 3) dofinansowanie kosztów związanych z wypłatą odpraw dla zwalnianych nauczycieli w szkołach i placówkach oświatowych w trybie art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela albo przechodzących na emeryturę na podstawie art. 88 ustawy - Karta Nauczyciela w związku z art. 20 ww. ustawy Karta Nauczyciela – w kwocie 709 tys. zł,
- 4) dofinansowanie wyposażenia publicznych szkół i placówek oświatowych, prowadzonych lub dotowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, w zakresie pomieszczeń do nauki w nowo wybudowanych budynkach, nowych pomieszczeń do nauki pozyskanych w wyniku adaptacji oraz pomieszczeń dla szkół rozpoczynających kształcenie w nowych zawodach – w kwocie 341 tys. zł,
- 5) finansowanie zajęć wspomagających uczniów w opanowaniu i utrwalaniu wiadomości i umiejętności z wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego oraz zajęć z języka mniejszości narodowej, języka mniejszości etnicznej i języka regionalnego - w kwocie 161 tys. zł,
- 6) korektę części oświatowej subwencji ogólnej z tytułu błędów statystycznych – w kwocie 4 tys. zł.

Na rachunki województw, według stanu na 31 grudnia 2021 r., przekazane zostały środki z tytułu części oświatowej subwencji ogólnej w łącznej kwocie 661 051 tys. zł.

Należy zauważyć, że zgodnie z przepisami obowiązującymi w roku 2021, tj. art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych, środki niezbędne do realizacji zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 11 ust. 2-4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe, w tym na wynagrodzenia nauczycieli oraz utrzymanie placówek wychowania przedszkolnego, szkół i placówek, są zagwarantowane w dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zadania oświatowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego są ich zadaniami własnymi. Dochodami samorządów terytorialnych są: dochody własne, subwencja ogólna oraz dotacje celowe z budżetu państwa. Subwencja ogólna (w tym jej część oświatowa) jest zatem jednym ze źródeł dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

Dotacje i płatności z budżetu środków europejskich

W 2021 r. samorządy województw zrealizowały dochody z tytułu dotacji, w tym z dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich - w wysokości 6 453 700 tys. zł, z tego:

- 1) dotacje i środki przeznaczone na zadania bieżące zrealizowano w kwocie 3 135 316 tys. zł, z tego:
  - a) dotacje z budżetu państwa na zadania bieżące:
    - własne, finansowane z dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
    - pozostałe własne,
    - z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami,
    - realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej zostały zrealizowane w wysokości 2 965 840 tys. zł,
  - b) dotacje celowe na zadania bieżące, wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowane zostały w wysokości 57 184 tys. zł,
  - c) dotacje celowe z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na zadania bieżące zrealizowane zostały w wysokości 61 331 tys. zł,
  - d) dotacje z funduszy celowych na zadania bieżące zrealizowane zostały w wysokości 49 380 tys. zł,
  - e) środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na zadania bieżące zrealizowano w wysokości 1 581 tys. zł,
- 2) dotacje i środki przeznaczone na zadania inwestycyjne zrealizowano w kwocie 3 318 384 tys. zł, z tego:

- a) dotacje z budżetu państwa na zadania inwestycyjne:
  - własne, finansowane z dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich,
  - pozostałe zadania własne,
  - z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami,
  - realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej zostały zrealizowane w wysokości 3 082 918 tys. zł
- b) dotacje celowe na zadania inwestycyjne, wykonywane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego zrealizowane zostały w wysokości 5 764 tys. zł,
- c) dotacje celowe z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na zadania inwestycyjne zrealizowane zostały w wysokości 99 793 tys. zł,
- d) dotacje z funduszy celowych na zadania inwestycyjne zrealizowane zostały w wysokości 7 969 tys. zł.
- e) środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na zadania inwestycyjne zrealizowano w wysokości 121 940 tys. zł.

Z ogólnej kwoty zrealizowanych dotacji w wysokości 6 453 700 tys. zł, na dotacje na zadania bieżące przypadała kwota 3 135 316 tys. zł (39,4% ogółu dotacji), a na zadania inwestycyjne 3 318 384 tys. zł (60,4%).

W strukturze zrealizowanych przez województwa dochodów ogółem, dotacje ogółem stanowiły 28,3% z tego:

- dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich 21,9%,
- pozostałe dotacje celowe 6,4%.

Niższa realizacja dochodów z tytułu dotacji, w tym z dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich w 2021 r., w porównaniu z 2020 r., wynika przede wszystkim z faktu, że jednostki samorządu terytorialnego kończyły realizację projektów w ramach Perspektywy Finansowej 2014 – 2020, czego następstwem jest niższe wykorzystanie tych środków finansowych.

Wykonanie dotacji oraz płatności z budżetu środków europejskich przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020		Wykonanie 2021		4:2	5:3
	Ogółem	w tym: bieżące	Ogółem	w tym: bieżące		
	tys. zł		tys. zł		%%	%%
1	2	3	4	5	6	7
Dotacje ogółem, z tego:	7 078 326	3 640 279	6 330 179	3 133 735	89,4	86,1
- przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich	6 128 398	2 883 481	5 002 729	1 969 979	81,6	68,3
- na zadania z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	614 677	562 104	944 287	933 829	153,6	166,1
- na zadania własne	50 957	27 888	66 363	26 725	130,2	95,8
- na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	15 715	15 715	35 379	35 307	225,1	224,7
- na zadania realizowane na podstawie porozumień między jedn. samorządu terytorialnego	56 969	52 268	62 948	57 184	110,5	109,4
- na zadania własne, na które województwa otrzymały dotacje z tytułu pomocy finansowej	132 449	41 664	161 124	61 331	121,6	147,2
- z funduszy celowych	79 161	57 159	57 349	49 380	72,4	86,4
- środki otrzymane z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19	0	0	123 521	1 581		

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Z danych przedstawionych w powyższej tabeli wynika, że ogółem dotacje dla samorządów województw w 2021 r., w porównaniu do 2020 r., były niższe o 13,9%, głównie za sprawą niższego niż rok wcześniej – o 31,7% - wpływu dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich.

Dotacje celowe z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami

W 2021 r. samorządy województw uzyskały dochody z tytułu dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, w wysokości 944 287 tys. zł.

Wysokość dotacji celowych przekazanych z budżetu państwa na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, według wybranych ważniejszych działów, przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (8:7)
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, w tym:	614 677	1 079 597	944 287	87,5	153,6	1 068 141	933 829	87,4
Rolnictwo i łowiectwo	25 159	30 259	30 067	99,4	119,5	30 184	29 992	99,4
Transport i łączność	430 625	567 823	450 753	79,4	104,7	567 823	450 753	79,4
Działalność usługowa	7 470	7 730	7 692	99,5	103,0	7 675	7 637	99,5
Administracja publiczna	18 235	18 797	18 528	98,6	101,6	18 797	18 528	98,6
Ochrona zdrowia	85 857	405 303	388 546	95,9	452,6	394 002	378 243	96,0
Rodzina	39 503	41 055	40 891	99,6	103,5	41 055	40 891	99,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 716	4 426	3 751	84,7	100,9	4 401	3 727	84,7

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r., w porównaniu do 2020 r., dotacje na zadania z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami były wyższe o 53,6% co w głównej mierze wynikało ze wzrostu kwot dotacji przekazanych w działach Ochrona zdrowia (o 352,6%) oraz Rolnictwo i łowiectwo (o 19,5%).

Udział dotacji celowych na zadania bieżące i inwestycyjne w dotacjach na zadania z zakresu administracji rządowej realizowane przez województwa w 2021 r. oraz strukturę tych dotacji przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Struktura			Udział dotacji celowych		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem, z tego:	100,0	100,0	100,0	100,0	98,9	1,1
Rolnictwo i łowiectwo	3,2	3,2	0,7	100,0	99,8	0,2
Transport i łączność	47,7	48,3	0,0	100,0	100,0	0,0
Działalność usługowa	0,8	0,8	0,5	100,0	99,3	0,7
Administracja publiczna	2,0	2,0	0,0	100,0	100,0	0,0
Ochrona zdrowia	41,1	40,5	98,5	100,0	97,3	2,7
Rodzina	4,3	4,4	0,0	100,0	100,0	0,0

Wyszczególnienie	Struktura			Udział dotacji celowych		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	0,4	0,4	0,2	100,0	99,4	0,6
Pozostałe działy	0,5	0,4	0,1	100,0	100,0	0,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2021 r. (Min. Fin.)

W przekazanych w 2021 r. dotacjach celowych z budżetu państwa na realizację bieżących zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, dominującą pozycję stanowiły dotacje w dziale Transport i łączność – 47,7%, Ochrona zdrowia – 41,1%, Rodzina – 4,3%.

Przekazane w 2021 r. samorządom województw dotacje na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami stanowiły 14,6% dotacji ogółem przekazanych tym jednostkom.

Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych

W 2021 r. dochody samorządów województw z tytułu dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych zrealizowane zostały w wysokości 66 363 tys. zł i były wyższe, w porównaniu do 2020 r., o 30,2%.

Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych, w strukturze dochodów ogółem województw w 2021 r., stanowiły 0,3%.

Wysokość dotacji celowych z budżetu państwa na realizację zadań własnych w 2020 r. i 2021 r., według działów przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (8:7)
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem, z tego:	50 957	85 650	66 363	77,5	130,2	27 520	26 725	97,1
Transport i łączność	8 805	11 508	8 138	70,7	92,4	0	0	
Administracja publiczna	797	801	800	99,9	100,4	801	800	99,9
Oświata i wychowanie	1 311	1 548	1 434	92,6	109,4	1 548	1 434	92,6

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (8:7)
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
	2	3	4	5	6	7	8	9
Ochrona zdrowia	16 786	48 055	32 465	67,6	193,4	1 594	1 125	70,6
Pomoc społeczna	3 637	3 979	3 811	95,8	104,8	3 979	3 811	95,8
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	19 602	19 758	19 716	99,8	100,6	19 598	19 556	99,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Udział dotacji celowych bieżących i inwestycyjnych w dotacjach na zadania własne województw oraz strukturę dotacji przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Struktura			Udział		
	Ogółem	z tego na zadania:		Ogółem	z tego na zadania:	
		bieżące	inwestycyjne		bieżące	inwestycyjne
	%%			%%		
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem z tego:	100,0	100,0	100,0	100,0	40,3	59,7
Transport i łączność	12,3	0,0	20,5	100,0	0,0	100,0
Administracja publiczna	1,2	3,0	0,0	100,0	100,0	0,0
Oświata i wychowanie	2,2	5,4	0,0	100,0	100,0	0,0
Ochrona zdrowia	48,9	4,2	79,1	100,0	3,5	96,5
Pomoc społeczna	5,7	14,3	0,0	100,0	100,0	0,0
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	29,7	73,2	0,4	100,0	99,2	0,8

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze zrealizowanych dotacji celowych na zadania własne samorządów województw dominowały dotacje w działach: Ochrona zdrowia, a także Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody. Łącznie, na finansowanie zadań realizowanych w tych działach przekazano dotacje w kwocie 52 181 tys. zł.

W 2021 r. w strukturze dochodów z tytułu dotacji celowych na realizację zadań własnych, w porównaniu do 2020 r., zmniejszył się udział dotacji przeznaczonych na realizację bieżących zadań własnych o 14,4 punktu procentowego.

Dotacje z budżetu państwa na dofinansowanie bieżących zadań własnych samorządów województw przeznaczone były między innymi na dofinansowanie zadań w działach:

- Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody – 19 556 tys. zł, na realizację zadań w parkach krajobrazowych,

- Pomoc społeczna – 3 811 tys. zł, które przeznaczono na domy pomocy społecznej i realizację zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

Łącznie, na wyżej omówione cele, z budżetu państwa przekazano dotacje w kwocie 23 367 tys. zł.

Wśród dotacji celowych z budżetu państwa na inwestycje własne samorządów województw w 2021 r., środki były przeznaczone na inwestycje realizowane w ramach działań:

- Ochrona zdrowia (31 340 tys. zł), głównie na inwestycje w szpitalach ogólnych, i ratownictwie medycznym,
- Transport i łączność (8 138 tys. zł), z tego głównie na realizację zadań na drogach wojewódzkich i usuwanie skutków klęsk żywiołowych,
- Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody - 160 tys. zł, na realizację zadań w parkach krajobrazowych.

Dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich

W 2021 r. dochody samorządów województw z tytułu dotacji celowych przekazywanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich, zostały wykonane w wysokości 5 002 729 tys. zł.

Wysokość dotacji celowych przekazanych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich na zadania własne, według wybranych ważniejszych działań przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	4:3	4:2	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	8:7
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Dotacje ogółem, w tym:	6 128 398	5 462 662	5 002 729	91,6	81,6	2 163 711	1 969 979	91,0
Rolnictwo i łowiectwo	80 290	101 154	95 225	94,1	118,6	101 154	95 225	94,1
Rybołówstwo i rybactwo	6 920	6 220	5 728	92,1	82,8	6 220	5 728	92,1

Wyszczególnienie	Ogółem					w tym: na zadania bieżące		
	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	4:3	4:2	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	8:7
	tys. zł			%%	%%	tys. zł		%%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Przetwórstwo przemysłowe	7 833	4 056	4 841	119,4	61,8	3 978	4 773	120,0
Transport i łączność	284 143	278 044	259 957	93,5	91,5	2 682	2 726	101,6
Administracja publiczna	36 414	44 749	36 654	81,9	100,7	42 615	35 604	83,5
Różne rozliczenia	5 101 497	4 830 339	4 411 197	91,3	86,5	1 833 998	1 661 976	90,6
Oświata i wychowanie	9 110	7 446	7 944	106,7	87,2	7 446	7 944	106,7
Pomoc społeczna	170 469	22 815	17 794	78,0	10,4	22 803	17 783	78,0
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	297 770	125 333	110 950	88,5	37,3	125 039	109 330	87,4
Rodzina	4 368	4 363	5 180	118,7	118,6	4 363	5 180	118,7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	21 983	2 984	12 088	405,1	55,0	2 984	12 039	403,5
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	5 618	9 203	8 415	91,4	149,8	243	300	123,5
Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody	2 563	15 451	15 577	100,8	607,8	2 043	995	48,7

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Pozostałe dotacje celowe

Poza omówionymi wyżej dotacjami celowymi z budżetu państwa, dochodami województw samorządowych były również:

- dotacje z budżetu państwa na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
- dotacje celowe na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego,
- dotacje celowe na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie zadań własnych,
- dotacje otrzymane z funduszy celowych,

a ponadto wyodrębnione klasyfikacyjnie w 2021 r. środki pochodzące z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (obejmujące m.in. środki Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych).

W 2021 r. udział tych dotacji w zrealizowanych przez województwa dochodach ogółem wynosił 1,9%, w tym środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 – 0,5%. Ogólna kwota otrzymanych przez województwa dotacji, o których wyżej mowa, wyniosła 440 321 tys. zł, w tym 123 521 tys. zł pochodzących z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19.

W 2021 r. na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej zostały przekazane dotacje województwom w wysokości 35 379 tys. zł. Porozumienia z organami administracji rządowej dotyczyły głównie zadań zaliczanych do działów: Oświata i wychowanie (56,9%), Ochrona zdrowia (31,2%) oraz Transport i łączność (11,1%).

Na zadania realizowane na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego zostały przeznaczone dotacje w wysokości 62 948 tys. zł. Zawierane między jednostkami samorządu terytorialnego porozumienia, dotyczyły w szczególności realizacji zadań z zakresu działów: Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (26,9%), Rodzina (25,9%), Transport i łączność (24,2%) oraz Oświata i wychowanie (11,6%).

Na zadania własne województwa otrzymały pomoc finansową z innych jednostek samorządu terytorialnego w wysokości 161 124 tys. zł. Dotacje przekazane w ramach pomocy finansowej były wydatkowane przede wszystkim na realizację zadań w następujących działach: Transport i łączność (83,1%), Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (6,8%) oraz Ochrona zdrowia (6,6%).

Z państwowych funduszy celowych zostały przekazane do województw dotacje na zadania własne w wysokości 57 349 tys. zł. W dotacjach otrzymanych przez województwa z funduszy celowych, największy udział miały dotacje w działach: Transport i łączność (84,0%) oraz Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (13,8%).

W 2021 r. w dochodach budżetowych województw samorządowych ujęto również środki pochodzące z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w wysokości 123 521 tys. zł, z tego:

- na zadania bieżące 1 581 tys. zł (1,3%),
- na zadania inwestycyjne 121 940 tys. zł (98,7%).

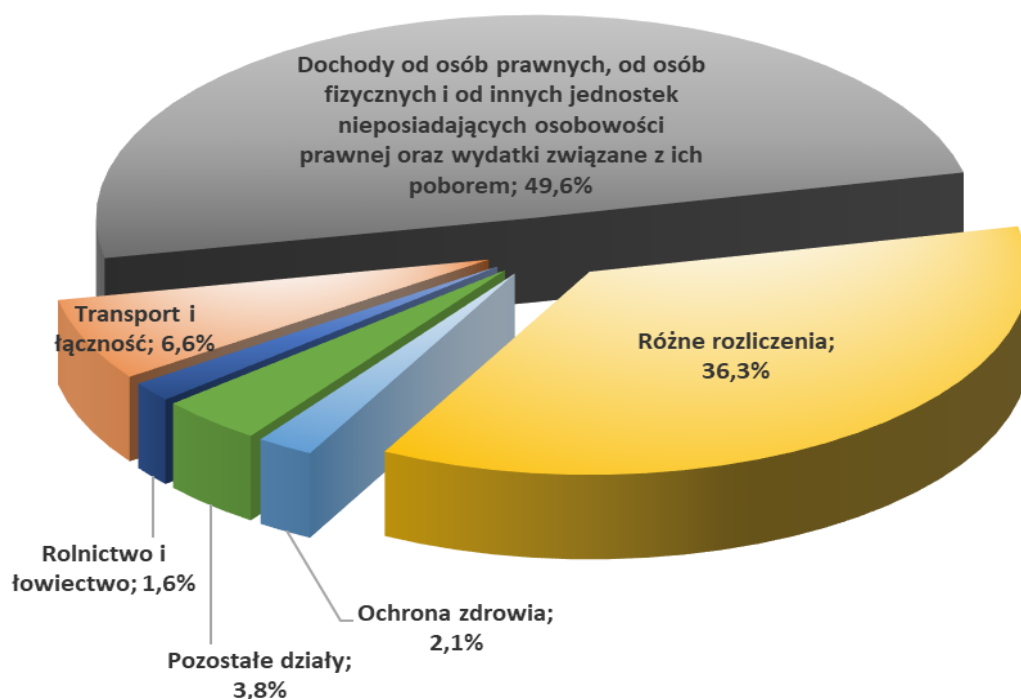
W środkach na zadania inwestycyjne 99,8% stanowią środki pochodzące z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w kwocie 121 729 tys. zł.

Z uwagi na ujmowanie znacznej części w/w środków w budżetach województw w dziale Różne rozliczenia nie jest możliwe wskazanie kierunków ich wydatkowania.

Dochody według działów

Strukturę dochodów województw według działów w 2021 r. prezentuje poniższy wykres:

STRUKTURA DOCHODÓW WOJEWÓDZTW WG DZIAŁÓW W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r., w strukturze dochodów województw najwyższy udział miały następujące działy: Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem (49,6%), Różne rozliczenia (36,3%), Transport i łączność (6,6%), Ochrona zdrowia (2,1%) i Rolnictwo i łowiectwo (1,6%). Dochody zrealizowane w tych działach stanowiły 96,2% dochodów ogółem wykonanych przez województwa.

Wykonanie oraz dynamikę dochodów województw według ważniejszych działów prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody ogółem, w tym:	20 956 586	21 843 643	22 826 558	104,5	108,9
Rolnictwo i łowiectwo	355 122	347 717	374 935	107,8	105,6
Transport i łączność	1 402 360	1 629 449	1 508 127	92,6	107,5
Ochrona zdrowia	243 919	502 482	482 702	96,1	197,9
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	9 173 935	9 855 870	11 315 932	114,8	123,3
Różne rozliczenia	8 683 859	8 677 520	8 275 005	95,4	95,3

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Największy udział w strukturze dochodów ogółem województw stanowiły dochody ujmowane w dziale Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem. W ramach tego działu dochody zrealizowane w rozdziale Udziały województw w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa stanowiły 99,2% dochodów tego działu.

Szczegółowe dane dotyczące dochodów ogółem województw według działów przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

Dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Dochody województw w przeliczeniu na 1 mieszkańca, według głównych źródeł dochodów, przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Dochody województw w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	
	2020	2021
1	2	3
DOCHODY OGÓŁEM, z tego:	545,99	596,54
Dochody własne	277,97	331,86
Dotacje	184,42	168,66
Subwencja ogólna	83,61	96,02

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetu województw za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Stan ludności według GUS na 31 grudnia 2020 r.

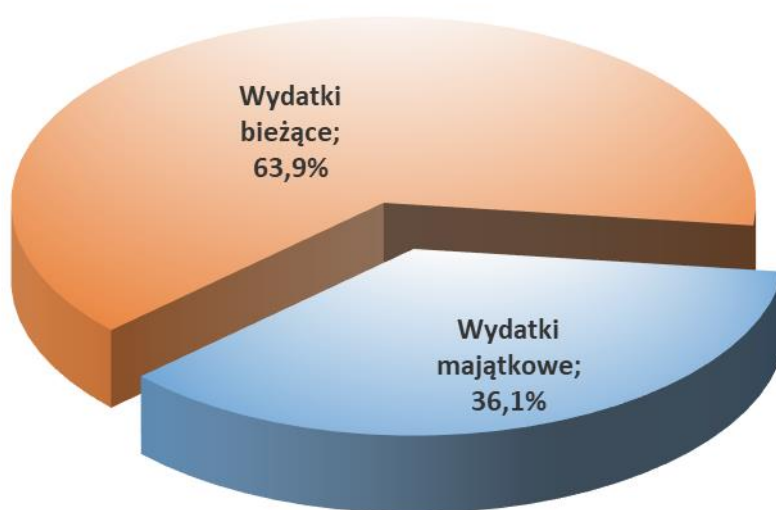
W 2021 r. dochody województw, w przeliczeniu na 1 mieszkańca, w porównaniu do 2020 r., były wyższe o 9,3%.

Dochody województw na 1 mieszkańca w 2021 r. przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

Wydatki województw

W 2021 r. w strukturze wydatków ogółem województw, wydatki bieżące stanowiły 63,9% a wydatki majątkowe 36,1%.

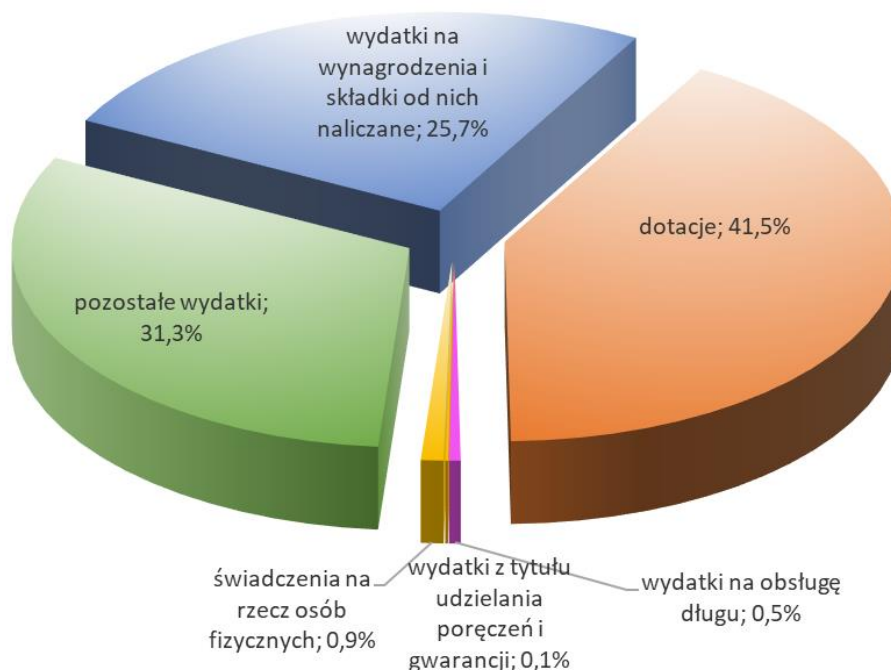
STRUKTURA WYDATKÓW WOJEWÓDZTW W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2021 r. (Min. Fin.)

Zrealizowane w 2021 r. wydatki majątkowe w wysokości 7 511 419 tys. zł, stanowiły 36,1% wydatków ogółem województw.

STRUKTURA WYDATKÓW BIEŻĄCYCH WOJEWÓDZTW W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze wydatków bieżących największą pozycję stanowiły dotacje (41,5%), wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane (25,7%) oraz pozostałe wydatki (31,3%).

W grupie pozostałych wydatków znajdują się m.in. wydatki na zakup usług, materiałów, wyposażenia, usług remontowych, składki na ubezpieczenia zdrowotne i zakup energii.

Wydatki według ważniejszych rodzajów wydatków

Wykonanie, dynamikę oraz strukturę wydatków zrealizowanych przez województwa według głównych kierunków ich rozdysonowania prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Struktura	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
WYDATKI OGÓŁEM, z tego:	19 707 968	22 963 189	20 802 074	100,0	90,6	105,6
- Wydatki majątkowe	6 987 871	8 535 394	7 511 419	36,1	88,0	107,5
- w tym: inwestycyjne	6 662 979	8 117 663	7 097 420	34,1	87,4	106,5
- Wydatki bieżące, z tego:	12 720 097	14 427 795	13 290 654	63,9	92,1	104,5

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Struktura	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
- wynagrodzenia i składki od nich naliczane	3 162 445	3 579 936	3 419 403	16,4	95,5	108,1
- dotacje	5 922 830	5 855 712	5 519 922	26,5	94,3	93,2
- wydatki na obsługę długu	98 204	93 871	62 055	0,3	66,1	63,2
- wydatki z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji	9 456	46 443	14 636	0,1	31,5	154,8
- świadczenia na rzecz osób fizycznych	112 492	144 464	121 645	0,6	84,2	108,1
- pozostałe wydatki	3 414 669	4 707 368	4 152 993	20,0	88,2	121,6

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Wydatki ogółem województw zostały zrealizowane w wysokości 20 802 074 tys. zł, tj. 90,6% planu na 2021 r. i w porównaniu do 2020 r. wydatki ogółem były wyższe o 5,6%.

Plan wydatków bieżących został zrealizowany w 92,1%, a wydatków majątkowych w 88,0%. W porównaniu do 2020 r., wydatki bieżące były wyższe o 4,5%, a wydatki majątkowe były wyższe o 7,5 %.

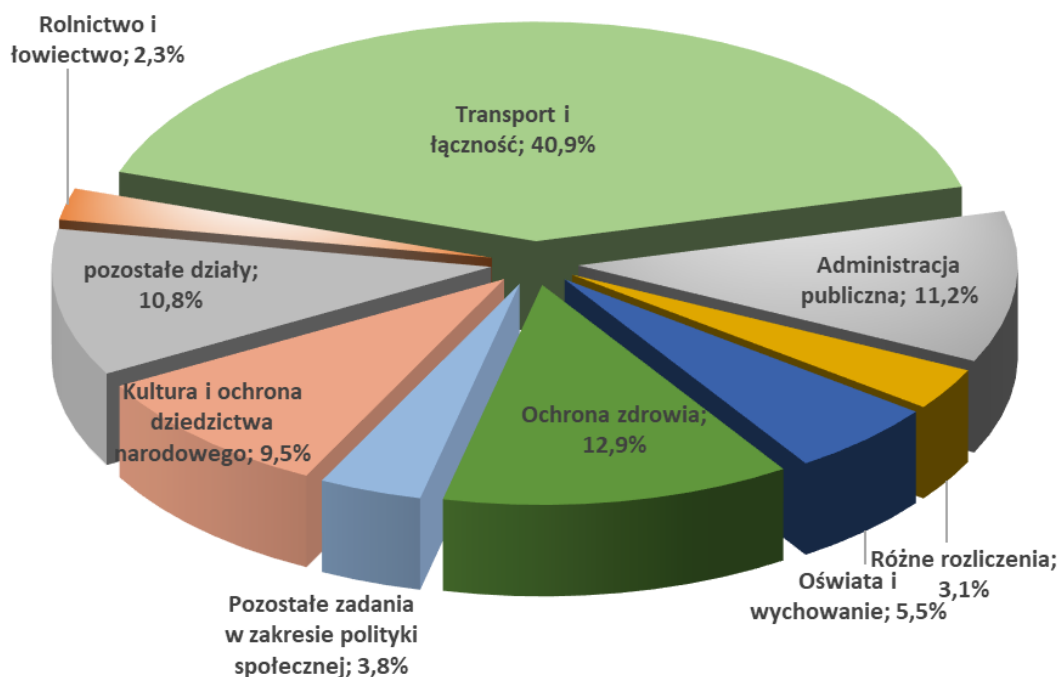
Największy wzrost wydatków w 2021 r., w porównaniu do 2020 r., odnotowano w wydatkach z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji – o 54,8%.

Wydatki według działów

Przeważająca część środków budżetowych przeznaczonych przez województwa na wydatki dotyczyła działów: Transport i łączność (40,9%), Ochrona zdrowia (12,9%), Administracja publiczna (11,2%), Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (9,5%), Oświata i wychowanie (5,5%), Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (3,8%), Różne rozliczenia (3,1%) oraz Rolnictwo i łowiectwo (2,3%). Łącznie, wydatki w tych działach stanowiły 89,2% wszystkich wydatków zrealizowanych przez województwa w 2021 r.

STRUKTURA WYDATKÓW WOJEWÓDZTW WG DZIAŁÓW 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2021 r. (Min. Fin.)

Wykonanie oraz dynamikę wydatków zrealizowanych przez województwa według ważniejszych działów prezentuje poniższa tabela.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
WYDATKI OGÓŁEM, w tym:	19 707 968	22 963 189	20 802 074	90,6	105,6
Rolnictwo i łowiectwo	395 151	523 406	485 735	92,8	122,9
Transport i łączność	7 785 937	9 155 272	8 507 553	92,9	109,3
Administracja publiczna	2 008 825	2 567 180	2 320 110	90,4	115,5
Różne rozliczenia	601 071	867 505	648 235	74,7	107,8
Oświata i wychowanie	958 677	1 233 589	1 142 405	92,6	119,2
Ochrona zdrowia	2 507 511	3 000 946	2 673 796	89,1	106,6
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	977 047	908 343	788 323	86,8	80,7
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 930 267	2 079 057	1 979 516	95,2	102,6

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Wydatki zrealizowane w dziale Rolnictwo i łowiectwo w 2021 r., były wyższe w porównaniu do 2020 r. o 22,9%, natomiast w dziale Oświata i wychowanie były wyższe o 19,2%. Wydatki w dziale Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego zostały zrealizowane w 95,2% planu, natomiast w dziale Transport i łączność w 92,9% planu.

W dziale Transport i łączność 52,6% stanowiły wydatki na drogi publiczne wojewódzkie, 36,9% na krajowe pasażerskie przewozy kolejowe, a 5,4% na krajowe pasażerskie przewozy autobusowe. Łącznie wydatki te stanowiły 94,9% wydatków w dziale Transport i łączność.

W dziale Administracja publiczna 79,2% wydatków stanowiły wydatki województw zrealizowane w rozdziale Urzędy marszałkowskie.

W dziale Oświata i wychowanie największy udział wydatków stanowiły wydatki poniesione w 2021 r. na pozostałą działalność (17,9%), na kształcenie i doskonalenie nauczycieli (16,7%), biblioteki pedagogiczne (13,3%) oraz na szkoły policealne (12,9%), Łącznie wydatki te stanowiły 60,8% wydatków w dziale Oświata i wychowanie.

W 2021 r. wzrost wydatków, w porównaniu do 2020 r., nastąpił w dziale Ochrona zdrowia o 6,6%. Najwyższe wydatki w tym dziale odnotowano w rozdziale Szpitale ogólne (51,1%) oraz Pozostała działalność (18,8%).

Wydatki w dziale Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, w porównaniu do 2020 r. zmniejszyły się o 19,3%, a poniesione zostały głównie na realizację wydatków w rozdziałach Pozostała działalność (47,2%) i Wojewódzkie urzędy pracy (47,0%).

Wydatki w dziale Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego poniesione zostały w 2021 r. na muzea (28,6%), teatry (27,7%) oraz biblioteki (10,0%).

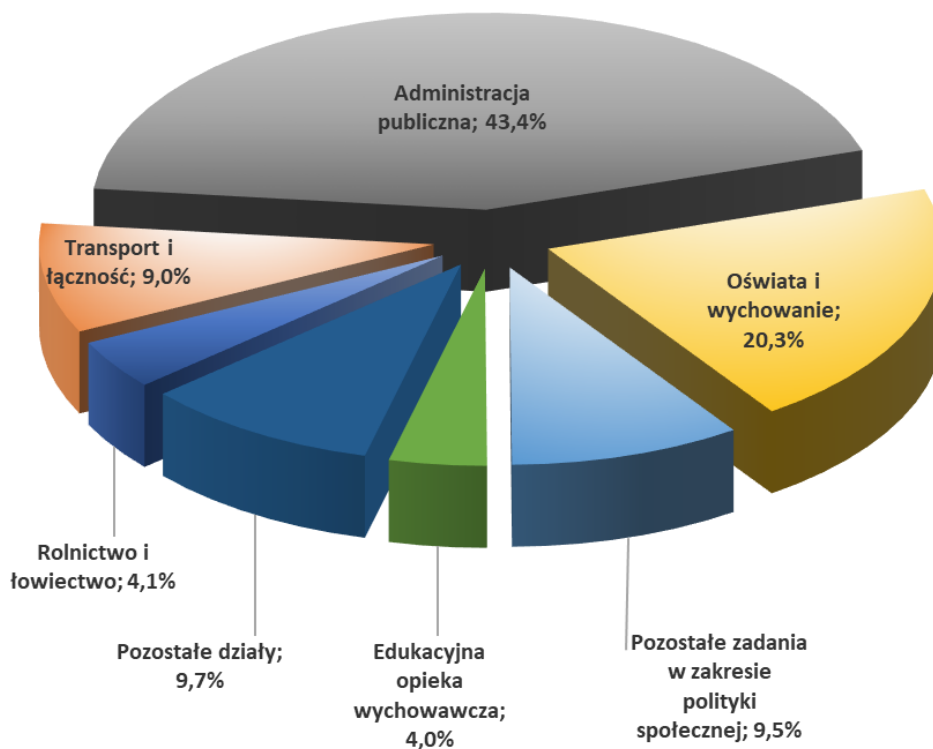
W 2021 r. wpłat do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej, dokonywało województwo mazowieckie, które zrealizowało wpłaty w wysokości 638 823 tys. zł, tj. 100% kwoty zaplanowanej na rok 2021.

Wpłata województwa mazowieckiego stanowiła 98,5% wykonanych wydatków województw w dziale Różne rozliczenia.

Szczegółowe dane dotyczące wydatków województw według działów przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

Wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane według działów

STRUKTURA WYDATKÓW NA WYNAGRODZENIA I SKŁADKI OD NICH NALICZANE WOJEWÓDZTW WG DZIAŁÓW W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze wydatków na wynagrodzenia i składek od nich naliczanych najwyższy udział stanowiły wydatki w działach: Administracja publiczna, Oświata i wychowanie, Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, Transport i łączność, Rolnictwo i łowiectwo oraz Edukacyjna opieka wychowawcza. Łącznie w tych działach województwa wykonały 90,3% wszystkich wydatków na wynagrodzenia i składki od nich naliczane zrealizowanych przez województwa w 2021 r.

Wykonane wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane przez województwa według ważniejszych działów prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem, w tym:	3 162 445	3 579 936	3 419 403	95,5	108,1

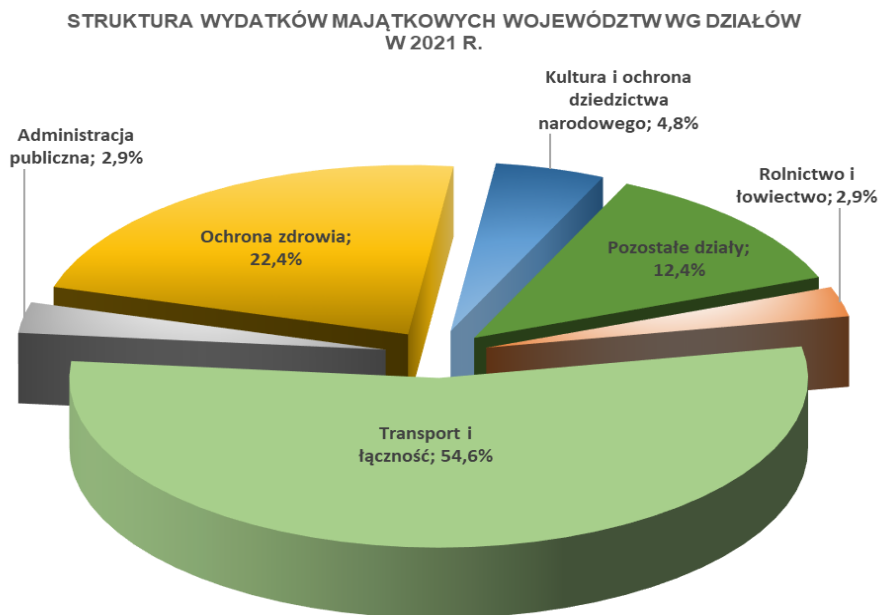
Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Rolnictwo i łowiectwo	134 205	145 214	141 653	97,5	105,5
Transport i łączność	290 179	313 936	308 957	98,4	106,5
Administracja publiczna	1 359 304	1 562 732	1 483 435	94,9	109,1
Oświata i wychowanie	636 580	716 333	692 674	96,7	108,8
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	305 264	347 630	325 730	93,7	106,7
Edukacyjna opieka wychowawcza	127 298	141 071	137 458	97,4	108,0

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Szczegółowe dane dotyczące wydatków na wynagrodzenia i składek od nich naliczanych zrealizowanych przez województwa według działów przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

Wydatki majątkowe według działów

Strukturę wydatków majątkowych województw w 2021 roku prezentuje poniższy wykres.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2021 r. (Min. Fin.)

Przeważająca część środków budżetowych przeznaczonych przez województwa na wydatki majątkowe dotyczyła działów: Transport i łączność (54,6%), Ochrona zdrowia (22,4%), Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego (4,8%), Rolnictwo i łowiectwo (2,9%) oraz Administracja publiczna (2,9%). Łącznie wydatki majątkowe w tych działach stanowiły 87,6% wydatków majątkowych zrealizowanych przez województwa w 2021 r.

Wykonanie oraz dynamikę wydatków majątkowych zrealizowanych przez województwa według ważniejszych działów prezentuje poniższa tabela:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
OGÓŁEM, w tym:	6 987 871	8 535 394	7 511 419	88,0	107,5
Rolnictwo i łowiectwo	160 789	236 640	214 581	90,7	133,5
Transport i łączność	3 869 966	4 500 027	4 098 504	91,1	105,9
Administracja publiczna	124 686	265 981	220 192	82,8	176,6
Ochrona zdrowia	1 655 800	1 903 506	1 686 275	88,6	101,8
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	375 081	448 033	361 406	80,7	96,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W porównaniu do 2020 r. największy wzrost wydatków majątkowych województw w 2021 r. odnotowuje się w dziale Administracja publiczna o 76,6% oraz w dziale Rolnictwo i łowiectwo o 33,5%.

Szczegółowe dane dotyczące wydatków majątkowych województw według działów przedstawiono w tablicach załączonych do sprawozdania.

Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Wydatki ogółem zrealizowane w 2021 r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwach, według głównych kierunków ich rozdysponowania, przedstawia poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wydatki województw w przeliczeniu na 1 mieszkańca (w zł)	
	2020	2021
1	2	3
Wydatki ogółem, z tego:	513,46	543,63
Wydatki majątkowe	182,06	196,30
Wydatki bieżące	331,40	347,33

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Stan ludności według GUS na 31 grudnia 2020 r.

Wydatki ogółem województw wykonane w 2021 r., w przeliczeniu na 1 mieszkańca, w porównaniu do 2020 r., były wyższe o 5,9%. Wydatki majątkowe na 1 mieszkańca zwiększyły się o 7,8%, a wydatki bieżące wzrosły o 4,8%.

Wydatki według województw na 1 mieszkańca w 2021 r. ujęte zostały w tablicach załączonych do sprawozdania.

Wynik budżetów województw

W 2021 r. budżety województw zamknęły się nadwyżką w wysokości 2 024 485 tys. zł, przy planowanym deficycie 1 119 545 tys. zł.

W 2021 r. wszystkie województwa zamknęły swoje budżety z nadwyżką na łączną kwotę 2 024 485 tys. zł.

Liczbę województw, według relacji wyniku do dochodów zrealizowanych w 2021 r. przedstawia poniższa tablica:

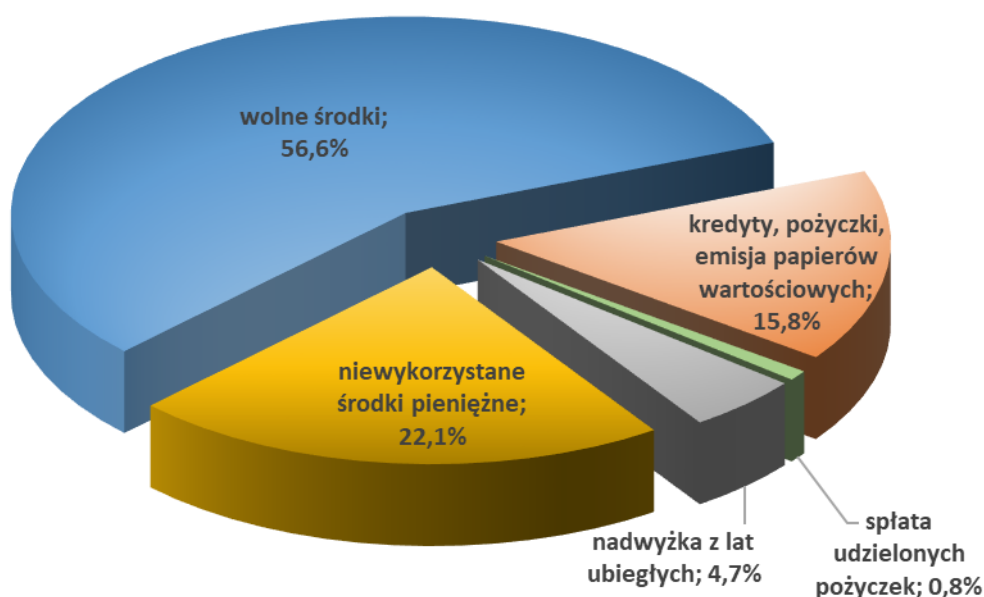
Wyszczególnienie	Relacja wyniku do dochodów województw					
	Razem	poniżej 5%	5-10%	10-15%	15-20%	powyżej 20%
Województwa z deficytem budżetowym	0	0	0	0	0	0
Województwa z nadwyżką budżetową	16	4	5	5	1	1

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2021 r. (Min. Fin.)

Przychody i rozchody budżetów województw

Województwa w 2021 r. zrealizowały przychody w łącznej wysokości 3 425 354 tys. zł, natomiast rozchody w łącznej kwocie 1 244 926 tys. zł.

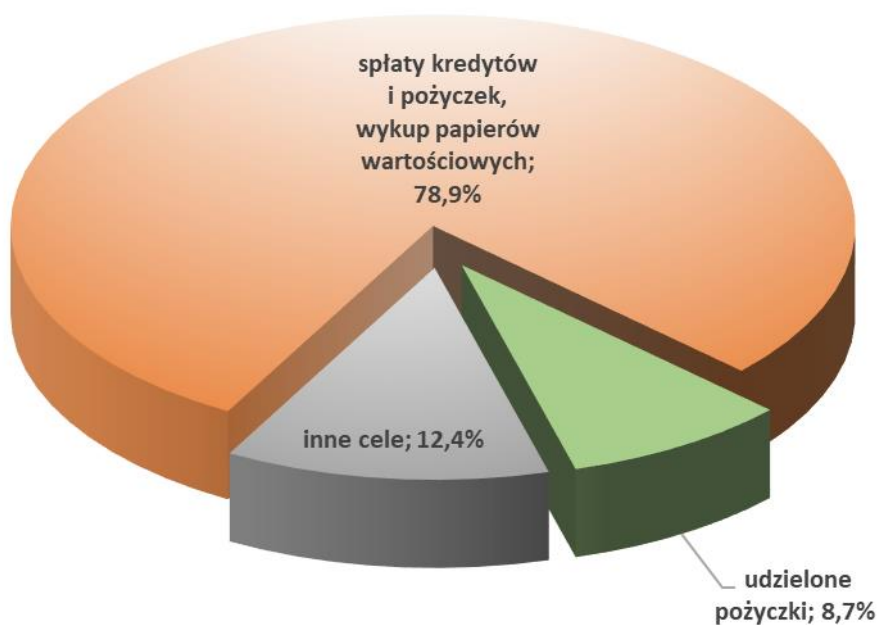
STRUKTURA PRZYCHODÓW WOJEWÓDZTW W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za 2021 r. (Min. Fin.)

W przychodach województw w 2021 r. wolne środki stanowiły 56,6%, niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych 22,1%, przychody z tytułu kredytów, pożyczek i emisji papierów wartościowych 15,8%, nadwyżka z lat ubiegłych 4,7% oraz spłata udzielonych pożyczek 0,8% ogółu przychodów.

STRUKTURA ROZCHODÓW WOJEWÓDZTW W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za 2021 r. (Min. Fin.)

W rozchodach województw największy udział miały spłaty kredytów i pożyczek, wykup papierów wartościowych, które stanowiły 78,9% rozchodów ogółem.

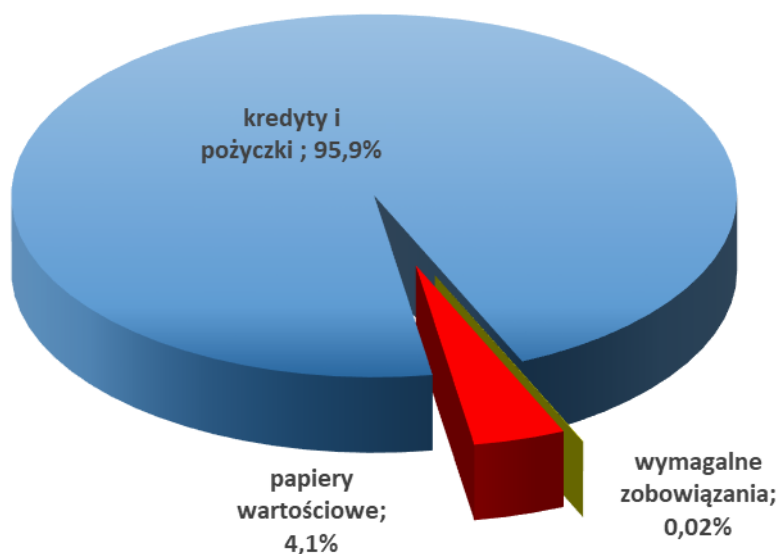
W 2021 r. przychody województw z tytułu kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych wyniosły 542 004 tys. zł, natomiast rozchody z tytułu spłaty kredytów i pożyczek oraz wykupu papierów wartościowych wyniosły 982 111 tys. zł.

Zobowiązania według tytułów dłużnych województw

W 2021 r. zadłużenie ogółem województw wyniosło 5 686 343 tys. zł.

W 2021 r. w strukturze zobowiązań województw udział kredytów i pożyczek wyniósł 95,9%, udział papierów wartościowych – 4,1% a udział zobowiązań wymagalnych – 0,02%.

STRUKTURA ZOBOWIĄZAŃ WOJEWÓDZTW W 2021 R.

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów województw za 2021 r. (Min. Fin.)

Zobowiązania województw według tytułów dłużnych zostały przedstawione poniżej.

Wyszczególnienie	Zobowiązania województw według tytułów dłużnych		
	2020	2021	(3:2)
	tys. zł		%
1	2	3	4
Zobowiązania województw według tytułów dłużnych ogółem, z tego:	6 113 790	5 686 343	93,0
- Papiery wartościowe	109 500	232 750	212,6
- w tym: długoterminowe	109 500	232 750	212,6

Wyszczególnienie	Zobowiązania województw według tytułów dłużnych		
	2020	2021	(3:2)
	tys. zł		%
1	2	3	4
- Kredyty i pożyczki	6 003 239	5 452 560	90,8
- w tym: długoterminowe	6 003 239	5 452 560	90,8
- Wymagalne zobowiązania	1 051	1 033	98,3
- w tym z tytułu: dostaw towarów i usług	739	742	100,4

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania województw za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r., w porównaniu do 2020 r., poziom zadłużenia ogółem województw zmniejszył się o 7,0%. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek zmniejszyły się o 9,2%, natomiast udział papierów wartościowych zwiększył się o 112,6%. W 2021 r. zmniejszył się udział zobowiązań wymagalnych w strukturze zobowiązań ogółem. Kwota zobowiązań wymagalnych, z 1 051 tys. zł w 2020 r., zmniejszyła się do 1 033 tys. zł w 2021 r.

Udział zadłużenia województw w wykonanych dochodach ogółem województw zmniejszył się z 29,2% w 2020 r. do 24,9% w 2021 r.

Udział zadłużenia województw bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych w wykonanych dochodach ogółem wyniósł 22,9%.

Liczba województw wg relacji zadłużenia bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych do wykonanych dochodów tych jednostek.

Lata	Liczba jednostek								
	OGÓŁEM	Zadłużonych	Poniżej 10%	10%-20%	20%-30%	30%-40%	40%-50%	50%-60%	Powyżej 60%
2020	16	16	2	1	8	3	0	1	1
2021	16	16	3	5	2	4	2	0	0

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów województw za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W 2021 r. według danych zawartych w uchwałach jednostek samorządu terytorialnego w sprawie wieloletnich prognoz finansowych (stan bazy na 30 listopada 2021 r.), wszystkie województwa spełniały indywidualny wskaźnik spłaty zadłużenia, określony w art. 243 ustawy o finansach publicznych.

Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych województw

W 2021 r. działalność w formie samorządowego zakładu budżetowego prowadziły 3 województwa (lubuskie, mazowieckie i zachodniopomorskie).

Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych województw w 2021 roku przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Przychody	34 041	37 971	35 009	92,2	102,8
w tym: dotacje z budżetu	4 217	5 389	5 162	95,8	122,4
Koszty	33 110	37 857	35 032	92,5	105,8
Podatek dochodowy od osób prawnych	80	0	9	-	11,2
Wpłaty do budżetu województw	414	0	17	*	4,1

* wskaźnik powyżej 1000%

Źródło: Sprawozdania roczne województw z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Przychody wojewódzkich samorządowych zakładów budżetowych w 2021 r. wyniosły 35 009 tys. zł, w tym dotacje z budżetu – 5 162 tys. zł.

W 2021 r., w porównaniu do 2020 r., przychody samorządowych zakładów budżetowych w województwach były wyższe o 2,8%, natomiast dotacje z budżetów województw były wyższe o 22,4%.

Koszty samorządowych zakładów budżetowych w województwach wyniosły 35 032 tys. zł i były wyższe o 5,8% od kosztów poniesionych w 2020 r.

Wojewódzkie samorządowe zakłady budżetowe dokonały w 2021 r. wpłat nadwyżki środków obrotowych do budżetu w kwocie 17 tys. zł.

W 2021 r. samorządowe zakłady budżetowe w województwach realizowały zadania z zakresu określonego w działach: Rolnictwo i łowiectwo (65,4% przychodów ogółem), Kultura fizyczna (29,3% przychodów ogółem) oraz Transport i łączność (5,3% przychodów ogółem).

Przychody wojewódzkich samorządowych zakładów budżetowych wg działów

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem z tego:	34 041	37 971	35 009	92,2	102,8
Rolnictwo i łowiectwo	23 948	24 522	22 892	93,4	95,6
Kultura fizyczna	8 080	11 300	10 266	90,8	127,0
Transport i łączność	2 013	2 149	1 851	86,1	92,0

Źródło: Sprawozdania roczne województw z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

W strukturze kosztów największy udział stanowiły koszty poniesione w dziale Rolnictwo i łowiectwo (65,3% kosztów), Kultura fizyczna (29,5%) oraz Transport i łączność (5,2%).

Koszty wojewódzkich samorządowych zakładów budżetowych wg działów

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan 2021	Wykonanie 2021	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Ogółem: z tego:	33 110	37 857	35 032	92,5	105,8
Rolnictwo i łowiectwo	23 766	24 408	22 869	93,7	96,2
Kultura fizyczna	7 780	11 300	10 338	91,5	132,9
Transport i łączność	1 564	2 149	1 825	84,9	116,7

Źródło: Sprawozdania roczne województw z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

Stan środków obrotowych samorządowych zakładów budżetowych województw zmniejszył się z 211 tys. zł na początku roku do 161 tys. zł na koniec 2021 r.

Wydzielony rachunek dochodów jednostek budżetowych województw

W ramach wydzielonych rachunków dochodów, o którym mowa w art. 223 ustawy o finansach publicznych województwa zrealizowały w 2021 r. dochody w wysokości 20 516 tys. zł, stanowiące 70,3% planu.

Dochody i wydatki na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020 r.	Plan 2021 r.	Wykonanie 2021 r.	(4:3)	(4:2)
	tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6
Dochody	17 577	29 202	20 516	70,3	116,7
Wydatki	17 394	29 718	20 657	69,5	118,8
w tym : wpłaty do budżetu	830	694	1 052	151,5	126,7

Źródło: Sprawozdania roczne województw z wykonania dochodów i wydatków na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust.1 ustawy o finansach publicznych za 2020 r. i za 2021 r. (Min. Fin)

Wydatki zrealizowane z wydzielonych rachunków wyniosły 20 657 tys. zł i były niższe o 30,5% niż planowano, natomiast dokonane wpłaty do budżetu województw stanowiły 151,5% kwoty planowanej na 2021 r.

W 2021 r. wykonane wydatki były wyższe o 18,8%, w porównaniu do 2020 r., natomiast wpłaty do budżetów województw były wyższe o 26,7%.

Stan środków pieniężnych na wydzielonych rachunkach dochodów na początku 2021 r. wynosił 831 tys. zł i zmniejszył się na koniec 2021 r. do kwoty 689 tys. zł (tj. o 17,0%).

VI. Zbiorcze informacje dotyczące środków na realizację projektów i programów realizowanych z udziałem środków z Unii Europejskiej, innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, środków z budżetu państwa na współfinansowanie oraz płatności z budżetu środków europejskich.

Zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, dochodami tych jednostek mogą być, między innymi, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej.

Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, umożliwiają jednostkom samorządu terytorialnego również uzyskanie dofinansowania ich wkładu własnego ze środków budżetu państwa, co jest wymagane przy realizacji projektów finansowanych z udziałem środków unijnych.

Na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, środki przeznaczone na realizację programów operacyjnych w części odpowiadającej wkładowi środków europejskich stanowią w budżecie państwa odrębną część pn. budżet środków europejskich, z którego wydatki realizowane są w formie płatności. Wydatki dokonywane w ramach płatności są klasyfikowane w podziale na części, działy, rozdziały i paragrafy klasyfikacji budżetowej. Za obsługę płatności w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich odpowiada minister właściwy do spraw finansów publicznych w imieniu którego, obsługę bankową płatności prowadzi Bank Gospodarstwa Krajowego w ramach umowy rachunku bankowego. Podkreślić należy, że środki ujęte w budżecie środków europejskich są środkami publicznymi, które mogą być wykorzystane wyłącznie na cele określone w umowach międzynarodowych lub wskazane przez ich dawcę. Wydatki finansowane przy udziale tych środków muszą być dokonywane zgodnie z procedurami określonymi w umowie międzynarodowej lub innymi procedurami obowiązującymi przy ich wykorzystaniu (art. 184 ust. 1 ustawy o finansach publicznych).

Natomiast część środków odpowiadająca wkładowi krajowemu, jest przekazywana w formie dotacji celowej. Zatem od 1 stycznia 2010 r. dofinansowanie dokonywane jest w dwóch formach, tj. płatności i współfinansowania przekazywanego z budżetu państwa w formie dotacji celowej, w związku z tym otrzymane dofinansowanie beneficjent wydatkuje i rozlicza w trybie przewidzianym dla danej formy dofinansowania.

Ze sprawozdań rocznych z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2021 r. wynika, iż dochody jednostek samorządu terytorialnego z tytułu środków, na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków

funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE, a także finansowanie i współfinansowanie programów ze środków bezzwrotnych pochodzących z Unii Europejskiej oraz na realizację płatności, których źródłem jest budżet środków europejskich, wyniosły 15 442 174 tys. zł, co stanowiło 79,0% ich planu rocznego (19 538 324 tys. zł), z tego:

- środki Unii Europejskiej¹⁵ – 1 433 200 tys. zł, co stanowiło 80,9% planu,
- płatności z budżetu środków europejskich¹⁶ – 12 482 300 tys. zł, co stanowiło 78,3% planu,
- środki budżetu państwa lub inne, przekazane jako współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków z funduszy strukturalnych, Funduszu Spójności UE i innych środków bezzwrotnych oraz na współfinansowanie realizacji programów i projektów finansowanych z udziałem środków europejskich¹⁷ – 1 526 674 tys. zł, co stanowiło 83,3% planu.

Wysokość dochodów i wydatków jednostek samorządu terytorialnego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych, na tle zrealizowanych dochodów i wydatków ogółem tych jednostek, prezentuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Dynamika (4:2)
	w tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6
Dochody ogółem	304 930 106	324 566 986	333 409 106	102,7	109,3
w tym:					
- środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych ¹	1 642 761	1 771 286	1 433 200	80,9	87,2
- płatności w zakresie budżetu środków europejskich ²	15 884 416	15 933 660	12 482 300	78,3	78,6
- środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów unijnych ³	1 764 906	1 833 378	1 526 674	83,3	86,5
Wydatki ogółem	299 240 624	343 995 521	315 967 268	91,9	105,6
w tym:					
- środki z Unii Europejskiej na finansowanie programów i projektów unijnych oraz płatności w zakresie budżetu środków europejskich	16 131 974	18 376 558	14 317 381	77,9	88,8
- w tym: płatności w zakresie budżetu środków europejskich ¹⁸	14 525 587	x	12 382 928		85,2
- środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów unijnych	7 849 985	9 145 206	7 343 936	80,3	93,6

Źródło: Sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r. (Min. Fin.)

¹⁵ Uwzględniono dochody jst klasyfikowane z czwartą cyfrą paragrafów 1, 5 i 8

¹⁶ Uwzględniono dochody jst klasyfikowane z czwartą cyfrą paragrafu 7

¹⁷ Uwzględniono dochody jst klasyfikowane z czwartą cyfrą paragrafu 2, 6 i 9.

¹⁸ Z uwagi na zastosowanie przez 57 jednostek samorządu terytorialnego uproszczonych zasad planowania wydatków budżetowych nie ma możliwości wyodrębnienia planu wydatków na płatności w zakresie budżetu środków europejskich

Z otrzymanej przez jednostki samorządu terytorialnego kwoty 15 442 174 tys. zł na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE, a także na finansowanie wydatków, których źródłem jest budżet środków europejskich przeznaczono dla:

- gmin 4 866 176 tys. zł, tj. 31,5%,
- powiatów 1 278 758 tys. zł, tj. 8,3%,
- miast na prawach powiatu 4 182 449 tys. zł, tj. 27,1%,
- województw 5 114 791 tys. zł, tj. 33,1%.

W relacji do wykonanych dochodów ogółem poszczególnych rodzajów jednostek samorządu terytorialnego, ww. dochody stanowiły:

- w gminach - 3,0%,
- w powiatach - 3,5%,
- w miastach na prawach powiatu - 3,8%,
- w województwach - 22,4%.

W 2021 r., w związku z realizacją programów i projektów unijnych, wydatki jednostek samorządu terytorialnego wyniosły 21 661 317 tys. zł, co stanowiło 78,7% ich rocznego planu, z tego:

- wydatki na finansowanie programów i projektów ze środków UE oraz w ramach płatności budżetu środków europejskich – 14 317 381 tys. zł, tj. 77,9% planu, z czego:
- wydatki w ramach płatności budżetu środków europejskich - 12 382 928 tys. zł,
- wydatki na finansowanie programów i projektów ze środków UE – 1 934 453 tys. zł,
- wydatki na współfinansowanie programów i projektów unijnych, stanowiące krajowy wkład publiczny - 7 343 936 tys. zł, tj. 80,3% planu.

Z wykazanej wyżej kwoty wydatków 21 661 317 tys. zł, przypadało na:

- gminy 7 333 351 tys. zł, tj. 33,8%,
- powiaty 1 585 057 tys. zł, tj. 7,3%,
- miasta na prawach powiatu 6 509 807 tys. zł, tj. 30,1%,
- województwa 6 233 102 tys. zł, tj. 28,8%.

W 2021 r. wydatki samorządów w ramach płatności budżetu środków europejskich stanowiły 12 382 928 tys. zł, z tego:

- wydatki gmin 4 429 702 tys. zł, tj. 35,8%,
- wydatki powiatów 986 813 tys. zł, tj. 8,0%,
- wydatki miast na prawach powiatu 3 651 884 tys. zł, tj. 29,4%,
- wydatki województw 3 314 529 tys. zł, tj. 26,8%.

Wydatki jednostek samorządu terytorialnego na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów realizowanych w 2021 r. z udziałem środków Unii Europejskiej według działów zawiera poniższe zestawienie.

Wyszczególnienie	Wykonanie 2020	Plan (po zmianach) 2021	Wykonanie 2021	Wskaźnik (4:3)	Struktura	Dynamika (4:2)
	tys. zł			%%		
1	2	3	4	5	6	7
WYDATKI OGÓŁEM w tym:	23 981 959	27 521 764	21 661 317	78,7	100,0	90,3
Rolnictwo i łowiectwo	1 180 747	1 353 132	1 053 415	77,9	4,9	89,2
Przetwórstwo przemysłowe	518 146	320 040	259 652	81,1	1,2	50,1
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	101 426	116 255	71 931	61,9	0,3	70,9
Transport i łączność	8 377 241	9 406 994	8 044 702	85,5	37,1	96,0
Turystyka	430 994	509 269	386 397	75,9	1,8	89,7
Gospodarka mieszkaniowa	887 259	1 119 728	822 277	73,4	3,8	92,7
Działalność usługowa	372 402	496 930	400 880	80,7	1,9	107,6
Informatyka	175 756	174 966	120 340	68,8	0,6	68,5
Administracja publiczna	1 053 172	1 398 575	1 160 301	83,0	5,4	110,2
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	105 863	92 704	63 507	68,5	0,3	60,0
Oświata i wychowanie	2 049 739	2 773 806	1 962 391	70,7	9,1	95,7
Ochrona zdrowia	1 443 723	1 267 637	1 012 173	79,8	4,7	70,1
Pomoc społeczna	934 314	799 003	626 083	78,4	2,9	67,0
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 301 600	1 389 228	1 052 183	75,7	4,9	80,8
Edukacyjna opieka wychowawcza	105 086	172 941	133 407	77,1	0,6	127,0
Rodzina	293 761	274 312	212 994	77,6	1,0	72,5
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 077 430	4 186 307	2 982 303	71,2	13,8	96,9
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 181 836	1 292 783	1 014 194	78,5	4,7	85,8
Kultura fizyczna	277 926	253 430	209 903	82,8	1,0	75,5

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 2020 r. i 2021 r.
(Min.Fin.)

W strukturze wydatków dominowały – stanowiąc nieco ponad 50,9% - wydatki na zadania zrealizowane w ramach działów: Transport i łączność oraz Gospodarka komunalna i ochrona środowiska na łączną kwotę 11 027 005 tys. zł. Ponadto, w działach Oświata i wychowanie, Administracja publiczna, Rolnictwo i łowiectwo oraz Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wydatkowano łącznie 5 228 290 tys. zł, co stanowiło 24,3% wydatków.

VII. Zbiorcze wykonanie budżetów związków jednostek samorządu terytorialnego

Według danych, wykazanych w sprawozdaniach budżetowych związków jednostek samorządu terytorialnego, utworzonych na podstawie uchwał organów stanowiących gmin i powiatów wynika, że związki zaplanowały na 2021 r. deficyt w wysokości 188 900 tys. zł, zaś w konsekwencji, w wyniku wykonania swoich budżetów osiągnęły per saldo również deficyt w kwocie 7 236 tys. zł.

Dochody ogółem zrealizowane przez związki w 2021 r. wynosiły 1 861 315 tys. zł, co stanowi 94,4% kwot zaplanowanych na ten rok. Dochody własne wykonane zostały w kwocie 1 724 506 tys. zł, co stanowiło 96,4% planu rocznego, zaś dotacje w kwocie 136 808 tys. zł, co stanowiło 74,8% planu. W porównaniu do 2020 r. dochody ogółem związków jednostek samorządu terytorialnego, w 2021 r. zwiększyły się o 18,1%. W strukturze dochodów ogółem związków, dochody własne stanowiły 92,6%, natomiast dotacje 7,4%. Głównymi źródłami dochodów własnych związków były wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw (pochodzące praktycznie w całości z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi) wykonane w wysokości 950 396 tys. zł i stanowiące 51,1% dochodów własnych oraz wpływy z wpłat gmin i powiatów na rzecz związków wykonane w wysokości 245 089 tys. zł (13,2% dochodów własnych).

Wydatki ogółem, wykonane w kwocie 1 868 550 tys. zł, stanowiły 86,5% kwoty planowanej na 2021 r., przy czym wydatki majątkowe zostały zrealizowane w wysokości 246 339 tys. zł, tj. 62,6% planu rocznego, zaś wydatki bieżące w kwocie 1 622 211 tys. zł, tj. 91,8% planu. W strukturze wydatków ogółem wydatki majątkowe stanowiły 13,2%, natomiast wydatki bieżące 86,8%.

Stan zadłużenia związków jednostek samorządu terytorialnego na koniec 2021 r. wyniósł 284 657 tys. zł. Zadłużenie związków jednostek samorządu terytorialnego w 2021 r. zmniejszyło się o 2,1% w porównaniu do zadłużenia w 2020 r. Udział zadłużenia związków jednostek samorządu terytorialnego w ich wykonanych dochodach ogółem wynosił 15,3% i był niższy o 3,1 punktu procentowego niż w 2020 r.

W 2021 r. 9 związków prowadziło działalność w formach samorządowego zakładu budżetowego. Przychody zakładów budżetowych prowadzonych przez związki zostały zrealizowane w kwocie 47 596 tys. zł (102,4% kwoty planowanej).

Koszty zakładów budżetowych prowadzonych przez związki wyniosły 44 266 tys. zł (niższe od planu o 3,1%), a wpłaty do budżetu wyniosły 1 728 tys. zł. Stan środków obrotowych zwiększył się z 2 360 tys. zł na początku 2021 r. do 3 401 tys. zł na koniec roku.

Działalność związków w ramach samorządowych zakładów budżetowych była prowadzona w dziale 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska oraz dziale 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną i gaz.

VIII. Zbiornicze wykonanie budżetu związku metropolitalnego

W województwie śląskim działu utworzony w 2017 r. na podstawie ustawy związek metropolitalny pod nazwą „Górnośląsko – Zagłębiowska Metropolia”.

Związek metropolitalny samodzielnie prowadzi gospodarkę finansową na podstawie uchwały budżetowej.

Ze sprawozdania z wykonania budżetu związku metropolitalnego, wynika, że dochody związku w 2021 r. wyniosły 1 284 845 tys. zł, tj. 108,4% planu i były wyższe, w porównaniu do 2020 r., o 12,1%.

Dochody związku pochodziły głównie z:

- tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych w wysokości 406 287 tys. zł i stanowiły 31,6% dochodów ogółem,
- tytułu składek gmin tworzących związek metropolitalny w wysokości 603 866 tys. zł i stanowiły 47,0% dochodów ogółem,
- dotacji w wysokości 21 027 tys. zł i stanowiły 1,6 % dochodów ogółem.

Wydatki związku metropolitalnego w 2021 r. zostały zrealizowane w wysokości 1 047 511 tys. zł, tj. 87,5% planu i były wyższe, w porównaniu do 2020 r., o 3,3%.

Wydatki zostały przeznaczone w 7,5% na wydatki majątkowe i w 92,5% na wydatki bieżące.

Wśród wydatków związku metropolitalnego największe wydatki poniesiono na lokalny transport zbiorowy (91,3%), funkcjonowanie urzędu metropolitalnego (2,1%) oraz na infrastrukturę kolejową (2,1%).

Wynik budżetu związku metropolitalnego osiągnięty za 2021 r. był dodatni, wyniósł 237 334 tys. zł, co stanowi 18,5% uzyskanych dochodów.

Nadwyżka dochodów bieżących nad wydatkami bieżącymi związku metropolitalnego za 2021 r. wyniosła 306 337 tys. zł.

Spis tablic

- Tablica 1. Informacja z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego za 4 kwartały 2021 r.
- Tablica 2. Dochody, wydatki, wynik i zobowiązania jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca
- Tablica 3. Dochody jednostek samorządu terytorialnego według źródeł pochodzenia
- Tablica 4. Dochody jednostek samorządu terytorialnego według działów
- Tablica 5. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej jednostek samorządu terytorialnego według województw
- Tablica 6. Dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego według województw
- Tablica 7. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie porozumień z organami administracji rządowej według województw
- Tablica 8. Dotacje i płatności z budżetu środków europejskich
- Tablica 9. Dotacje celowe jednostek samorządu terytorialnego przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich według działów
- Tablica 10. Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej jednostek samorządu terytorialnego według działów
- Tablica 11. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego według działów
- Tablica 12. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie porozumień z organami administracji rządowej według działów
- Tablica 13. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego według działów
- Tablica 14. Wydatki majątkowe i inwestycyjne jednostek samorządu terytorialnego według województw
- Tablica 15. Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych
- Tablica 16. Dochody i wydatki na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych
- Tablica 17. Informacja z wykonania budżetów gmin za 4 kwartały 2021 r.
- Tablica 18. Informacja z wykonania budżetów gmin miejskich za 4 kwartały 2021 r.
- Tablica 19. Informacja z wykonania budżetów gmin wiejskich za 4 kwartały 2021 r.
- Tablica 20. Informacja z wykonania budżetów gmin miejsko – wiejskich za 4 kwartały 2021 r.
- Tablica 21. Dochody, wydatki, wyniki zobowiązania gmin na 1 mieszkańca według województw

- Tablica 22. Zestawienie dochodów, wydatków, wyniku oraz zobowiązań gmin według województw
- Tablica 23. Dochody gmin według źródeł pochodzenia
- Tablica 24. Dochody gmin według działów
- Tablica 25. Zestawienie wykonania części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych dla gmin w dziale 801 - Oświata i wychowanie i 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza (w układzie wojewódzkim)
- Tablica 26. Zestawienie wykonania wydatków gmin w dziale 801 - Oświata i wychowanie i 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza (w układzie wojewódzkim)
- Tablica 27. Zestawienie środków przekazanych gminom w roku 2021 ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego
- Tablica 28. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej gmin według województw
- Tablica 29. Dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych gmin według województw
- Tablica 30. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań realizowanych przez gminy na podstawie porozumień z organami administracji rządowej według województw
- Tablica 31. Dotacje celowe gmin przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich według działów
- Tablica 32. Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej gmin według działów
- Tablica 33. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych gmin według działów
- Tablica 34. Wydatki gmin według działów i rodzajów
- Tablica 35. Wydatki gmin wiejskich według działów i rodzajów
- Tablica 36. Zestawienie wykonania wydatków, wydatków bieżących oraz wydatki bieżące w dziale 750 – Administracja publiczna w gminach według województw
- Tablica 37. Wydatki majątkowe i inwestycyjne gmin według województw
- Tablica 38. Informacja z wykonania budżetów powiatów za 4 kwartały 2021 r.
- Tablica 39. Dochody, wydatki, wynik i zobowiązania powiatów na 1 mieszkańca według województw
- Tablica 40. Dochody powiatów według źródeł pochodzenia
- Tablica 41. Dochody powiatów według działów
- Tablica 42. Zestawienie dochodów, wydatków, wyniku oraz zobowiązań w poszczególnych powiatach
- Tablica 43. Zestawienie wykonania części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych powiatów w dziale 801 - Oświata i wychowanie i 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza

- Tablica 44. Zestawienie wykonania wydatków powiatów w dziale 801 - Oświata i wychowanie i 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza
- Tablica 45. Zestawienie środków przekazanych powiatom w roku 2021 ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego
- Tablica 46. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej powiatów według województw
- Tablica 47. Dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych powiatów według województw
- Tablica 48. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań realizowanych przez powiaty na podstawie porozumień z organami administracji rządowej według województw
- Tablica 49. Dotacje celowe powiatów przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich według działów
- Tablica 50. Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej powiatów według działów
- Tablica 51. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych powiatów według działów
- Tablica 52. Zestawienie wykonania wydatków, wydatków bieżących oraz wydatków bieżących w dziale 750 – Administracja publiczna w poszczególnych powiatach
- Tablica 53. Wydatki majątkowe i inwestycyjne powiatów według województw
- Tablica 54. Wydatki powiatów według działów i rodzajów
- Tablica 55. Informacja z wykonania budżetów miast na prawach powiatu za 4 kwartały 2021 r.
- Tablica 56. Dochody, wydatki, wynik i zobowiązania miast na prawach powiatu na 1 mieszkańca według województw
- Tablica 57. Dochody miast na prawach powiatu według źródeł pochodzenia
- Tablica 58. Dochody miast na prawach powiatu według działów
- Tablica 59. Zestawienie dochodów, wydatków, wyniku oraz zobowiązań w poszczególnych miastach na prawach powiatu
- Tablica 60. Zestawienie wykonania części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych miast na prawach powiatu w dziale 801 - Oświata i wychowanie i 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza
- Tablica 61. Zestawienie wykonania wydatków powiatów w dziale 801 - Oświata i wychowanie i 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza
- Tablica 62. Zestawienie środków przekazanych miastom na prawach powiatu w roku 2021 ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego
- Tablica 63. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej miast na prawach powiatu (część gminna) według województw

- Tablica 64. Dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych miast na prawach powiatu (część gminna) według województw
- Tablica 65. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań realizowanych przez miasta na prawach powiatu (część gminna) na podstawie porozumień z organami administracji rządowej według województw
- Tablica 66. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej miast na prawach powiatu (część powiatowa) według województw
- Tablica 67. Dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych miast na prawach powiatu (część powiatowa) według województw
- Tablica 68. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań realizowanych przez miasta na prawach powiatu (część powiatowa) na podstawie porozumień z organami administracji rządowej według województw
- Tablica 69. Dotacje celowe miast na prawach powiatu przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich według działów
- Tablica 70. Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej miast na prawach powiatu według działów
- Tablica 71. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych miast na prawach powiatu według działów
- Tablica 72. Wydatki miast na prawach powiatu według działów i rodzajów
- Tablica 73. Zestawienie wykonania wydatków, wydatków bieżących oraz wydatków bieżących w dziale 750 – Administracja publiczna w poszczególnych miastach na prawach powiatu
- Tablica 74. Wydatki majątkowe i inwestycyjne miast na prawach powiatu według województw
- Tablica 75. Informacja z wykonania budżetów województw za 4 kwartały 2021 r.
- Tablica 76. Dochody, wydatki, wynik i zobowiązania województw na 1 mieszkańca
- Tablica 77. Zestawienie dochodów, wydatków, wyniku oraz zobowiązań w poszczególnych województwach
- Tablica 78. Dochody województw według źródeł pochodzenia
- Tablica 79. Dochody województw według działów
- Tablica 80. Zestawienie wykonania części oświatowej subwencji ogólnej, dotacji celowych województw w dziale 801 - Oświata i wychowanie oraz 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza
- Tablica 81. Zestawienie wykonania wydatków województw w dziale 801 – Oświata i wychowanie i 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza
- Tablica 82. Zestawienie środków przekazanych województwom w roku 2021 ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego
- Tablica 83. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej województw

- Tablica 84. Dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych województw
- Tablica 85. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie zadań realizowanych przez województwa na podstawie porozumień z organami administracji rządowej
- Tablica 86. Dotacje celowe województw przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich według działów
- Tablica 87. Dotacje celowe z budżetu państwa na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej województw według działów
- Tablica 88. Dotacje celowe z budżetu państwa na finansowanie lub dofinansowanie zadań własnych województw według działów
- Tablica 89. Wydatki województw według działów i rodzajów
- Tablica 90. Zestawienie wykonania wydatków, wydatków bieżących oraz wydatków bieżących w dziale 750 – Administracja publiczna w poszczególnych województwach
- Tablica 91. Wydatki majątkowe i inwestycyjne województw
- Tablica 92. Informacja z wykonania budżetów związków jednostek samorządu terytorialnego za 4 kwartały 2021 r.
- Tablica 93. Informacja z wykonania budżetów związków jednostek samorządu terytorialnego za 4 kwartały 2021 rok Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia
- Tablica 94. Wykaz gmin dokonujących wpłat z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej w 2021 roku
- Tablica 95. Wykaz powiatów dokonujących wpłat z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej w 2021 roku
- Tablica 96. Wykaz miast na prawach powiatu dokonujących wpłat z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej w 2021 roku
- Tablica 97. Wykaz województw dokonujących wpłat z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej w 2021 roku